Türkçeye doğru
Prof. Halil Nimetullah
Beyin makalesi
Bugün onbirinci sayıfamızda

VAKIT

Bugünkü Sayımızda :
Sinema ve Gençlik Sayıfaları

16 ıncı Yıl • Sayı : 5383 Tahrir Telefonu: 24379 Pazartesi, 2 - Kânunusani (1 inci ay) - 1933 Idare Telefonu: 24370 Sayısı 5 Kuruş

Reisicümhur Hz. ne verilen yılbaşı armağanı ve Gazimizin sözleri

Ankara, 1 (A.A) — Reisicümhur Hazretleri dün gece yıl başı münasebetile hilâliahmerin Ankara palasta tertip ettiği şenliği huzurlarile şereflendirmişlerdir.

B. M. Meclisi Reisi Kâzım Başvekil Ismet Paşalar, Vekiller, ordumuzun büyükleri, ecnebî devletlerin elçileri, bir çok meb'uslar aileleri ile hazır bulunuyorlardı. Dünya güzeli Keriman Halis ecede bu toplanmada bulunmak için hilâliahmerin davetlisi olarak Istanbuldan gelmişti.

Gece yarısından bir az sonra Maarif Vekili Dr. Reşit Galip Bey söz alarak Hanımlar, Beyler dedi, bir saat bir çeyrekten beri yeni yıla girmiş bulunuyoruz. Bu dakikada herkes sevdiklerini memnun etmek onlara en kıymetli hediyelerini vermekle meşgudur. Ben de müsadenizle büyük Reisimize naçiz olmakla beraber kendilerini çok sevindireceğini bildiğim bir hediyeyi takdim ediyorum. Bu armağan, geçen yıl içinde Ankarada toplanan tarih kurultayının basılan zabıtlarile Istanbulda toplanan dil kurultayının kararları ve dil işlerinde derleme kılağuzundan ibarettir.

Gazı Reise Türk irfan ailesi namına, bu naçiz armağanı vermekle bir fert için mümkü olan en büyük bahtıyarlığı hissediyorum. Ve hepinizle birlikte huzurlarında saygı ile eğiliyorum. Şiddetli alkışlar.

Reis cümhur Hazretleri armağanı alırken:

"Bu anda duyduğum saadet büyüktür. Kıymetli Maarif vekilimizin bu armağanından dolayı teşekkür ederim. Kendisinden ve diğer vekillerimizden her an böyle armağanlar beklerim. Vekil Beyin naçiz dedikleri bu armağan hakikatte çok de ğerlidir. Bu değerin herkes tarafından daha iyi anlaşilması için, bu kitaptan bir sahife okumalarını Vekil Beyden rica ediyorum.,, Dediler ve çok alkışlandılar.

Reşit Galip Bey Gazi Hazretlerini emirlerini yerine getirerek armağandan, tayin ve intihap etmeksizin, bir sahife açtı ve hepimizin bahtına diyerek okumağa başladı. Bu sahifede Türk milletinin arî ve medeni bir millet olduğu, bazı gafillerin zannı gibi 400 çadır halkından ibaret olarak Anadoluya gelmiş olmadıkları, burasının binlerce seneden beri Türkler tarafından öz vatan yapılmış olduğu ve Türk ırkının yaradılışındaki yüksek ve büyük vasıflar anlatılıyordu.

Bu güzel tarih sahifası samimi bir heyecanla dinlendi ve sürekli alkışlarla karşılandı.

" Hatıralar ve vesikalar ,,

(VAKIT) bugünden itibaren forma halinde bir tefrikanın neşrine başlıyor. Bu tefrika Cemal Paşanın Balkan muharebesinden umumî harp nihayetine kadar devam eden tarihî devre hakkındaki bir kısım hatıratı ile bu hatırat üzerine bazı tetkikler ve vesikalara istinat edecektir.

İhtimalki "şimdi bu yazıların neşrine ne lüzum var?,, diyenler bulunabilir. Bu neşriyatı manasız, belki de zararlı görenler olabilir. Halbuki hakikat hiç te böyle değildir. Çünkü bugünü anlamak için dünü iyi bilmak lâzımdır. Bahusus ki geçen beş on senelik devir içinde Türk milleti için hiç bir vakit unutulmamak icap eden ibret dersleri vardır.

Umumî harp çıktığı zaman iktidar mevkiinde olan ittihat ve terakki hükûmetinin Almanlar ve Avusturyalılar ile ittifak aktetmesi ve bahusus ittifakı müsellesin en mühim bir rüknü olan İtalyadan evvel ittifak icabı diye harbe iştirak eylemesi çok tenkit edilmiştir. Bu tenkitlere alâkadarlar tarafından şu veya bu tarzda cevaplar da verilmiştir. Fakat meşrutiyet ilân etmiş bir inkılâp fırkası olan ittihat ve terakkinin devletin hayat ve mükadderatına ait böyle bir karar verildiği sırada kabine azasından yalnız üç, nihayet dört kişinin reyi ile hareket etmiş olması, bu kararların diğer hükûmet erkânından saklanması, hele harp ilânı ihtimali tahakkuk edince millet vekilleri nin reyi alınmaksızın meclisi meb'usanın tatil olunması ve bütün memleketin bir harp emri vakii karşısında bırakılması daima sükût ile geçiştirilmiştir.

Acaba ittihat ve terakki fırkası içindeki bir kaç kişinin o zaman bu kadar mühim memleket meselelerinde bu kadar cür'etkârane hareket etmiş olmalarının sebebi nedir? Hepsinin ayrı ayrı şahısları malûm olan bu zevat tabiî memlekete suikast niyetile bu

Mehmet Asım

(Alt tarafı 2 inci sayıfamızdadır)

Fransız sefiri

Dün ehemmiyetli bir nutuk söyledi

Türkiye ile Fransa arasındaki mes'ut anlaşmayı selâmlıyalım!

Dün yeni senenin ilk günü münasebetile, Fransız sefarethanesinde bir kabul resmi yapılmış, İstanbulda bulunan Fransızlar toplanmışlardır. Sefir kont de Chambrun bir nutuk söylemiş, bu arada şunları söylemiştir:

— Asırlardanberi iki memleketi bağlıyan dostluk rabıtalarını bu sonbahar mevsiminde, iki tarafın memnuniyetini mucip olacak şekilde kuvvetlendirmeğe muvaffak olduk; gayri kabili hal diye iddia edilen bazı meseleler kendiliklerinden ortadan kalktılar. Bu meyanda Suriye hududu üzerinde biribirine zıt gibi görünen menfaatler müşterek menfaatler haline geldiler.

Türkiye ile Fransa arasındaki bu mes'ut anlaşmayı selâmlıyalım. Burada bu şekilde başlamış olan yeni senenin, dünyanın bu aralık geçirdiği karışık devrenin müphemiyetlerini izale etmesi de temenni olunur.

Başvekilimizin teşekkürleri

ANKARA, 1 (A.A.) — Yeni yıl dolayısile aldıkları tebriklerden çok mütehassis olan Beşvekil İsmet Paşa Hz. bu tebriklere ayrı ayrı cevap vermek mümkün olmadığından teşekkürlerinin ve mukabil tebriklerinin iblâğına Anadolu Ajansını tavsit buyurmuşlardır.

VAKIT

Bugün Sayıfa 16

* * *

Bugünden itibaren :

Hatıralar Vesikalar

32 Sayıfalık bir ilâve halinde CEMAL PAŞA'nın hatıratı üzerine tetkikler

* * *

Yarından itibaren :

Kızıl Kartal

Büyük harpte tek başına 81 düşman tayyaresi düşürmüş olan meşhur hava kahramanı

RİHTHOFEN'

in harp hatıratı

Nakleden : fa

M. Rone

Yılbaşı Piyankosunda TALİLİLER KİMLER?

Elli bin lirayı alan italyan ortadan kayboldu, üsküdar itfaiye grupu âmiri ve neferleri kendilerine birer ev alıyorlar

Yılbaşı piyankosunda kazanan talihliler kısmen belli olmuştur.

500,000 lira kazanan biletin iki parçası şehrimizdedir. Bunlardan biri Üsküdar itfaiye grupunda, diğeri M. Rone isminde bir mobilye dellalındadır.

İtfaiye grupuna düşen ikramiye bilet yirmide bir olduğundan 25 bin liradır ve bilete on kişi ortaktır. Bunlar, grup amirlerinden Kemal ve Hidayet Beylerle kâtip feyzi, Başçavuş Şaban efrattan Lûtfi, Mehmet, Şaban, Muharrem ve telefoncu Sadettin Efendilerdir. Hisselerine düşen paraları almışlardır.

(Alt tarafı 4 üncü sayıfamızda)

Piyango kazanan üsküdar ıtfaiye gurupu efradı

— Şey ... Ahmet Bey, Aksaraya nereden gidilir ?
— Ben'm Ahmet Bey olduğumu nereden bildiniz ?
— Hiç, içime öyle doğdu da ..
— Pek alâ ... Bekleyin, belki Aksaraya nereden gidildiği de içinize doğar !

Necati Bey ihtifali

Dört yıl evel ölen kıymetli maarifcimizin mezarı ziyaret edildi

ANKARA, 1 (A.A.) — Bugün saat 14 te eski maarif vekili Mustafa Necati Beyin ölümünün 4 üncü yıldönümü münasebetile merhumun Cebecideki mezarında hazin bir ihtifal yapılarak hatırası taziz edilmiştir. B. M. Meclisi Reisi Kâzım Paşa Hz. ile maarif vekili Reşit Galip Bey, bir çok maarif vekâleti erkânı, T. İ. C. İttifakı reisleri, Türk maarif cemiyeti merkez heyeti azaları ve muhtelif spor klüpleri namına heyetler, kendisini seven ve tanıyan bir çok arkaadşları, bir halk kütlesi ihtifalde hazır bulunmuştur.

Merasime maarif vekili Reşit Galip Beyin kısa bir nutku ile başlandı. Vekil Bey dedi ki:

(Alt tarafı 2 inci sayıfamızdadır)

"Hatıralar ve vesikalar,,

(Ba[illegible]kalemizden devam)

tarzda hareket etmiyorlardı. O halde nihayet bir kaç kişinin şahsî kararları ile umumî harbe iştirak etmek derecesinde gösterdikleri cür'et nereden geliyordu?

Hâdiselerin tahlili bize şu hakikati gösterir ki, Türkiyenin umumî harbe bir kaç kişinin kararile girmiş olması birinci Balkan muharebesinde Bulgarlar tarafından işgal edilip te ikinci Balkan muharebesi üzerine istirdat edilen Edirnenin tahlisi o vakitki hükûmet içinde bir ekalliyetin reyi ile tahakkuk etmiş olmasındandır.

İkinci Balkan muharebesi başladığı zaman Sait Halim Paşanın riyaseti altında olan kabinenin bazı azası Çatalca ve Tekirdağı cephesinden müşterek bir taarruz hareketi ile Edirneyi istirdat etmek istemişti. Fakat daha evvel Midye - İnoz hattı esası üzerine Londrada mukaddematı sulhiye imza edilmiş, bu suretle Edirne Bulgaristana bırakılmış olduğundan kabine içindeki azanın ekseriyeti bu fikre taraftar olmamıştı. Talât (Bey) ve Cemal paşalarla o zaman sadrazam olan Sait Halim Paşa akalliyette kalmıştı. Hattâ o vakit harbiye nazırı olan başkumandan vekili Ahmet İzzet Paşa bile böyle bir taarruz hareketinde tereddüt ediyordu. Talât Bey başkumandanı Edirne üzerine yürümek hususuna ikna etmek için Hadımköyüne gitti. Fakat kabinede ekseriyetin böyle bir harekete muhalif olduğunu söylemedi. Bilâkis akalliyetin reyini ekseriyet kararı gibi gösterdi. Bu fikri Ahmet İzzet Paşaya da kabul ettirdikten sonra İstanbula döndü. Cemal Paşa ve Mithat Şükrü Bey gibi bir kaç arkadaşını alarak ve muhalif vaziyette olan o zamanki hükûmet erkânının evlerini dolaşarak, tabiî bu defa Ahmet İzzet paşanın da harekete taraftar olduğunu söyliyerek akalliyet reyini ekseriyet yaptı. Ve taarruz hareketi başladı. Edirne kurtarıldı. Ondan sonra Edirne meselesinde ilk taarruz fikrini müdafaa etmiş olan akalliyet ittihat ve terakki fırkası içinde tamamen hâkim bir vaziyet aldı. Umumî harp çıktığı zaman evvelce Edirne meselesinde akalliyetin reyini ekseriyet yapmak için sun'î vasıtalara ve tertiplere müracaat eden akalliyet en hayatî memleket meselelerinde artık açıktan açığa bir iki kişinin rey ve kararını ekseriyete, hükûmet azasına ve meclisi meb'usana tebliğ bile etmeğe lüzum görmeksizin tatbik ediyorlardı. Nitekim umumî harpten evvel Almanlarla aktedilen ittifak ile harbe iştirak hareketi tamamen bu suretle vukua geldi.

Sokakta beş on kişinin ölümüne sebep olan âdî bir zabıta vakası bazan senelerce efkârı umumiyede takip edilir, Müessif vakanın sebepleri ve mes'ulleri aranır. Türk milleti milyonlarca vatan evlâdının hayatına ve koca bir imparatorluğun inkırazına malolan büyk tarihî vak'aların sebeplerini ve mes'ullerini elbette her vakit arayıp sormağa hakkı vardır. Bir de zaman zaman bu gibi vakalar hakkında hatıralar neşrediliyor. Fakat bu hatıraların hemen hiç biri tetkik edilmiyor. Bu tetkik işi yalnız istikbal tarihine bırakılıyor. Bu hatıralar üzerinde yalnız alâkadarların değil, bitaraf olan vatandaşların da bildiklerini ve düşündüklerini zamanında söylemeleri faydalıdır. İşte bu gibi mülâhazat iledir ki (VAKIT) bugünden itibaren başladığı bu kabil neşriyata fırsat buldukça devam edecektir.

Mehmet Asım

SON HABERLER

VAKIT'ın Hususî Telgrafları

Devlet Demir Yolları inşaat işleri

Hazırlanan ve meclise gelen yeni kanun lâyıhasının memur ve müstahdemlere temin ettiği faydalar

ANKARA, 1 (Hususî) — Devlet demir yolları inşaat işlerinin ayrılmasından doğan mesail hakkında hazırlanan kanun lâyihası meclise gelmiştir. Buna göre Ankara merkez teşkilâtı hariç olmak üzere inşaat emrinde çalışan memur ve müstahdemlerle aileleri hekimlerce meccanen tedavi olunacaklardır. İnşaat daireleri açılmıyan hatlada memur ve müstahdemler ailelerile birlikte senede bir defaya mahsus olmak üzere istedikleri yere meccanî seyahat edebileceklerdir. Seyyahatleri tekerrür ederse yüzde elli nisbetinde tenzilâttan istifade edebileceklerdir.

Adliye, Nafia, Ziraat ve Iktısat vekâletleri için binalar yapılacak

ANKARA, 1 (Hususî) — Adliye, Nafia, Ziraat ve İktısat vekâletlerile temyiz mahkemesi ve hapishane binalarının inşası için alâkadar vekâletlere üç milyon liraya kadar istikraz akdine mezuniyet verilmiştir.

Bu istikraz on senede ödenmek üzere emlâk bankasından yapılacaktır. Buna karşı hazine matlûbatının karşılık gösterilmesi için de Maliye vekiline mezuniyet verilmiştir.

Çin - Japon ihtilâfı yeniden ehemmiyetli bir şekil alıyor

TOKİO, 1 (A.A.) — Pekinden gelen telgraflarda jeneral Çang Hsuen Liang'ın Yehol eyaletine külliyetli miktarda asker göndermekte olduğu bildirilmektedir.

Diğer taraftan Pekindeki siyasî meclis, mutazammın Japon - Yeni Mançuri askerleri ile Çin kıtaatı arasında bir çarpışma vukua gelecek olursa Yehola 300.000 asker göndermeğe karar vermiştir.

Bununla beraber Tokiodaki resmî mahfiller, bu gerginliğe büyük bir ehemmiyet vermemektedir. Bu mahfillerin fikrince Yehol eyaletinin askerler tarafından istilâsı Çin propagandasına yardım ve hizmet etmekten başka bir maksada matuf değildir.

Resmî mahfiller, Çang Hsuen Liang, ileri yürümeğe başlamak için bazı sebepler bulabileceğini, ancak Yehola külliyetli miktarda asker gönderdiğini bildirmekle sırf Çinin dahilî siyasetine hizmet etmiş olacağı fikrindedir.

İngiltere

Yeni harp gemisi yapıyor

LONDRA, 1 (A.A.) — Sunday Referee gazetesinin Glasgow muhabirinin elde ettiği malûmata göre bahriye nezareti Alman donanmasında mevcut ve "Cep Zırhlısı,, denilen Deutschllond zırhlısına benzer bir tipte bir kruvazör yaptırmak üzere bulunmaktadır. Bu kruvazör, hususî bir inşaat tezgâhında yapılacaktır.

Muğladaki müsamere

MUĞLA, 1 (A.A.) — Yılbaşı gecesi muallimler ve mektepliler tarafından fakir çocuklar menfaatine müsamere verilmiştir. Müsamere çok güzel olmuş ve büyük bir halk kütlesi hazır bulunmuştur.

Hindistanda

Müslümanlarla Mecusiler arasında

BOMBAY, 1 (A.A.) — Milliyetçiler mehafilinin müslümanlara mecusiler arasında temin eylediği zannına düştükleri itilâfın -Allaha batta her iki taraf murahhaslarının iştirakile yapılan müzakereye rağmen- husulü ihtimalleri bugün zaiflamış gibi görünmektedir.

Şevket Ali'nin muavini olan ve Malavya ile yapılan müzakereleri idare eden Abdül Sidki Bombaya hareket etmezden evvel vâki beyanatında demiştir ki:

Bengale mecusileri, müslümanlara kayitsiz ve şartsız ekseriyet hakkını vermek istemediklerinden mükâlemelere devam edilmesi faydalı bir maksat husulüne yardım edemez.,,

Bulgaristanda kabine buhranı

SOFYA, 1 (Hususî) — Kral tarafından yeni kabinenin teşkline memur edilen G. Muşanof un kabine buhranını hallettiğine muhakkak nazarile bakılmaktadır.

Mecliste

Millî müdafaa ve Maliye vekilleri izahat verecekler

ANKARA, 1 (Hususî) — Yarın (bugün) mecliste Refik Şevket (Manisa) ve Refik (Konya) Beylerin mülga donanma cemiyetinin ziyaa uğrattığı 80 bin lirası hakkında verdikleri istizah takrirlerine Millî müdafaa ve Maliye vekilleri cevap vereceklerdir.

Kanal işleri

Zürra borcuna mukabil çalışacak

ANKARA, 1 (Hususî) — Gayri muntazam yapılmış şebekelerin ve kanalların islahile açılma işlerinde idareye borçlu zürraın idarenin tayin edeceği ücretle borcuna mukabil inşaatta çalışması esası kabul edilmiştir.

1777 numaralı kanun hakkında bir tefsir

ANKARA, 1 (Hususî) — 1777 numaralı kanunla işten el çektirilen ve vekâlet emirne alınan memurlara bu kanuna göre maaş verilip verilemiyeceği hakkında ki kanun tefsiri maclise gelmiştir.

Adliye intihap encümeni

ANKARA, 1 (Hususî) — Adliye intihap encümeni işine devam etmektedir.

Millî hükûmete ait tediyat

ANKARA, 1 (Hususî) — Millî hükûmet bütçelerine ait yapılmış tediyatın itfası için beş senede ödenmek üzere ve Maliye vekâletinin kefaletile 90 bin lira istikraz aktedilecektir.

Yozgattaki balo

YOZGAT, 1 (Vakıt) — Dün gece valimiz Bekir Sami Beyin himayesinde bir yılbaşı balosu verildi. Memleket büyükleri ve gençler, kadın erkek temiz ve münever bir davetli zümresi hazır bulundular. Yılbaşı eğlenceli ve samimî bi şekilde karşılandı.

Bekir Ziya

Hitler'in bir beyannamesi

BERLİN, 1 (A.A.) — Hitler, yeni sene münasebetile taraftarlarına hitaben bir beyanname neşretmiştir. Hitler, bu beyannamesin de sosyalist - Milliyetçiler fırkasının teşekkülü zamanındanberi gösterdiği faaliyeti, maruz kaldığı eziyetleri, kazandığı muvaffakiyetleri ve fırkayı inkisama uğratmak için aleyhtarlarının yaptıkları teşebbüsleri hatırlatmıştır.

Hitler, 13 ağustosta ve 25 ikinci Teşrinde hükûmete ne gibi sebepleden dolayı iştirak ettiğini bir defa daha anlatmış, müfrit milliyetçilerin Almanyayı canlandırmak ve yeniden kurmak uğrundaki mücadelelerine devam edeceklerini temin etmiştir.

Necati Bey ihtifali

(Baş tarafı 1 inci sayıfamızdadır)

"Sevgili arkadaşımız ve kıymetli selefim Necatinin mezarı başındayız. Ölümünün dördüncü yıl dönümünde baş ucunda derin elemlerimiz tazelenmiş olarak toplanmış bulunuyoruz. Sevgili Necatinin aziz hatırasını saygı ile anıyorum.

Sözü Şevket Süreyya Beye bıraktı. Ticaret mektebi müdürü, maarif ailesi namına söylediği nutukta Necatinin hayatından ve harf inkılâbı işindeki kıymetli faaliyetlerile millî mücadelenin başlangıcındanberi inkılâp yolundaki çalışmalarından bahsetti, ölümündenberi geçen dört senenin onu unutmak değil daha iyi anlamak imkânını verdiğini kaydetti., dedi ki:

"Onu yaşla mukayyet olmıyan gençlik enerjisinin, halk adamlığının ve teşkilâtçı tipin misali olarak tanıyorum. Halktan çıkmak ve halka bağlı kalmak bir inkılâp nesli için meziyetlerin en büyüğüdür. Türk tarihinin bütün güzel mecralarını böyle kahramanlar yapmıştır.Bunun en son ve en kuvvetli misali Büyük Şefimizin bizzat kendisidir. Ölen ve yaşıyan, isimli isimsiz bin bir kahramanda derece derece tecellisini bulan bu millî kudretimizi daima sevelim ve kıskanalım.,,

İdman cemiyetleri ittifakı reisi Erzurum meb'usu Aziz Bey, remhum Necatinin spora yaptığı hizmetlerden bahsetti.

Beyazıt meb'usu Halit Bey, merhum hakkında gösterilen bu yüksek alâkadan dolayı hazır bulunanlara aile namına teşekkürde bulundu.

Merhumun mezarına muhtelif heyetler ve zatlar tarafından konulan çelenkler 15 ten fazla idi. Necati Beyin millî harekât başlangıcında çok çalışmış olduğu Balıkesir namına da Bilecik mebusu Hayrettin Bey tarafından bir çelenk k[illegible]mıştır.

T. D. T. Cemiyetinde

ANKARA, 1 (A.A.) — T. D. T. Cemiyetinden:

T. D. T. Cemiyeti umumî merkez heyeti, umumî kâtip Ruşen Eşref Beyin reisliği altında toplanarak idare işlerine ait getirilecek kitaplara, cemiyet kollarının çalışmalarına mecmuaların basılmasına dair meseleleri müzakere etmiştir.

Umumî merkez heyeti 3/1/933 Salı günü saat 17 de ve 4/1/933 Çarşamba günü saat 15 te de tekrar toplanacaktır.

Eşya piyankosu

ANKARA, 1 (A.A.) — Millî iktısat ve tasarruf ve Himayeiet-fal cemiyetlerinin tertip ettiği müşterek eşya piyangosu bugün çekilmiştir.

79 numaraya otomobil, 92958 numaraya 1000 liralık salon ve yatak yemek odası takımı çıkmıştır.

96076, 34332, 14701, 193957 numaralara 250 şer liralık muhtelif yerli malları isabet etmiştir. 20 adet numaraya yüzer liralık halı ve diğer 20 numaraya da 50 şer liralık eşya çıkmıştır.

Sohbet

Hoşnutsuzluk

En eski klüplerimizden biri olan Galatasarayın, sırtı sıra yenilmesi, spor âleminde, muhtelif akisler uyandırdı. Sevinenler oldu, teessür duyanlar oldu; bu bozgunu; dedikodu mevzuu yapanlar oldu.

Hiç şüphe yok, ki bir zamanlar en kuvvetli klübümüz olan Galata sarayı yenenlerle, yenenlerin taraf tarları sevinirler, bu onların en meşru haklarıdır, Galatasaraylı - larla, Galatasarayı sevenler de mü teessir olurlar, bu da onların hak - larıdır. Fakat, dedikodu yapanlar acaba haksız mıdırlar?

Ateş olmıyan yerden duman tüt mez diye meşhur bir söz vardır. Galatasaray, maalesef sade yenil- mekle kalmamış, ayni zamanda, dedikodulara yol açacak hâdisele re meydan vermiştir. Misafir bu - lunduğu bir klübün stadında, o klüp mensubinine, oyun harici haşin davranmış; kaptanı hakem sa- ha harici bırakmış; oyunculardan biri hasım tarafın bir oyuncusunu kovalamıştır. Bunlar, dedikoduya, geniş mikyasta dedikoduya yol a - çacak müessif vakalardır.

Bunları kısaca kaydettikten son ra, gelelim asıl derdin devasına:

Galatasaray neden bu hale gel- di?

Bir klübün, diğer bir klübe ye - nilmesi çok tabiîdir. Ancak bu ta- biîlik, bir tarafın zayıflığı derece- sinde, diğer tarafın terakki etmiş olması ile tezahür etmelidir. Hal- buki Süleymaniye klübü oyuncula rında fazla bir inkişaf görmedik. Galatasaray çalışırsa, Fenerbahçe liler gibi çalışırlarsa, Beşiktaşa da mağlûp olmazlar.

Şu halde mesele idaresizlikte - dir. Yalnız şunu nazarı dikkate al- malıdır, ki klüp azaları beyninde, bilhassa oyuncular arasında hoş- nutsuzluk uyandıran bir idare he- yeti - değil şimdiki idare heyeti gibi yabancı ve bu işlerin acemile- ri olsun, bu işlerin ehli bile olsa - klüp idare edemez.

Galatasarayda hoşnutsuzluk var dır. Her zaman, her teşekkülde, muhalif bir zümre, icraatı tenkit eder. Fakat bu tenkitler gene bir canlılıktır, bir varlıktır. Son za - manlarda ise lâkaydi baş göster - miştir. Klübün ileri gelen öz çocuk larına ne söyleseniz, ne deseniz bu run kırıp, omuz silkiyorlar. Bu hal, yenilmekten daha acıdır. Her şeyden evvel bu lâkaydinin önüne geçmek lâzımdır. İdare heyeti, hiç bir şey yapamıyorsa, kendini sev- dirsin, eğer sevdiremiyorsa, müsa ade isteyip çekilsin. Sporumuzun en muhteşem âbidelerinden birini yıkmıyalım.

Selâmi Izzet

Halkevinin bugünkü müsameresi

İstanbul Halkevi temsil şube- si, tarafından bugün Gülhane par- kı methalinde Alay köşkünde sa- at 18,30 da bir müsamere verile - cektir.

Müsamerede Darülbedayi san- atkârlarından M. Kemal Bey ta - rafından tiyatromuz hakkında bir konferans verilecek, Şükûfe Ni - hal Hanım bazı şiirlerini okuya - cak, Halkevi temsil şubesi san'at- kârlarından iki genç Bedrettin Beyin Çehoftan tercüme etmiş ol- duğu "hem acı, hem gülünç!,, i - simli diyaloğu söyliyeceklerdir. Müteakiben küçük bir konser ve- rilecektir. Müsamere davetlilere mahsustur.

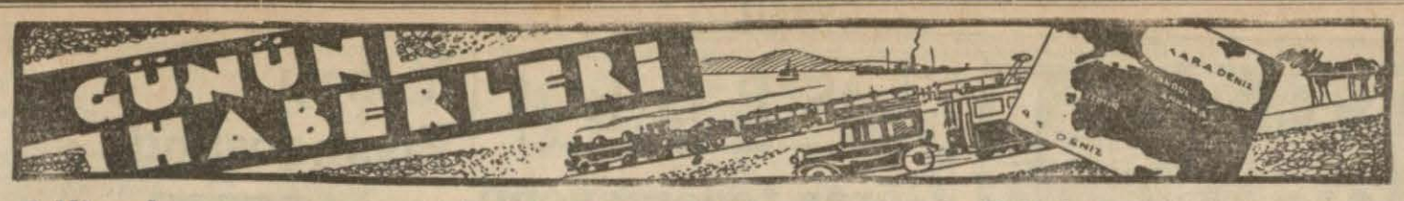

Adliye de

Altın bilezik, beşi birlik davası

İstanbul ağır ceza mahkemesi dün Beyoğlunda Bayram soka - ğında Dilber Hanımın altın bile- ziklerini, beşi birliklerini zorla al- dığı ve daha başka bazı suçlar iş- lediği kaydile, altın diş Ömerin muhakemesine devam etmiştir.

Dava, evvelce karara bağlan- mış, altın diş Ömer, dört sene al- tı ay yirmi beş gün hapse mah - kûm olmuş, fakat Temyiz mahke- mesi bu kararı bozmuştu.

Dünkü muhakemede, Dilber Hanım dinlenilmiş ve bazı şahit- lerin çağırılmasına karar veril - miştir.

Fuhşa tahrik

İstanbul Ağır ceza mahkemesi, dün bir fuhşa tahrik davasına ba - kacaktı.

Dava edilenler Hasan Ef. ile ka rısı Bergüzar Hanımdır. Kızları Mahmure Hanımı, Mehmet Ef. is- minde bir sıvacıya yüz lira muka - bilinde teslim etmek teşebbüsün - de bulundukları iddiasile mahke - meye verilmişlerdir.

Kendileri bulunamadığından, mahkeme aranmalarını kararlaş - tırmış, mahkemeyi beş marta bı - rakmıştır.

35 okka esrar !

Evinde, merdiven altında otuz beş okka esrar bulunmaktan suçlu Rizeli Ahmedin muhake - mesine, dün İstanbul ağırcezada devam olunmuştur.

Rizeli Ahmet, evinde bulunan esrarın kendisine ait olmadığını başkası tarafından oraya bırakıl- dığını iddia etmektedir.

Şahitler çağırılmak üzere muha- keme kalmıştır.

Baronun tercüme ettirdiği avukatlığa ait kitap

İstanbul barosu, geçen sene avukatların hak ve vazifelerin - den, müekkilleri ile olan müna - sebetlerinden, avukatlığın tarih - çesinden bahseden Fransa avu - katlar cemiyeti reisi M. Jan Apel- tonun "Avukatlık mesleği,, isim- li eserini tercüme ettirmeğe ka - rar vermişti.

Kitabın büyük bir kısmı ter - cüme ettirilmiştir. Yakında tercü- me tamamlanarak, kitap neşro - lunacaktır.

Adananın kurtuluş

Kânunusaninin beşi, Adana ve havalisinin işgalden kurtulduğu günün yıldönümüne tesadüf edi - yor. Şehrimizdeki Toros gençler birliği, bu münasebetle 5 kânunu- sani Perşembe günü saat on dört buçukta Halkevinde bir toplantı yapacaklardır.

İçtimada Adana ve havalisi - nin kurtuluşuna ait hatıralar an - latılacak, şiirler okunacak, sazla memleket koşma ve manileri çalı- nıp söylenilecektir.

Japon sefiri

Japon sefiri M. Uşida dün ak - şam Ankaraya gitmiştir. Sefir, Ja ponya ile hükûmetimiz arasında yapıacak takas mukavelesi hak - kında temaslarda bulunacaktır.

Şevki Bey

Muhtelit mübadele komisyonu reisi Şevki Bey Çarşamba günü Ankaradan şehrimize gelecektir.

Terkos

Belediye bugün merasim yapıyor

Belediye fen heyeti müdürü Zi- ya Bey ile şirketler komiseri Mus- tafa Arif Bey dün sabah otomobil le terkos terşih havuzlarına gide - rek tesisatı tetkik etmişlerdir.

Belediye fen heyeti yakında ter kos tesisatını esaslı bir surette göz den geçirecek ve şebekenin ıslahı için alınması icap eden tedbirleri tespit edecektir. Terkostan alına - cak 67500 lira da şebekenin ıslahı na sarfedilecektir. Terkosun beledi yeye devri münasebetile bugün şir ketin Beyoğlundaki merkezinde sa at dörtte bir merasim yapılacak - tır.

Ticaret ve iktısat :

Memleketimizde fabrika açmak istiyenler

Çekoslovakyada Eisenstein şeh- rindeki bir firma Çatalcada ampul ve Boğaziçinde de cam fabrikası tesis etmek istediğini İstanbul Ti- caret odasına bildirmiş ve bu hu - susta bazı malûmat istemiştir.

Mısır şarap almak istiyor

Mısır hükûmeti şarap, rom, tıbbî yağlar ve muzadı taaffün madde - ler almak için münakasa açmıştır.

Münakasaya inhisar idaresi de iştirak edecektir.

Amerikalılar ipek istiyorlar

Amerikada bir mensucat fabri - kası İstanbul Ticaret odasına mü - racaat ederek Türk malı ipek al - mak istediğini bildirmiş ve Türki- yedeki büyük ipek fabrikalarının adreslerini istemiştir.

Tayyare balosu

Tayyare Cemiyeti İstanbul şu- besi tarafından her sene tertip e - dilen balo bu sene şubatın doku - zuncu Perşembe akşamı Pera Pa- lâs salonlarında verilecektir. Ba- lonun pek mükemmel olması için şimdiden ihzarata başlanmıştır.

VAKIT

Gündelik, Siyasi Gazete
İstanbul Ankara Caddesi, VAKIT yurdu

Telefon Numaraları
Yazı işleri telefonu: 24379
İdare telefonu : 24370

Telgraf adresi: İstanbul — VAKIT
Posta kutusu No. 46

Abone bedelleri :

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
6 aylık	750 „	1450 „
3 aylık	400 „	800 „
1 aylık	150 „	300 „

ilân ücretleri :

Resmi ilânların bir satırı	10	Kuruş
Ticari ilânların bir satırı	12,5	Kuruş
Ticari ilânların bir santimi	25	Kuruş

Küçük ilânlar :

Bir defası 30 iki defası 50 üç defası 65 dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Uç aylık ilân verenlerin bir defası meccanendir. Dört satırı geçen ilânların fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Poliste :

Geçen seneye ait biletleri satıyormuş

Aynalı Çeşmede oturan Alber Ef. Karaköyde dolaşan seyyar ba- yilerden Nikodan yılbaşı piyanko su almış, evine gittiği zaman bile- tin geçen seneye ait olduğunu gör müştür. Alber Ef. hemen Karaköy- ye koşmuş, Nikoyu yakalatmıştır.

İki tramvay arasında

Ahmet isminde birisi dün Sir - kecide Şahin Paşa oteli önünde iki tramvay arasında kalarak muhte- lif yerlerinden ağır surette yara - lanmış, hastahaneye kaldırılmış - tır.

Şeker çalmış

Küfeci Hüseyin Beşiktaşta bak kal Mehmet Ali Efendinin dükkâ nına gierek bir çuval şeker çalmış, kaçarken yakalanmıştır.

Alacak yüzünden

Yemişte sebze iskelesinde Os - manla Ali alacak yüzünden kav - ga etmişler, Osman Aliyi ağır su- rette yaralamıştır. Yaralı Cerrah- paşa hastahanesine kaldırılmıştır.

Otomobil kazası

Çemberlitaşta Eminpaşa hanın- daoturan 70 yaşında Nuh ağaya Beşiktaş tamvay caddesinde şoför Mehmet Alinin otomobili çarparak başından yaralamıştır. Nuh ağa Beyoğlu hastahanesine yatırılmış- tır.

Çam kesmiş

Heybeliadada oturan hamal Sa lih İsmet Paşa caddesinde bir ote- lin bahçesine girmiş, üç büyük çam kesmiş, sırtlayıp kaçarken ya kalanmıştır.

Kumarbazlar

Feriköyünde Hüseynin kahve - sinde Salih, Musa, Ahmet çavuş, gene Feriköyünde Mustafanın kah vesinde Cafer, Mustafa, Yahya, Salih, Zeyrekte Tahsinle Mehmet, Beşiktaşta İranlı Hüseynin kahve sinde Nasır,Yusuf, Sadık, Kasım- paşada Hacının kahvesinde şoför Ziya, Cemal kumar oynarlarken yakalanmışlardır.

Yangın

İstiklâl caddesinde tavukçu Yor danın dükkânında mutfak bacası tutuşarak yangın çıkmış, yetişen itfaiye tarafından söndürülmüş - tür.

incir piyankosu

Kasımpaşada Bahriye caddesin de kahveci İsmail ortaya birer ok kalık iki kutu incir koyarak piyan ko çektirmiş, müşterilerden bir haylı para toplamıştır. Piyanko çektirmek yasak olduğundan İs - mail yakalanmıştır.

Başından yaralandı

Kalyoncuda otuan Todori dün gece beş arkadaşile Perapalas ar- kasındaki yoldan geçerken Toto isminde birisinin attığı taşla başın dan yaralanmıştır.

Yılbaşı münasebetile

Dün yeni senenin ilk günü ol- duğundan büyük ticaret müesse - seleri plânço yapmak için dük - kânlarını kapamışlardır.

Belediye de

Göztepeye Elektrik verildi

Göztepeye yapılan tesisat bit - miş ve evvelki akşam ilk defa ola- rak Göztepeye elektrik cereyanı ve rilmiştir. Yeniden birçok kimseler evlerine tesisat yaptırmaya başla- mışlardır. Erenköyüne cereyan an- cak yaza doğru verilebilecektir.

Memurların borçları

Bazı belediye memuları hem Es naf bankasından ve hem de taa - vün sandığından para istikraz et- mişlerdir. Belediye reisliği bundan sonra bir yere olan borç ödenme - dikçe diğerinden para alınmasını menetmiştir.

Yerli malları kullanılacak

Dahiliye vekâletinden belediye- ye dün yeni bir tamim gelmiş, has tahane, sanatoryom ve sair mües- seselerde üzüm, incir, fındık, zey tin yenilmesi ve buna âzamî dere- cede dikkat edilmesi birkere daha bildirilmiştir.

Belediyede yeni tayinler

Belediye muhasebe muavinliğine tayin edilen varidat müdürü Nail Beyin yerine Beyoğlu muhasebe - cisi Gani, Beyoğlu muhasebeciliği ne masraf müdürü Arif, masraf müdürlüğüne de müvazene müdür vekili Cemal Beyler tayin edilmiş lerdir.

Cüzdansız çalışan garsonlar

İstanbulda iki bine yakın gar - son bulunduğu halde bunların an- cak 350 kadarının belediye müs - tahdemin şubesine kayıtlarını yap tırdıklarını, diğrelerinin cüzdan - sız olarak çalıştıklarını yazmıştık. Şube müdürleri cüzdansız çalışan garsonları takibe başlamışlardır. Bunlardan bir kısmı zabıtai bele- diye memurları tarafından yakala narak müstahdemin şubesine gön derilmektedir. Bu ay nihayetine kadar bu gibi garsonların kaydine devam edilecek, Şubattan sonra halâ kayıt muamelesini yaptırmı - yanlardan iki misli ceza alınacak- tır.

15 Yıl evvelki VAKIT

2 Kânunusani 1917

— Sadrazam Talât Paşa dün ak - şam Berline hareket etmiş, nazırlar, âyan, meb'usan reisleri, sefirler ve diğer pek çok zevat tarafından teşyi edilmiştir.

— Lenin Rusyadaki Müslüman - lara hitaben bir beyanname neşret - miştir. Beyannamede muharebinin so- nunun yaklaşmakta olduğu, Rusyada teşekkül eden yeni hükûmetin idare- si altında Müslümanların dinlerinin, harsî ve millî müesseselerinin tama- men serbest olacağı, yeni Rus hükû - metinin Rusya Müslümanlarından yardım, Şark Müslümanlarından mu- habbet beklediği bildirilmektedir.

— Serveti Fünun sahibi imtiyazı Ahmet İhsan Bey Almanyada seya - hat etmekte iken bir polis memuru tarafından tevkif edilmek istenilmiş, mumaileyh hayretler içinde olduğu halde lâzım gelen yerlere telefon e - derek bu garip muamelenin sebebini sormuştur. Bunun üzerine kendisine hususî bir memur gönderilerek af is - tenilmiştir. Meğer Alman polisi bir müddettenberi Münihte izini kaybet- miş olduğu Ahmet İhsan namında bir sabıkalıyı aramakta imiş. Bu vak'ayı nakleden Lö Suvar refikimiz bizde aile ismi olmamasından ve isim ben - zerliği dolayısile daima bu gibi hâdi- seler çıkacağından bahisle pek haklı olarak şikâyette bulunuyor.

OSMANLI DEVLETİ ÖLÜRKEN...

Muharriri : Celâl Nuri

* İktibas, nakil, tercüme hakları mahfuzdur.

Eskiden kadınlar için bir tek meslek vardı

— Oğlunuz yetişiyor; büyüdüğünde hangi mesleğe girecek?

Bu suale elli, altmış, belki yüz türlü cevap verilebilir: Memur, asker, gemici, avukat, doktor, mühendis, çifçi, mimar, tüccar, banger, fabrikatör, muallim, Hoca, otelci, aşçı, marangoz... ve saire olacak.

Bir de, bundan yirmi sene evvel, size şu suali sorsalardı:

— Küçük hanım yetişiyor; büyüdüğünde ne olacak?

Bin bir lâf mevzuu arasında bir böylesini ne ben tasavvur ederdim, ne de hiç bir kimse....

Çünkü kadınlar için (erkekler için olduğu gibi) çeşit çeşit meslekler yoktu. Bir kadın, eğer aşağı tabakadan ise, onun için bir iki tane âdî meslek mevcuttu: Hizmetçilik, ahçılık, çamaşırcılık, sütninelik gibi. Biraz daha yukarı meslekten ise, belki muallime, terzi ve ebe olabilirdi. Köylüden bahsetmiyoruz. Çünkü köylünün kendisile karısı müşterek vazife erbabındandırlar, ikisi birden çifçidir.

Bunların haricinde, şehirlerde ve kasabalarda, hanımlar için bir tek meslek kalıyordu. Evet! iki değil, bir tek meslek, ki o da:

— Zevcelik mesleği!

İdi. Bir hanım ancak zevce olabilirdi.

Erkek çocuklarda, pek küçükken bile, bir mesleğe temayül görünür. Belki bu temayül değişir, başka bir istidat başgösterir. Lâkin temayülün vücudü, meslekler çokluğuna delâlet eder. Oğlan kaptan olmak ister. Zırhlıların resimlerini toplar; isimlerini bilir; bir az büyüyünce topların, torpillerinin adetlerini söyler. Bir diğeri askerliğe merak etmiştir. Bir üçüncüsü şişeleri, otları, ilâç artıklarını toplamıştır. Merakı kimyagerliğe, eczacılığadır.

Kızlar, mutlaka bebekle oynar. Çünkü onlar için zevcelik ve bunun bir zaruriyesi olan annelikten başka görecek iş yok. Evleneceği güne kadar bir kurt gibi beynini yiyen hep müstakbel kocasının kim olacağıdır.

Kız, oğlan, birlikte yaşıyorlar. Emin olunuz ki kız gelinliğini düşünürken oğlanın aklı başka yerdedir; ya bir gemide, ya bir taburda, yahut bir dükkânda, bir fabrikada....

* * *

Fakat zamanlar değişti, aziz karilerim.

Hayat ve hayatın icabatı başkalaştı.

Vaktile erkekler bütün kadınları geçindirebilirdi. Cemiyet arasında kadının çalışmasına ihtiyaç yoktu. Kadın yalnız eve bakardı. Aile bütçesinin tanziminde hanımın yardımına hemen hemen ihtiyaç yoktu.

Kocaya varmıyan hanımları da diğerleri geçindirirdi: Bir baba, bir kardaş, mevcut bir akar onun ihtiyaçlarını defederdi.

Biraz açık mütalea yürütmiye izin var mı? O devirlerde - mahza geçinmek için - bir kadının kendisini satmasına da lüzum görülmezdi. Doğru yoldan ayrılan karılar para ihtiyacından, yaşamak zaruretinden değil, keyifleri için iffetsizlik mesleğine girerlerdi.

Ahval büsbütün değişti. Hem ne değişti....

Avrupada, Amerikada, bundan yarım asır evvel bile böyle idi. Fakat bizim memleketimiz bunu bilmiyordu. Pariste bir kadının dükkâncılık etmesi tohafı - mıza gidiyordu. kezalik o şehirde kadınlara arabacılık etmek ruhsatı verilmeğe başlayınca çok güldük. Kadından avukatların resimlerini gördük. Çoklarımız: — Yahu! Bunlar evlerinin işi ile uğraşacaklarına niçin hekim, avukat olmağa (heves) ediyorlar? diyor ve belki biraz da gülüyorduk. Lâkin hiç hakkımız yokmuş. Bu madam ve matmazeller bir (heves) neticesinde dükkâncılık etmiyorlar. Belki heves dolayısile bir kadın doktor ve yahut hâkim olabilir; fakat keyif için sabahtan gece yarısına kadar tütün satmaz; satılan eşyayı tartmaz, sarmaz, yahut hesap tutmaz.

Aynile bizde de hayat sıkıştı, daraldı. Umumiyeti itibarile söylüyorum. (Bütün) erkeklerin çalışması (bütün) kadınları geçindiremez. Bunun içindir ki kadınların bir kısmı da yaşamak için çalışmak ıstırarındadırlar. Bu, çelikten bir kanundur, zamanımızın doğurduğu bir kanundur. Her kadına koca yok; her evli erkek, karısının evin dışarısında sâyi olmadan ailesini geçindirecek vaziyette değildir.

Tekrar edelim: Zaman değişti. Evvelce bizde hayat hudutsuz geniş, varidat bol, ihtiyaçlar azdı. Modern ihtiyaçları da bilmiyorduk. Bunun içindir ki kadınlar açıldılar; kapalılık ilga ediliyor, hanımlar hemen her mesleğe giriyorlar.

Zannetmeyiniz ki Türk kadınlarının bu devirde kaydettiğimiz açıklığı bir (heves) tir, beynelmilel modaya uymak arzusudur, yahut bir mukallitliktir. Hattâ bu usul, bir felsefeye tebeiyetin eseri bile değildir. Hâşâ! Bizde kadının çarşafı bırakmasının sebebi hayatın daralması, çalışmak mecburiyetidir. Bu hayat şartları tahahkkuk ettikten sonra hükûmet son derece muhafazakâr bile olsa idi,kabil değil, kadınların hürriyetine karşı gelemezdi! Fakat öyle değil, hükûmet te bu şartları takdir ettiği için kadınları hürriyetlerinin istihsalinde himaye ediyor.

* * *

Geçenlerde tam 95 yaşında eski büyüklerden birine gitmiştim. Sihhati yerinde, mükemmelen yiyip içiyor. Günde yirmi dakika yürür. Yalnız dört hastalığı var. Onlar da bu yaşta tabiî. Bazan çok güzel fikirler ileriye sürüyor; fakat beşte bir sözlerinde mantık kalmıyor. Bu da tabiî.

Bu ihtiyar zamandan şikâyet etti. Bilhassa torunlarının açık saçıklığından davacı. Kızları kocaca karı olmuş. Onlardan bahsi yok. Asıl mesele torun hanımlar. Bunların biri hiç bir meslek bulamamış ta müstantik olmuş. İhtiyar gülüyor. Bizimkinin canilerin arasında yeri ne? Zavallı adam kızının kızının mahkemelerde suçluları isticvap etmesini aslâ aklına sığdıramıyor. 95 lik adama bu (hâdise) nin iktısadî, içtimaî sebepleri anlatılamaz. Zaten, okumuş biri olan bu zat (iktısadî, içtimaî) kelimelerini bile bilmez. Onun beyni yetmiş beş sene evvel yuğurulmuştur. Bizde dünyaya kazık çaksak, 1975 senesinde kürrei arza yabancı olacağız..... Kim bilir torun zadeler, o devirde neler olacaklar? İstikbali keşfetmek değil, tahmin etmek bile mümkün değildir. Bir tahmin doğru çıksa bilmiş olunuz ki bir tesadüf eseridir.

..... Vaktile, demiştim ki, namuslarını satan kadınlar paradan ziyade keyif ve heves saikasile bu işe girişiyorlardı. Pek aşağı tabakadan bahsim yok. Eski devirde bile (kaltak), (kahpe) itlâk olunan bu gibi ticaret erbabı yok değildi. Lâkin şimdi keyif ve heves saikaları haricinde aşk ve sevda alış verişine girenler çoktur. Eskiden yerli kokot nadirdi. Bütün sermaye bilhassa Leh yahudilerinden fahişelere gidiyordu. Bunların ticaretleri yakında resmen menedilecek. Bu kâr membaı da yerliye kalıyor. Yerli çikolâta, yerli traş bıçağı, yerli ilâç, yerli diş macunu gibi yerli.... Zamandır, devrandır bu....

Celâl Nuri

SPOR

Güreş federasyonu çalışıyor

Güreş federasyonu, güreşin memleketimizde inkişafı için daha muntazam şekilde çalışmağa karar vermiş ve bu hususta çalışmak üzere iki komite teşkil etmiştir.

Komitenin birisi müsabaka tertip heyetidir. Vamık, Âdil Giray, İlhami, Doktor Emin Şükrü Beylerden mürekkep olan bu komite güreşçilerimizin ecnebî temaslarını temin için çalışacaktır.

Diğer komite de neşriyat heyetidir. İhsan, İhsan Altay, Muhteşem, Sadun Galip ve Zeki Cemal Beylerden mürekkep komite güreşin tamimi için neşriyat yapacaktır.

Komiteler bu hafta içinde umumî içtima yaparak çalışma programını tesbit edeceklerdir.

Muğladaki maç

MUĞLA, 1 (A.A.) — Muğla ve Urla klüpleri arasında yapılan maçta Muğlalılar 0 — 5 galip gelmişlerdir.

Buz üstünde hokey

VARŞOVA, 1 (A.A.) — Buz üstünde yapılan bir hokey maçında Budapeşte şehri ekipi Cracovie takımını sıfıra karşı 3 sayı ile mağlûp etmiştir.

Yüzücülük

MİAMİ, 1 (A.A.) — Amerikalı kadın yüzgeçlerden Leonore Kuigt, Helen Madison'un sahip bulunduğu serbest yüzme kadın dünya rekorunu kırmıştır.

Leonor Kuight, 500 metrelik bir mesafeyi 7 dakika 2 3/5 saniyede yüze yüze katetmek suretile evvelki rekoru takriben 10 saniyelik bir farkla kırmıştır.

Yılbaşı Piyangosunda

(Baş tarafı 1 inci sayıfamızdadır)

Muharrem Efendiden maadası derhal birer ev satın almaya karar vermişlerdir. Muharrem Efendi bekârdır, kimsesi yoktur, onun için ev almağa lüzum görmemektedir. Muharrem Efendi, parasını bankaya yatırmıştır. İtfaiyeciler grup arkadaşlarından 36 sına birer ufak hediye almak üzere hisselerinden birer mikdar para ayırmışlardır. Talihlilerden Hidayet Bey demiştir ki:

Piyanko gecesi arkadaşlar oturmuş, konuşuyorduk lâtife olsun diye "merak etmeyin şimdi müjde gelecek dedim. Aradan yarım saat geçmedi. Müjdemizi aldık!,,

Talililerden mobilye dellalı M. Ronenin bileti ise onda bir olduğundan bu zat tam elli bin lira almıştır. M. Rone bir kaç gün evvel Eminönünde Kader kişesinden her ay çekilen piyanko biletini alırken kişenin bir memuru:

— Bir de yılbaşı biletinden alsanız iyi olur. Çünkü geçen seneki gibi bu sene de piyasada bilet bulamıyacaksınız

Demiştir. M. Rone bir hayli tereddüt geçirmiş, sonra cebinden bir on lira çıkartarak atmış:

— Ver, bakalım bir de yılbaşın da taliimizi deneyelim!

Demiş ve 29202 numaralı bileti almıştır. Mobilye dellalı evvelki gece hissesine düşen parayı aldıktan sonra dün hemen evini değiştirmiş, bir kaç gün başını dinlemek üzere bilinmiyen bir yere gitmiştir.

Beş yüz bin lira kazanan biletin diğer parçalarından biri Ankarada ve diğeri Diyarıbekirdedir.

200,000 liralık biletin bir parçası Kumkapıda halancı sokağında 8 numaralı evde oturan Emine Hanımdadır. Bu biletin diğer parçalarından biri de Niğdede ve Çubukabattadır.

100,000 lira, Kadıköyünde Nemli zade sokağında 35 numaralı evde oturan Vahan Mercanyan Efendidedir. Vahan Ef. biletini meşhur cüce Simon Efendiden almıştır. Bundan başka Beyoğlunda Posta sokağında Madam Alberti ile Sirkecide Kayseri ambarında Cemal Efendi de 100,000 lira kazanan biletin yirmide birine sahip olduklarından beşer bin lira almışlardır.

100,000 liralık biletin bir parçası da Araçtadır. Balıkpazarında Muiz Badun Efendiye ve Arnavut köyünde Mumhane sokağında Madam Elenasun biletlerine ellişer bin lira düşmüştür. Bunların bilet leri yirmide bir olduğundan iki bin beşer yüz lira almışlardır. Bu biletin diğer parçaları İzmir ve Trabzondadır. Tahtakalede Uzun çarşı caddesinde şark şeker fabrikası müstahdemlerine 30,000 lira düşmüştür. Bu biletin diğer parçaları Refahiye, Ankara ve Antalyadadır.

Çağrılış

Halkevi Musiki Cemiyetinden: 6/1/933 Cuma günü 16 da umumî heyet içtimaı yapılacağından bilûmum kayıtlı azanın Şehzadebaşında, Lâtafet apartmanında kâin cemiyet merkezine teşrifleri.

Tashih — Gazetemizin 25 Kânunuevvel Pazar nüshasının 11 inci sahifesinin birinci sütunu altında münteşir 931 5235 D. numerolu ilânın verildiği (İstanbul beşinci icra memurluğundan) yazılacak iken sehven "İstanbul 6 ıncı icra memurluğundan,, şeklinde yazılmıştır. Tashihi keyfiyet olunur.

4 Kânunsani Çarşamba akşamından itibaren

Elhamra sineması

haftalık programına ilâveten

KARAGÖZ

filmini takdim edecektir.

Yapan : **OSMAN MÜMTAZ**

OYNATAN:

HAZIM

Karagöz Hüseyin Ef. Asım Baba, Kanunî Tevfik B. Kemal Baba. Şarkılar: Emine Hanım Çocuklar, figüranlar vesaire İpekfilm studyosunda çevrilmiştir.

Yakında

Artistik Sinemasında

JEAN MURAT

nın emsalsiz bir surette temsil ettiği çok eğlenceli, hissî ve nefis bir eser

77 Numaralı EV

İstanbul Belediyesi:

Darülbedayi Şehir Tiyatrosu Temsilleri :

Bu akşam saat 21,30 da

Pazartesi PERŞEMBE

Yazan: Müsahip zade Celâl Bey

Komedi 3 perde

İSTANBUL BELEDİYESİ DARÜLBEDAYİ

Halk gecesi

Ertuğrul Sadettin

T. A. T.

Bu gece Kadıköyünde Kuşdili tiyatrosunda

GÖLGE ve KILIBIK

Yarın gece temsil yoktur

TAKVIM

	Pazartesi	Salı
	2 K. sani	3 K. sani
	5 Ramazan	6 Ramazan
Gün doğuşu	7,26	7,26
Gün batışı	16,51	16,52
Sabah namazı	6,-0	6,50
Öğle namazı	12,17	12,18
İkindi namazı	14,38	14,39
Akşam namazı	16,51	16,52
Ya sı namazı	18,28	18,30
İmsak	5,39	5,39
Yılın geçen günleri	2	3
.. kalan .	364	363

Radyoda :

İSTANBUL — 18 den 18,45 e kadar Vedia Rıza Hanım, 18,45 ten 19,20 ye kadar Orkestra, 19,20 den 19,45 e kadar Fransızca ders (İlerlemişlere mahsus), 19,45 ten 20,30 a kadar Orkestra, 20,30 dan 21 e kadar Yesari Asım Bey, 21 den 22 ye kadar Safiye Hanım, 22 den 22,30 a kadar Orkestra, Ajans, ve Borsa haberleri, Saat ayarı, 22,30 dan 23,30 a kadar Alaturka saz (Ramazana mahsus).

Matbuat Cemiyeti tarafından tertip edilen

1933

Almanağı

ÇIKTI

Bir çok tanınmış muharrirlerin edebî siyasî iktisadî, tarihî yazılarını havidir. Her kitapçıda bulunur.

Fiatı 1 liradır

Teşekkür

Ufulile dıhun olduğumuz aziz baba ve dayımız Behçet Beyin cenazesinde hazır bulunmak suretile teessüratımıza iştirak ve telgraf, mektup ve suveri sâire ile bizleri teselli buyuran zevatı kirama ayrı ayrı teşekküre fartı teessürümüz mani olduğundan muhterem gazetenizin buna delâlet ve tavassutunu reca ederiz efendim. 6094)

Merhumun zevcesi Nazlı Behçet; Yiğeni inhisarlar mürakiplerinden Halet; Yiğeni inhisarlar umum müdür muavini Müntir Husrev. Oğlu Ziraat bankası memurlarından Sedat. Oğlu avukat Vedat, Damadı Dr. Celâl, Kızı Sâra Celâl.

VAKIT'ın edebî tefrikası № 2

CANIM AYŞE

Selâmi Izzet

Dünkü kısmın hulâsası

On sekiz yaşında, canlı, neşeli, heyecanlı Ayşe sevinç içindedir. Küçüklüktenberi beraber büyüdükleri Kemal, bütün genç kızların kendisine bir bakışta âşık oldukları güzel Kemal, Avrupada tahsilini bitirmiş İstanbula dönüyor.

Ayşe onun odasını çiçeklerle süslüyor, hazırlıyor. Ayşenin babası, Kemali küçükten büyütmüştür Avrupada okuyup gelen genç adama bahçedeki küçük köşkü veriyor. Artık orada istediği gibi yaşasın' Ayşe ile babası Kemali Sirkeci istasyonunda karşılıyorlar. Kemal, İstanbula kavuştuğu için memnundur. Hele kendisi için hazırlanan köşke girince haran oluyor:

* * *

— Beni fazla şımartıyorsunuz!... Burası ne güzel döşenmiş, ne güzel tanzim edilmiş.. Beni sevinçten çıldırtmak mı istiyorsunuz?..

— Bütün bunlar Ayşenin eseri...

Dışarı çıktı. Uşağa, eşyaları getirmesi için seslendi.

Kemal Ayşeye yaklaştı:

— Benim Canım Ayşeciğim!.

Fikriyar, Kemalin etrafında dönüyordu.

Kemal, Ayşeyi şöyle kendinden biraz uzaklaştırarak, tepesinden tırnağına kadar süzdü:

— Sana büyümüşsün, dedim. Ayni zamanda da güzelleşmişsin... Hem de çok güzelleşmişsin... Biliyor musun, ki enfes bir kız olmuşsun!

Bunu söylerken sesi biraz alçaldı, kısıldı, yavaşladı. Ayşenin yanaklarını avuçlarının arasına aldı. Yüzünü yüzüne yaklaştırdı.

— Heykel gibi bir kızsın... Eski zamanların, sütü karışmamış çerkes kızlarına benziyorsun.

Ayşe kıpkırmızı oldu:

— Çerkesler sarışındır, ben kumralım.

— Amma güzelsin!

Ayşenin alnından öptü. Genç kız başını önüne iğdi. Etraflarına gül kokuları sinmişti. İkisi de söyliyecek söz bulamıyorlardı... İkisinin de kalbi helecanlıydı.. Bu esnada Şefik Nuri bey geldi. Bu sessiz... muhavereye nihayet vermek istiyormuş gibi:

— Sana bir hediye alacağım Kemal, dedi.

— Daha mı?

Ayşe neşeli bir kahkaha savurdu:

— Küçük bir otomobil.

— Hayır, bu hediyeyi kabul edemiyeceğim. Siz bana otomobilin parasını verin, ben size aylığımdan onu taksitle ödiyeyim.

Şefik bey gülümsedi:

— Bunu sonra görüşürüz. Sen şimdi bana söyle bakayım, çok yorgun musun?

Şefik Nuri bey sayılı avukatlardandı. Geceleri, kanunları tetkik eder, müdafaalarını yazardı: Kemal, sırf bu hususta kendisine yardım etmek maksadiyle:

— Hiç yorgun değilim, dedi, yalnız bir yıkansam kendimi biraz daha toparlıyacağım. Ondan sonra emirlerinize hazırım; istediğiniz şeyi, istediğiniz kadar yazayım.

Şefik Nuri bey tekrar gülümsedi. Bu gülümseyişinde rakik, hassas bir yüz kırışıklığı vardı:

— Geceleri çalıştığımı unutmamışsın? dedi.

— Sizin hiçbir şeyinizi unutmadım; nerede kaldı, ki mesainizi unutaym... Çalışan adam unutulmaz. İnsanlar, insan olanlar çalışan adamı unutamazlar. Ben, bu insanın, sizin nasıl çalıştığınızı gözlerimle gördüm... Çalışmanızı nasıl unutabilirim?..

Şefik bey gene gülümsedi:

— Bu gece çalışacak değilim oğlum. Bu gece davetlilerimiz var. Eğer çok yorgun değilsen, yemekten sonra hemen yatma.

— Emredersiniz amca.

Ayşe ile babası konağa geldiler. Ayşenin etekleri sevincinden zil çalıyordu. Kemal, o eski kardeş, her zamanki gibi sevimli, terbiyeli, nazik ve mutiydi.

Ayşenin gönlünden yeni bir zevk kanat çırpıyordu. Kemale kavuşacağı için, bu derece sevineceğine ihtimal veremiyor ve bu sevincin manasını bir türlü kendi kendine anlatamıyordu.

— Dadı, şu iskarpinimi giydirsene...

Fikriyar, iskarpini giydirirken belki yüzüncü defa soruyordu:

— Tanıdıklarımız içinde Kemal gibisi var mı?

Fikriyar kafa sallıyordu:

— Bacağımı kımıldatma da iskarpini giydireyim.. Eğer doğru durmazsan Kemal beyi çekiştireceğim ha...

— Hele çekiştir de göreyim seni!..

— Bacağını çekiştiririm..

— Hiçbirini çekiştirme. İşte mum gibi duruyorum.. Bu mavi esvap bana çok yakışıyor değil mi?

— Sana ne yakışmaz, ki yavrum.

Amma duydun ya, bana, çok güzelsin, dedi.

— Kemal bey kör değil ya, elbette görüyor. Görünen köy kılavuz istemez derler..

Ayşe artık dinlemiyordu. Kendine endam aynasında bir kere daha baktı, sonra odadan çıktı.

Ayşe, çok küçük yaşta anasından öksüz kaldığı için, evin hanımıydı. Tam bir ev kadını hal ve tavrı ile, misafirleri kabul etti. Evvelâ müderris Sena bey geldi. Sena bey Kemalin liseden muallimiydi. Sonra Sabire hanımla kızı Cevza geldiler. Cevza Ayşenin en samimî arkadaşlarındandı.

Kemalin dönüşü ile sevinen Ayşeyi, bu sevinç bir kat daha güzelleştiriyordu. Bu güzelliğin karşısında misafirler hayran oldular. Cevza, daha kapıadn girer girmez haykırdı:

— Aman Ayşem pek güzelsin...

Ayşe, mes'ut bir eda ile cevap verdi:

— Beni sevdiğin için sana güzel görünürüm..

Kenan bey söze karıştı:

— Düşmanların olsa, güzelliğini inkâr edemezler..

(Devamı var)

Yerli pirinçlerimiz

ihracatımıza yeter, kontenjanda pirinç mıktarını artırmıya lüzum yoktur

Ticaret müdürünün beyanatı

Bazı pirinç tacirlerinin kontenjanda az pirinç olduğunu behane ederek pirinç fiatlarını yükselttikleri yazılmıştı. Piyasayı alâkadar eden bu mesele hakkında görüştüğümüz Ticaret müdürü Muhsin Bey bir muharririmize şunları söylemiştir:

Böyle bir şey vâki değildir. Bu gün mer'iyete giren kontenjan listesinin ihzarından evvel memleket pirinç mahsulü mikdarı iktisat vekâletince tespit edilerek hemen hemen memleket ihtiyacına tekabül edecek derecede olduğu görülmesi üzerine kontenjana az miktar pirinç konulmuştu. Yerli pirinçlerin evsafı memleketin muhtelif mahallerinde tesis olunan asrî vesaitle mücehhez çeltik fabrikaları sayesinde ıslah edilmiş olduğundan kalite itibarile dahi ecnebi pirinçlerinden müstağni bir halde bulunuyoruz.

Dahilî istihlâk yerli malına inhisar edince, bu malların fiatlarının tereffü edip etmediğine gelince; piyasadan yaptığım tetkikat neticesinde bugünkü pirinç fiatlarının kontenjanda en çok pirinç bulunduğu zamanlardan daha dun fiatta satılmakta olduğunu tespit ettim. Geçen sene pirinç fiatları 29-35 kuruş olduğu halde bu sene 23-28 kuuştur.

Hakikat böyle olduğu halde yerli pirinç fabrikalarının kontenjanda az pirinç bulunduğundan istifade ile fiatları arttırdıklarını iddia etmek haksızlık olur.

Maamafih şayet bundan sona böyle hareket edecekler olursa, haklarında ihtikâr takibatı yapılması tabiî olacaktır.

Yerli fabrikaların kontenjan vaziyetinden istifade ettiklerini ileri sürerek ve yahut yerli malının kifayet etmiyeceğini iddia ederek kontenjan miktarını arttırmak gayesini takip edenler bazı gazete sahifalarında hususî menfaatlerini temin için yer bulamamalıdırlar.

Bu gibi tacirler ecnebi malı pirinç satmayı menfaatlerine daha muvafık buluyorlar. Çünkü her hangi bir zamanda bu mallar stokunun bir elde temerküz ettirilmesi ve maliyet fiatlarının gayri vazih bulunması hasebile bu mutavassıtların bu malların satışından daha fazla kâr etmek imkân ve fırsatını kaçırmak istememeleri ve normal kâra kanaat etmemeleri ve bu yüzden memleket mahsulünün istihlâk edilmiyerek ecnebi malının revacını temine çalışılması doğru değildir. Ecnebi malların nedretinin istihlâkimiz üzerine bir tesiri olmıyacaktır. Evsafı itibarile bunlara muadil bir hale gelen pirinçlerimizle bunlar arasındaki fark ancak bir lüks meselesi olarak kalmıştır. Mütevassıt ve perakendecilerin yerli malına teshilkâr olmaları bu meseleyi de ortadan kaldırmaya kâfi gelecektir. Binaenaleyh memlekette mikdarca kâfi, evsafça muadil kıymette yerli malı pirinçlerimiz bulunduğu halde müstehliklerin bunlara rağbetsizliğini celbedecek surette hareket etmek millî menfaate karşı vazifesizlik etmek olur ki, biz bütün tacirlerimizi bundan münezzeh biliriz ve öyle görmek isteriz.

İşliyen Yara

Millî Roman — 55 — Yazan: Necmettin Halil

Helen beni aşağıya indirdi, beraber yemek yedik ve öğleden sonra biraz gezmiye çıktık. Akşam üstü Rudolfa rasgeldik:

— Oo, Turan, dedi. Ben de seni arıyordum. Gel bu gece beraber yemek yiyelim. Sana bir sürprizim de var. Haydi yürü.

Helene de benimle beraber gelmesi için rica ettim ve üçümüz birlikte bilmediğim bir lokantaya gittik.

Rudolf köşedeki bir masaya doğru bizi götürdü. Bu masada bir tek genç oturuyordu; yanına gidince Rudolf beni göstererek:

— Işte size bir hemşeri.

Diye beni ona takdim etti. Ben henüz bir şey anlamıyordum. O genç heyecanla:

— Sahimi, Türkmüsünüz?

Diye bana elini uzattı ve tanıştık; Türkçe konuşmıya başladık. Ben Türkçenin bu kadar güzel olduğunu hiç bir zaman düşünmemiştim. Her duyduğum kelime içimde memlekete ait bir hatırayı uyandırıyordu. Bu hatıraların acılığı da sanki dün gece döktüğüm güz yaşlarile silinmişti.

ismi Ferit olan bu genç "Kornel,, Darülfununun da ziraat tahsilini bitirmiş, şimdi Türkiyeye dönüyormuş. Lisede okuduktan sonra Ödemiş belediyesi kendisini Amerikaya yollamış, dört seneden beri buradaymış. Bu müddet zarfında memlekete hiç gitmemiş.

Benim yeni geldiğimi anlayınca vatana ait bir çok havadisler sormaya başladı. Hele, hemen hemen hemşeri olduğumuzu öğrenmesi onu büsbütün coşturdu.

Ona, geçirmiye başladığım buhrandan tabiî hiç bahsetmedim. Fakat memleket için çektiği hasrete imrendim, Türkiye dedikçe kalbi görünüyor sanıyordum. O gece hiç bir acılık duymaksızın bu gençle memlekete dair uzun uzun görüştüm.

Bu tesadüf geçirmiye başladığım buhranı arttırdı. Odama dönünce çekmecemin içinden annemin bana ilk yolladığı kartı çıkardım, korkakorka, utana utana bakmağa başladım. Annemin yeni gelen mektubundaki memleket havadislerini tekrar okudum.

Ruyamda orasını gördüm ve ertesi sabah gözümde yaşlarla uyandım. O gece sanki gizli bir el benim asıl gözlerimi çıkararak yerine başkalarını koymuştu. Artık etrafımı eskisi gibi görmüyordum. Nüyorkun bütün cazibesi gözlerimden kaybolmuştu.

Mütemadiyen memleketimi, o sevmediğim çıkarken lânet ettiğim memleketimi düşünüyordum.

Yavaş yavaş vaziyetimin fecaatini anlamağa başladım. Bu muhakkak bir daüssıla başlangıcı idi ve bunu bende uyandıran amiller, ilk önce o tanımadığım Türk çocuğundan yediğim yumruk sonra Helenin bana verdiği ders ve nihayet bu memlekete dönmek üzere olan gençin duyduğu temiz hasretti. Ben koşa koşa geldiğim Amer kadada her vesileyle yabancılığımı hissetmiş ve iki cami arasında kalmış beynamaza dönmüştüm.

Bundan sonra bir iki gün içimdeki zehrin tahlilile uğraştım.

Bir gece odamda masamın üstünde namıma gelmiş kalınca bir zarf buldum, içinden bir kitap çıktı. Kitap ayrıca bir beyaz kâğıtla kapalanmıştı ve kâğıdın üstünde şu cümle vardı:

"Vatanını çok seven bir Çinliden memleketini sevmiyen bir Türke!,,

Kitabın adını tüylerim diken diken olarak okudum: "Vatansız adam,,

Bu vatanına lânet ettiği için mahkeme tarafından onu görmemiye, onun sözünü işitmemiye mahkûm edilen bir Amerikalı bahriye zabitinin hikâyesiydi. Sanki her kelimesi ateşle yazılmıştı, okudukça içim cayır cayır yanıyordu.

Gece yarısı son sahifayı bitirip kitabı kapadığım zaman ıstırabıma teşhis koymuş oldum: Ben de bir vatansızdım. Benim hakkımda hiç bir mahkeme hüküm vermemişti; bunu ben kendim istemiş, oradan nefret ettiğim için kaçmıştım. Fakat şimdi...

Daha fazla tahammül edemedim, başımı alıp sokaklara fırladım. Sert bir ruzgâr esiyordu; vücudüm tir tir titrerken içim yanıyordu.

Ben kendi cemiyetimi hor görmüş fakat hiç bir cemiyete mal olmamıştım ve nihayet dünyadaki mahlûkların en bedbahtı en zavallısı haline girmiştim.

Artık Kolecde beş altı sene mütemadiyen yuttuğum afyonların tesiri dimağımdan silinmiye başlamıştı.

Kornel Darülfununun da okuyup şimdi memleketine dönen o genci, onu buralarda çalıştıran kuvveti düşündüm. O vatanına dönmek ve oradaki cemiyet içinde çalışıp mes'ut olmak için buralara gelmiş, okumuştu. Halbuki benim böyle bir gayem yoktu. Hayatımın boşluğunu elim bir surette anladım.

O gündenberi hiç bir şey yapamıyorum.

Dün limanda serseri serseri dolaşıyor ve vapurları seyrediyordum; tekrar o gence rasgeldim Elimi uzattığım zaman:

— Kimsiniz?

Diye sordu. Şaşırdım, bir kaç gece evvelki tesadüfümüzü hatırlattım. O beni ezen bir hakaret ifadesiyle:

— Bu isimde bir vatandaş tanımıyorum.

Dedi ve uzaklaştı. Burada yaptıklarım ve nasıl bir adam olduğum onun da kulağına çalınmış olacak.

(Devamı var)

ispanyada karışıklıklar

SEVILLE, 1 (A.A.) — Madritten gelen haberler, bugün bazı kargaşalıklar vukubulacağı zannını uyandırmaktadır. Bunun için hükûmet, bir çok ihtiyat tedbirleri almıştır. Millî mesai konfederasyonu ile anarşistler federasyonunun, komünist fırkasının idare merkezlerinde ve komünist idaresi başında bulunanların evlerinde bazı araştırmalar yapılmıştır.

Aşk Arayan Adam

Muharriri : Pitigrilli **Tercüme eden : fa.**

— 33 —

Polün bahçesi, kelebek dolu idi. Lem Lem:

— Bak, dedi, bak....

Elile beyaz kadını işaret ediyordu. Polün bu kadını görmek için koltuktan kalkıp biraz uzanması lâzımdı. Yerinden bile kıpırdanmadı. Kadın, kocasının, Avrupadan gelmeden evvel, kendisi için yaptırmış olduğu köşke giriyordu. Lem Lem mütemadiyen söyleniyordu:

— Mühendis kadın, çok güzel.

Pol cevap vermedi.

Afrika güneşi onu karartmıştı. Hayat, kaşlarını beyazlaştırmıştı. Şimdi, on sene evvel ne ise, onun menfî bir fotograf camı haline gelmişti.

Kapının önünde bir otomobil durdu, ve bir adamın ayak sesleri duyuldu:

— Lem Lem, yirmi gündür, dondurmalarına hasret çekiyorum.

Mühendis, bunu söylerken cebinden cam bir gerdanlık çıkardı, zenci kadına uzattı:

— Paristen sana hediye getirdim.

Sonra, zenci kadını, sevinç ve hayretinden donakalmış bir halde bırakarak, mühendis, Polü selâmladı.

Genç mühendis, Avrupaya gitmeden evvel, orada kendisini bekliyen nişanlısından müphem bir surette b[illegible]mişti. Fakat hiç bir tafsilât vermeğe cesaret etmemişti. Polün hayatında, onu feci bir hale getirmiş olan bir kadın macerası olduğunu hissediyordu.

Mühendis, Lem Lemin getirdiği dondurmayı ayakta yedi ve:

— Mösyö Pot, dedi, size bonjur medeğe geldim. Derhal ameleleri görmem lâzım. Akşam üzeri geleceğim. Size karımı takdim etmek istiyorum.

Pol, onu kapıda bekliyen otomobiline kadar teşyi etti. Aklından, eskiden, bu gibi vaziyetlerde söylediği sözleri arıyordu, nihayet buldu:

— Madamı tanımakla çok bahtiyar olacağım!

Dedi. Mühendis, otomobiline binerek:

— Tanimakla mı? dedi, fakat zaten tanıyorsunuz. Akşama kadar sabrediniz, görürsünüz.

Pol, mühendis gidince eve döndü, Penceresinden, yeni inşa edilmiş olan mühendisin köşküne baktı. Bu, bir bahçenin ortasına konmuş tam bir mikâptı.

Lem Lem boynunda Paristen gelmiş olan cam gerdanlık, yegâne bildiği Fransızca şarkının tek mısraını, yanlış bir şive ile söyleyip duruyordu.

Pol onu çağırdı. Lem Lem, yalın ayak, gerdanlığı, gramafon plâğı rengindeki göğsüne çarpa çarpa koştu, geldi.

Pol sordu:

— Sabahleyin gelen kadın nasıldı?

Lem Lem garip bir surette sırıttı.

— Ne söylüyorsun? Anlamadım!

Zenci kadın anlattı:

— Güzel, çok güzel.

— Hep bu kadar mı?

Lem lem düşündü:

— Pabuç...

— Ne pabucu?

— Evet... Ellerinde...

— Ne aptalsın Lem Lem... Onlar eldiven!

Bu sefer hizmetçi sordu:

— Bu akşam sinema var mı?

— Hayır. Misafir var. Yarın gidersin.

Mühendisin beyaz köşkü, yavaş yavaş kırmızı, mor, mavi olmuş, sonra batan güneşle beraber kaybolmuştu. Pol:

— Çabuk, dedi, sofrayı kur.

Yemeğini yedi.

— Çabuk kaldır.

Lem Lem sofrayı kaldırdı.

— Kahve?

— Buzlu yapacağım.

— Sigara?

— Aldım.

— Vantilâtörler?

— İşliyor.

— Bak birisi geliyor galiba.

Filhakika bahçeden iki sigara ateşi görünüyordu.

Pol ince vücutlü kadına doğru ilerledi. Bu, on senedir evine giren ilk Avrupalı ve beyaz kadındı.

Mühendis, takdim merasimini yapmadı. Çünkü kadın, iki elini ona uzatırken, dudaklarında tatlı bir tebessümle:

— Çok değişmiş miyim?

Diye sormuştu. Tam bu esnada, müthiş bir feryat duyuldu. Ses, dışardan geliyordu. Kadın, ellerini hâkimin ellerinden çekmedi. Ses bir, bir daha, bir daha tekrar etti. Kadın:

— Bu ne?

Diye sordu. Fakat hâkim cevap vermedi. Sadece:

— Yedi, sekiz, dokuz, on!

Diye saydıktan sonra ilâve etti:

— Bitti.

Pol, genç kadını bir koltuğa oturttu:

— Bu sesler ne idi?

— Hiç. Bir zenci keçi çalmıştı. İkidir bunu yapıyordu. Tabanlarına on sopa vurulmasına hükmettim. Odur.

— Ya şimdi?

— Şimdi evine dönecek. Vakıa biraz güç yürüyebilecek. Yarın işe kalkamaz. Buna rağmen gündeliğini kocanız verir.... Sonra, iyileşince ve ilk fırsatta, gene bir keçi çalar.

— Peki, keçi sahibine iade edildi mi?

— Hayır.

— O halde ne diye dava etmiş? İstifadesi ne?

— Avrupadaki gibi hiç!

(Devamı var)

Avusturyada galeyan

VİYANA, 1 (A.A.) — Norau köyü halkının isyanı, vahim bir şekil almıştır. Dün 500 den fazla nümayişçi adliye ve belediye dailerini hücum suretile ele geçirmeğe kalkışmışlardır. Jandarmalar, ateş açmağa mecbur olmuştur.

Köylüler, Styrie meb'uslarından birini yakalamışlar ve rehine olarak alıkoymak istemişlerdir. Jandarmalar, bu meb'usu güç halle kurtarabilmişlerdir.

Yarın yeni nümayişler yapılacağı haber verilmiştir.

Ganbettanın ellinci yılı

Paristeki evinde merasim yapıldı

PARİS, 1 (A.A.) — Gambettanın ölümünün ellinci yıldönümü Ville d'Avrayda 1882 senesinde bulunduğu hale ifrağ edilmek suretile tamir edilen Maison des Jardies'de ilkbaharı andıran güzel bir havada tes'it edilmiştir.

Başvekil M. Boncour ile nazırlardan M. Chautemps, M. Daladoer, müsteşarlardan M. İsrael, M. G. La Chamore ve M. Mistler, merasimde hazır bulunmuşlardır.

Evi ziyaret edenler, derin bir heyecan duymuşlardır. Evin muhtelif odalarında, tıpkı bir müzede yapıldığı gibi, Gambetta'ya kalbî 1920 senesinde mutantan merasimle Paucheon'a nakledilen bu büyük cümhuriyetçiye ait hatıralar biriktirilmiştir.

M. Boncour, bu münasebetle söylediği kısa bir nutukta demiştir ki:

"Cümhuriyetçiler fırkasının fikirlerini neşreden kimselerin feyiz ve kuvvet aldıkları büyük bir dost mevkiinde bulunan ve Waldeck Rousseau ile birlikte eşsiz bir şaşa'a saçan Gambettaya ait ananeleri canlı olarak toplamağa, 3 sene günlük temaslar sayesinde imkân ve kudret buldum.

Halâ, dirilerden ziyade ölüler vücut verir. Rejimlerimiz ferdî ve dar tercihlerimizi haklı bir surette yerleşmiş bir ananaye istinat ettirecek olursa kuvvet bulur. İşte Gambetta semerelerini toplamak ümidini beslediğimiz ve hiç bir vakitte kudretinden bir şey eksilmiyecek bi rsadakatle bağlandığımız bu cümhuriyet ananesine vücut vermiştir.,,

Philippines adalarına istiklâl veriliyor

WASHİNGTON, 1 (A.A.) — Meb'usan meclisi, Philippines adalarına istiklâl verilmesine dair olan ve âyan meclisi tarafından daha evvelce tasvip edilen kanun lâyihasını 16 muhalif reye karşı 171 rey gibi kahir bir ekseriyetle kabul etmiştir.

Kongrenin vazifesi, bu kararla nihayet bulmuştur. Artık kanun, reisicümhurun imzasına takdim edilecektir.

M. Hoover'in etrafındaki kimseler, reisicümhurun bu kanunu tasdik etmiyeceği zannındadırlar.

Leh ve Rus tayyareleri çarpışmamış

MOSKOVA, 1 (A.A.) — Leh ve Sovyet tayyareleri arasında bir çarpışma olduğuna ve bu müsademede Sovyet pilotlarından ikisinin öldüğüne dair Alman gazetelerinde görülen ve Lehistan tarafından tekzip edilen haberi Tass ajansı da tekzip etmiştir.

Şimalî Amerikada büyük bir otel yandı

NİGARA FALLS, (Ontario'da) 1 (A.A.) — Niagara çağlıyanlarına hâkim bir noktada yapılmış olan Clifdon oteli, bir yangın neticesinde harap olmuştur. Zarar miktarı, 500.000 dolar tahmin edilmektedir. Otel, kış mevsimi dolayısile kapalı bulunmakta idi.

Evlenmek istiyen Erkekler

— 1 — **Yazan: Matmazel Kler klavnat**

Maksadı sadece kendisini aldatmış olan karısını hasedinden çatlatmaktı!

ilk haftası

"27 yaşında güzel ve iki yaşında bir çocuğu olan bir kadınım. Benimle evlenmiye razı olacak adama kendimi hasredeceğim.,, Üç satırlık bir ilân bir çok talipler zuhuruna kâfi geldi. Bir de koca bulması güç derler. İlânımın neşrinden yirmi dört saat geçmemişti ki, iki yüz talipten mektup almıştım.

Müracaat edenlere birer birer randevu vermiye başladım. İlk davet ettiklerimden biri akşamları belediye lâmbalarını yakan bir adamdı. Mektubunda kendisini şu satırlarla takdim ediyordu.

Çok iyi ve ciddî bir adamım. Beş yaşında bir kızım var. Beni aldatmış olan karımdan ayrılıyorum. Boşanacağım. Çocuk ve evimin mobilyesinin nısfı bana aittir. Benimle mes'ut olacaksınız. Yolunuza düşen fırsatı kaçırayım demeyiniz, son pişmanlık ele geçmez.,,

"Fırsat,, efendi; Klişi meydanında lâmbaların yakıldığı saatte bana randevu veriyordu. Karşılaştıktan sonra bir küçük meyhaneye girdik. Birer kadeh içki karşısında sohbete başladık. Talibim lâmba kancasını bir masanın üzerine uzatıvermişti. Bana sordu:

— Siz terkedilmiş betbaht bir kadınsınız, öyle mi?

— Evet.

— Kimbilir ne kadar betbahtsınızdır.

— Tabiî!

— Dünyada ber'n kadar betbaht olamazsınız.

Başıma gelen hâdise zihnini o kadar meşgul ediyordu ki, benimle uzun müddet iştigal etmiye vakit bulamıyordu. Cebinden iri bir cüzdan çıkardı, cüzdanı ehemmiyetli bir tavırla açtı, içinden iki fotoğraf uzattı ve dedi ki:

Bunlardan biri kızım. Öteki de kaltak karım.

O kadar husumet gösterdiği kadın saçları lüzumundan fazla güzel yüzü letafetsiz bir mahlûktu. Resimlere baktıktan sonra kendisine verdim ve sordum.

— Karınız size ne yaptı da ona bu kadar düşman oldunuz?

— Durunuz. Meseleyi size tafsilâtile anlatacağım. Ben aslen şimalî Fransada doğup büyümüştüm 1927 de memleketimde kimsem kalmadığı için gelip Pariste yerleştim. Yalnızlık belimi büküyordu. Bir gün gece balosunun birinde bir kadın yakaladım. Baloda olan kadından ne olur demeyiniz. Sanki papas mekteplerinde yetişen kızlar daha hayırlı mı oluyorlar? Neyse kadınla yaşamıya başladık. Evvelâ işler yolunda gitti. Gebe kaldığı sırada onu nikâhlamıştım. O sıralarda az kazanıyordum. Karım da çalışırdı. Öteye beriye gider, gündüzleri hizmetçilik ederdi. Bir müddet karşımızda oturan bir toptancı bakkalın evinde muntazaman çalışmıya başladı. Fakat o herifin hizmetine girdiğinden itibaren ben de lâf altında kaldım. Konu komşu beni göstererek bıyık altından gülüyorlar. Ben yolda geçerken işaretler yaparak fiskoslanıyorlardı. Böyle işlerde edepsizlik hep kadınlarda... Fakat söz hep erkeğe söylenir. Ben hiç bir şeyin farkında değildim.. Gene olmıyacaktım ya... Başımın kara yazısı imiş günün birinde işkembeyi bulunca...

— İşkembe mi?

— Evet bir gün, dolabın birinde çamaşırlar altında bir işkembe konservesi buldum. Ben ağzıma işkembe koymam, içime bir şüphedir düştü. Dolabı her gün karıştırıyordum. Orada neler bulmadım neler.. Bazı günler sardalya kutuları, kuru üzüm kutuları, morina balığı dilimleri bulunuyordu. Velhasıl her gün yeni bir şey geliyordu. Nihayet işi çaktım. Meğer toptancı bakkal bizim karıya şekerleme ve çiçek demeti diye kendi konservelerinden hdiye ediyormuş. O vakit komşuların alay etmeleri bütün bütüne gözüme batmıya başladı. Komşunun birisi işi azıtarak benimle açıktan açığa alay edince onu dava ettim. Ayni gün karıya: "Her şeyi biliyorum, seni bırakacağım!,, dedim. Cevap bile vermedi, mahzene indi. Bir saat sonra inip baktım. Sözde bayılmış yerde yatıyordu. Baktım olmıyacak... Zaten az çok da seviyordum. Affettim. Üç ay geçti. Bu sefer bir itfaiye neferini dost tuttuğunu gördüm. Daha sonra bir muallimle bir ingilizle daha bilmem kimlerle beni aldatıyordu..

Bir saniye sustu. Muzlim düşüncelein zihnini sardığı görülüyordu. Nihayet başını sallıyarak devam etti:

— Baktım olmıyacak, bir avukat buldum. Karımın yazdığı ve ona yazılan bazı mektuplar elde etmiştim. Mücrim olduğunu ispat edecek delilleri yakalamıştım! İşi mahkemeye sevkettirdim. On beş güne kadar talâkımız kararı tebliğ olunacak. Ben o gün yeni tuttuğum eve kolumda yeni zevcem olduğu halde girmek istiyorum. Karı o vakit benim nasıl bir adam olduğumu anlıyacak. Komşular da şaşıp kalacaklar... Görüyorsunuz ya evlenmekten maksadım bu.. Şimdiden intikamın zevkini tadıyordu. Sonra birdenbire sordu:

— İnşallah sizinle başıma böyle bir şey gelmez değil mi?

Diye sordu. İlk defa olarak yüzüme dikkatlice baktı ve devam etti:

— Benimle betbaht olmazsınız. Sizi her hafta sinemaya götürürüm. Ben gaz kumpanyasında ayda bin beş yüz frank kazanıyorum. Şimdiye kadar vekildim. Gelecek hafta asaletle tayin edileceğim. O vakit mavi elbise ve beyaz şeritli kasket giyebileceğim. Nasıl hoşunuza gidiyor muyum?

Adamcağız bu sözü söylerken eski çektiklerini unutmuştu. Her adamın kalbinde bir aslan yatar derler. Bunun gönlündeki aslan uyanmış, kendini beğendirmek istiyordu. Ben onun bu hareketine fazla ehemmiyet vermiyormuş gibi davranarak mahçup ve çekingen bir sesle sordum:

(Devamı var)

Memleket Haberleri

Demirciye günde 500 lira kazandıran san'at

Büyük halı ticarethanelerinin zarar etmesi küçük tezgâhların işine yaradı

Demirci halı tezgâhlarında faaliyet

Demirci hususî muhabirimizden:

Demirci kasaba merkezinin yegâne san'atı ve yaşayış vasıtası halıcılıktır. 450 - 500 tezgâhta yevmî 2000 den fazla kadın amele çalışır. Bunların çalışmaları saatle mukyyet olmayıp 6000 düğüm yapan bir amele yevmiyesini bitirmiş olur. Ve buna mukabil 12,5 - 15 kuruş para alır, uzun günlerde 12000 düğüm yapıp iki yevmiye alan ustalar da çoktur.

Bu san'atın verimi yalnız amele ücretile de kalmaz. Ham yapağıdan ipini yapan köylülerimiz bu ipleri boyıyan boyacılarımız, halı modellerini yapan ressamlarımız, boyahanelere odun veren köylülerimiz, ipleri yumak yapan ihtiyar kadınlar gerek malzemesini, gerek yapılmış halıları nakleden vesaiti nakliye sahipleri derece derece istifade ederler. Şu hale nazaran kasabaya yevmî 450 - 500 lira para girmektedir ki bu küçük kasaba için bir varlıktır.

Bu san'at Demirciye bundan 60 — 70 sene evvel civarımızdaki Gördesten girmiş ve günden güne tekâmül etmiştir. Bundan iki sene evveline kadar bu imalât serbest değil. İzmirdeki Avrupa ihracatçılarının inhisarında gibi bir şeydi. Hiçbir tezgâh sahibi kendi namına halı dokuyamaz ve bir yere satamazdı. Halıcılık üzerinde başlıyan kriz patronlara işi kestirdi. Fakat tezgâh sahipleri işi bırakmadı. San'atı müstakil işlemiye ve serbest satıcılar vasıtasile Türkiyenin her tarafına göndermiye ve kayıtsız satmıya başladı. Bununla beraber daha ucuza maledip daha ucuza satmak ve memlekette herkesi halı sahibi yapmak yollarını buldu. Boyasından başka her şeyi kendinde mevcuttu. Bunlardan istifade etti. Amelesi işsiz kalmadı. Kendisi de dokuduğu bu güzel halıları Türk ülkesinin dört bucağına götürüp satmıya alıştı.

Hulâsa, san'at erbabı, teşebbüs sahipleri hiçbir zaman işsiz ve aç kalmıyacaklarını filen anladılar.

Şerif

Eskişehir şeker fabrikası hazırlıkları

Eskişehirde şeker fabrikası tesisatı için hazırlıklara devam edilmektedir. meb'uslardan ve fabrika müessislerinden Recep Zühtü Bey ile ile refakatindeki fen heyeti Eskişehire gelmişler, fabrika işleri hakkında tetkikatta bulunmuşlardır.

Makineler yakında Eskişehire getirilecek, inşaata da Mart içinde başlanılmış olacaktır.

Eskişehire giden heyet, taş ocakları, kiremit fabrikaları ve kireç işleri üzerinde de tetkikler yapmışlardır. Recep Zühtü Bey, fabrikanın önümüzdeki yıl içinde işlemeğe başlıyacağını ümit eylediğini söylemiştir.

Eşek yüzünden

Bir adam öldürüldü ..

Edremit hususî muhabirimizden:

Edremitin Havran nahiyesine tâbi Kozcağız köyünden Veli oğlu 317 doğumlu Hüseyin bir merkep meselesinden dolayı ayni köyden İbrahim oğlu 322 doğumlu İbrahimle kavga etmiş ve neticede Hüseyin bıçağını çekerek İbrahimi karnından ağır ve sol amuzu başından hafif surette yaralamıştır. Mecruh bir gün sonra kaldırıldığı Edremit askerî hastanesinde ölmüştür. Katil Hüseyin yakalanmıştır.

Kaplıcada bir kadın

Temizlendikten sonra ..

Edremit hususî muhabirimizden:

Edremite tâbi Güre köyü yakininde ve Ilıca iskelesine iki dakika uzaklıkta güzel bir ılıca (kaplıca) vardır. Buraya uzak yerlerden banyo için ve yahut da romatizma tedavisi için gelenler olur.

Güre köyünde oturan aslen Lâpsekili Hüseyin karısı 302 doğumlu Emine hanım da gelmiş ve kendisi yıkanıp tarandıktan sonra çocuğunu yıkarken kalp sektesinden ölmüştür.

Ağrıdağı eşkiyası

Muhtelif cezalara mahkûm edildi

Ağrı dağı isyan harekâtına iştirakten suçlu dokuz kişi hakkında Adana Ağır ceza mahkemesinde devam eden muhakeme bitmiş, bunlardan mevkuf Haydar, Kahraman, Lubat ve Marufun onar, Cevahir kadının üç sene müddetle ağır hapislerine, Eyüp ile Akidin beraatlerine ve muhakemeleri gıyaben devam etmekte olan Acunun 24 ve Yusufun 2,5 sene müddetle hapislerine, bu iki şahıs hakkındaki tevkif müzekkerelerinin infazı için mahallerine gönderilmesine karar verilmiştir.

Zikrullah Ef. teslim oldu

Adanada bazı kimselerin gizlice Bahaî tarikatını tesis ve tamim etmek suçile tevkif edildiklerini yazmıştık. Bu tarikata mensup olduğu beyanile hakkında tevkif müzekkeresi kesilmiş olan Zikrullah Naci Ef. namında bir zat, arkadaşları tevkif edildiği zaman İstanbulda bulunuyormuş. Mumaileyh, Adanada Bahailerin muhakeme altına alındıklarını duyunca kalkıp oraya gitmiş ve müddei umumiliğe müracaat ederek teslim olmuştur.

Tarsusta 14 köyü sulamak için

Tarsusta on dört köy arazisinin sulanması için belediye salonunda vali Salim beyin riyaseti altında bir toplantı yapılmıştır.

Mersinden meb'us Hamdi, vali Salim beylerle nafıa başmühendisi Hurşit, ziraat bankası müdürü Muhtar, Ramazan zade Niyazi beyler, Tarsus kaymakamı, ziraat bankası müdürü, Halk fırkası, ziraat odası azaları beylerle, Müftü ef, tüccardan ve çiftçilerden bir kısmı; su mühendisi Mehmet Bey, daha bazı zevat ve alâkadarlar bu içtimaa iştirak eylemişlerdir.

İçtimada birçok müzakere ve münakaşalardan sonra şu karar ittihaz edilmiştir:

"Tarlalarımızın sulanması için köylülerimiz bilfiil canla, başla çalışmayı kabul eder. Evvelce 3 - 4 lira senede icar getiren tarlaların bugün mülkiyeti iki liraya satılmakta olduğundan hali hazırda nakten para vermenin imkânı yoktur. Bu iş başarıldıktan ve istifade edilmeğe başlandıktan sonra arzu edilen para ve faizini maalmemnuniye verebiliriz.,,

Ziraat bankasından tarlalar terhin edilerek para alınması ciheti düşünülmüş ve ekseri tarlalar bankaya merhun olduğundan tekrar para alınması imkânı olmadığı anlaşılmıştır. Bu içtimada müspet bir netice elde edilemeyiştir.

Konyada bir muhakeme

Konyada çıkan Babalık gazetesinin yazdığına göre evvelki Perşembe orada Ortamektep Almanca muallimi Sabahattin Ali Bey tevkif edilerek muhakeme altına alınmıştır. Geçen Perşembe de Asliye cezada muhakemesine başlanmıştır.

"Yeni Anadolu,, gazetesi sahip ve muharrirlerinden Remzi, Cemal Tahir Beylerle muallim Eyüp Hamdi, baba Hüsnü, Muhlis, Yahya, Muzaffer Hâmit, Namık ve Müskirat inhisar idaresi memurlarından Raşit Ali Beyler şahit olarak dinlenmiştir.

Şahit ilk tedrisat müfettişi M. Emin Beyin de dinlenmesi için mahkeme düne kalmıştı.

İstihbaratımıza göre Sabahattin Beyin suçu siyasî maksatlarla ve manzum yazılarla tahrik ve tahkirdir. Sabahattin Beyin bir zaman da komünistlikle muhakeme altına alındığı söylendiğine göre muhakeme sebebi bu da olabilir.

Giresunda havalar iyi gidiyor

GIRESUN (Hususî) — Bu sene esaslı bir kar yüzü görmedik. Soğuk derecesi 5 ten aşağı inmemiştir, yüksek irtifaı haiz yaylalarımızda bile kar mikdarı geçen seneye nazaran çok azdır.

GIRESUN (Hususî) — Vilâyetimiz jandarma kumandanı Ali Riza Bey kaymakamlık stajını ikmal etmek üzere otuz beşinci alay birinci tabur kumandanlığına tayin edilmiştir.

İsa tarihî bir şahsiyettir

İsanın yaşamadığını söyleyen Hilmi Ömer Beye cevaplarım

— 1 —

Darülfünun dinler tarihi müderris muavini Hilmi Ömer Bey arkadaşımız, "İsa meselesi,, namı altında neşrettiği bir risalede Hazreti İsanın tarihî bir şahsiyet olmadığını beyan ettiğinden onun bu iddiasını münkaşaya lüzum görmüş, İsanın tarihî bir şahsiyet olduğunu ilmî delillere istinat ederek göstermeğe çalışmıştım. Hilmi Ömer Bey bu vadide intişar eden bir yazıma cevap olarak iki makale yazdı. Fakat bu cevaplar beni hiç te tatmin etmediği için Hilmi Ömer Beye mukabelede bulunmak lâzım geldi.

Hazreti İsanın tarihiyetini ispat edecek tarihî vesikaların nadir olduğunda şüphe yoktur. Fakat İsanın tarihiyetini hücumdan kurtaracak vesikalar yok değildir. Bunların birincisi bizzat Hazreti İsayı gören Sekenyahlı Yakubun şehadetidir. Hilmi Ömer Bey benim bu vesikayı "davama uygun gelecek surette alınan iktibaslarla,, ileri sürdüğümü söylüyor, vesikada İsa hakkında ancak "ufacık bir ima,, bulunduğunu, bu imaya ehemmiyet verilmemesi icap ettiğini izah ediyor.

Halbuki bu vesikada İsa hakkında, ufacık bir ima değil, tam bir sarahat vardır. Onun için ben de İsadan bu şekilde bahseden kısmı aynen naklediyorum:

[Eliezer, Akibe'ye dedi ki:

Bir defa Sephoris caddesinde gidiyordum. Orada Nasralı İsanın telmizlerinden birine rasgeldim. İsmi Sekenyah'lı Yakuptu. Yakup bana dedi ki: "Sizin şeriatinizde (Tesniye kitabı 23 : 18) yazılıdır: Allahın beytine fahişe ücreti götürmiyesin. O halde baş kâhine bir aptesthane yaptırmak için böyle bir ücreti kullanmak caiz midir?,, Yakuba ne cevap vereceğimi bilmedim. O da bana dedi ki: Nasralı İsanın bana öğrettiği şudur: "Onları fahişe ücreti topladı. Ve onlar gene fahişe ücretine gidecekler. (Miha 1:7) Onlar pislikten geldi ve pislik yerine gidecekler.,,]

Görülüyor ki, burada Nasralı Isadan en açık sarahatle bahsolunuyor.

Yahudi âlimi olan Eliezer, Yakubun Hazreti İsa tilmizlerinden olduğunu açıkça söylüyor, Yakup ta Hazreti İsadan bizzat ne öğrendise onu Yahudi âlimine anlatıyor.

Bu muzaaf sarahati "ufacık bir ima,, saymak bilmem doğru olur mu?

Hilmi Ömer Bey bize verdiği cevapta vesikanın naklettiğim satırlarını kâmilen ihmal etmiş gibidir. Halbuki bu satırlarda onun mahaz olarak gösterdiği Abodazaradadır. Arzu ederlerse (16 B — 17 A) ya müracaat buyursunlar.

Bu satırları Laible (Telmod'da Mesih İsa) unvanlı eserinin 59 uncu, Iravers Herford "Telmod ve Midrash'da hıristiyanlık,, adlı eserinin 148 inci sahifesinde, Klausner Danby "Nasralı İsa,, unvanlı eserinin 37 inci sahifelerinde, Robert Eisler "Yahya ve İsa,, adlı eserinin üçüncü zeylinde naklederler.

Bizim asıl işaret ettiğimiz satırlar bunlar olduğu halde acaba Hilmi Ömer Bey neden bunlardan bahis buyurmadılar? Yakubun bu beyanatı İsanın İncillerde mazbut ayni sadetteki beyanatı biribirine mutabık gibidir. Üstat ile tilmiz ayni mevzu hakkında ayni sözleri söylemişlerdir. Bu sözleri Yakuptan nakleden Yahudiler İsaya düşmandırlar. Binaenaleyh onların bu sözü uydurmuş olmalarına ihtimal yoktur. Sözü nakledenlerin hepsi tarihî şahıslardır.

Tarihî şahıslar tarafından naklolunan bu vasikanın bize anlattığı şudur:

Nasralı İsa namında, Yahudi kâhinleinin bidatçı ve tahrikçi saydığı bir adam zuhur ederek Musa şeriatini hasımlarının hoşuna gitmiyen bir şekilde tevil etmiş, bir zamanlar onun sözleri, dostlarile düşmanlarının ağızlarında dolaşmış, münakaşa edilmiştir.

Böyle bir şahsiyetin tarihiyetinden süphe edilemez. Hilmi Ömer Bey bu vesikayı çürütecek, mahiyette bir söz söylemediği için İsanın tarihiyetini ispat için ileri sürdüğümüz ilk delil bütün kuvvetini muhafaza etmektedir.

Bunu böylece gösterdikten sonra İsanın tarihiyetini ispat için ileri sürdüğümüz ikinci delilden bahsedeceğiz ve Yahudi müverrihi Josefus'ün İsadan bahsedip etmediğini göstereceğiz.

Ö. R.

Pola Negri ilk sesli filmini çevirdi

Bu meşum kadın kaç defa evlendi ?

Onu artık adeta temamen unutmuşlardı !.. Fakat bir gün, bütün cazibesi, ahenktar sesi, bütün azametile birdenbire her kesi hayrette bırakarak sinema âleminde yeniden doğdu.

Saklamağa çalışmadığı otuz üç yaşı ile onu böyle birdenbire görenler, yedi sene evvel, her kesin etekleri diz kapaklarından yukarı iken, uzun etekli elbiselerile bütün artistleri hayrette bırakan eski Pola Negri'yi güçlükle hatırladılar.

O zamanlar bütün Holivutta Pola Negri ile Şerli Şaplinin aralarındaki münasebetin dedikodusu dolaşıyordu.

Pola Negriye mütemadiyen kur yapan ve peşinden hiç ayrılmıyan ve bazen de haftalarca semtine uğramıyan Şarlinin garip harekâtı, güzel Polonyalı artistin izzeti nefsine dokunuyordu.. Glorya Swansonun da sinema âleminde ona rakip olarak çıkması mağrur Pola Negriyi büsbütün sinirlendirmiş. Tabiatı değişmeğe başlamış, titiz, hırçın olmağa başlamıştı.

Şarli Şaplinle nişanlanması vaziyeti ıslah edeceği yerde büsbütün fenalaştırdı ve daha evlenmeden ayrıldılar. Her ikisi de evlenecek tabiatta yaratılmamış olduklarını anlamışlardı.

Pola Negri ile mülâkat yapan muharrire verdiği beyanatta, Polonyalı güzel kadın hayatını şöyle anlatmıştır ;

— İlk iki izdivacım çok büyük hata idi. Kont Domski ve Prens Serge Mdivani, hayatımın karışık zamanlarından istifade etmiş iki şahsiyettir. Ben Polonyada iken daha küçücük genç kızdım, ilk nişanlımı kaybettim. O ölen sevgilim aşkımı da beraber öldürdü. Kont Domski ise bana eselliden başka bir şey olamamıştır. Prensi de Rudelf Valentino'nun ölümünden sonra tanıdım. Şimdi, bir kaç ay evvel son nişanlımı da bir tayyare kazasında kaybettim. Uğradığım felâketlere karşı cesur ve sabırlı olmaya çalışıyorum. Fakat her halde bundan sonra dünyada evlenmek hatasında bulunmıyacağım.

* *

Sinema âleminin payitahtına geldiği günden beri Pola Negri son derece heyecanlıdır. Mütemadiyen yeni yeni projeler hazırlamakta ve istikbali için çok büyük ümitler beslemektedir.

Avrupada şarkı ve konuşma dersleri alarak çalışmıştır. Oynayacağı filmlerin senaryosu hakkında münakaşa etmekte ve muhakkak, facialı veya meş'um tehlikeli kadın rollerinde oynamak arzu etmektedir.

iddiasına nazaran : Artık sarışın kızların modası geçmiş ve esmerlerin zaferi pek yakınmış.

Şunu da ilâve etmeli ki Pola Negrinin mütehakkim bir tavır ve edası vardır. Etrafındakilere hep kendi fikrini kabul ettirmeğe çalışır. Eskiden çok fakir olduğunu söylüyorlarsa da buna inanmak pek güçtür. Kendisi saltanat ve ihtişam içinde doğmuşa benziyor. Etrafındakilere verdiği emirlerin şekil ve tarzına bakılırsa, bendelerini istibdat altında yaşatan bir hükümdarı hatırlamamak kabil değildir.

Bununla beraber son derece hassastır. Taliin en ufak cilvelerini facia şeklinde görür bir tabiatı vardır.

Onu konuşurken, gülerken, haraket ederken görenler, kendisini sahnede zannederler Aktris hayatından kalmış bir alışkanlık olsa gerek.

Mamafi son derece zeki olduğundan bu huyundan yavaş yavaş vaz geçmeğe çalışıyor. Pola en büyük diplumatlarla bile gayet ciddî siyasî bahislere girişmekten çekinmemektedir.

Pola Negri son derece merhametli ve şefkatlidir: Ta uzaklarda, vatanı olan Polonyada yüzlerce yetim ve kimsesiz çocuklara bakmakta ve fukaraya muavenet etmektedir.

Pola Negri sesli ve sözlü olarak "Kurşuna dizilen kraliçe,, isimli bir filim çevirmiş ve ecnebi münekkitlere nazaran muvaffak olmuştur.

Edirnede sesli filim

Edirnede çıkan "Edirne Milli Gazete,, yazıyor:

Şehrimiz Cümhuriyet sineması nihayet sesli film getirdi. Fakat ne yalan söyliyeyim, bu geliş Edirne halkının sevindiğine değmedi. Çünkü evvelce 15 kuruşa olan mevkiler şimdi sinema sahipleri tarafından sesli film gösteriliyor diye 35 kuruşa çıkarılmıştır.

Bu duhuliyeyi halk pek pahalı bulmaktadır. Herkesin on para üzerine titrediği bu zamanda 35 kuruş sinema parası veremiyeceği tabiîdir. Sinema sahiplerine duhuliye ücretlerini indirmelerini tavsiye ederiz.

Jaki Kogan, talebe

Meşhur küçük artist Jaki Kogan artık bir Darülfünün talebesi olmuş ve muvakkat bir zaman için, belki de ebediyen sinema âleminden ayrılmıştır.

Ailesi, bu milyoner artiste ayda altı yüz elli frank maaş vermektedir. Jaki bu para ile kendisini idare ediyor. Halbuki bu boyu küçük, kendisi büyük artist şimdiye kadar 25 milyon frank kazanmıştır.

* "Vakitsiz baba,, isimli filmde Fernan Gravey ile Edit Mera oynıyacaktır.

* "Kral Pozol'un maceraları,, filmi bitmiştir.

Eskişehir sinemalarında sigara

Eskişehir sinemalarında bugüne kadar sigara içiliyormuş. Bunu, Eskişehirde çıkan "Sakarya, gazetesinde okuduğumuz ve aşağıya yazdığımız şu satırlardan anlıyoruz:

"Sinemalarda sigara içilmesi vilâyet ve belediye tarafından menedilmiştir. Bu memnuiyete riyaet etmiyenler hakkında umumî hıfzıssıhha kanunu ahkâmı tatbik edilecektir. Sigara içilmesinin yasak edilmesi, ilk önce bazı tiryakilere pek zor gelmiş ise de bunun faydaları da derhal takdir olunmuştur.

Yeni Filimler

Artistik Sinemasında :

84

77 Numara'ı Ev

Bu film Jean Murat, Leon Bary, Suzy Pierson gibi üç büyük artist tarafından oynanmış, çok helecanlı ve sahneleri insanı daimî bir heyecanda bırakan bir polis filmidir.

Zengin bir genç, müstemlikelerde yaptığı uzun bir seyahat esnasında, güzel köşkü bir sergüzeştçi tarafından işgal ve batakhane ittihaz edilmiştir. Bu batakhaneye düşenler arasında iyi bir aileye mensup bir delikanlı da bulunmaktadır. Kardeşinin bu evde soyulduğunu tesadüfen öğrenen kız kardeşi, onu kurtarmak maksadile bu batakhaneye gitmiye karar vermiştir. O sırada da Villanın sahibi Baron de Klev, seyahatinden avdet etmiş ve villâda cereyan eden vak'ayı haber almıştır. Tesadüf bu iki genci birleştirir. Biri kardeşini kurtarmak, öteki villâsını ele geçirip batakhane ittihaz ederek âlemi soymak suretile namusuna sürülen lekeyi temizlemek istiyen bu iki genç oraya birlikte girerler...

77 numaralı ev, mevzuunu teşkil eden polis vak'asından maada size bir kumarhanenin teferrüatını, insanların nasıl soyulduklarını, kibar hayatı, aşk ve faciayı gösterecek ve her sahnesinde ayrı bir helecanlı vak'a karşısında bırakacaktır.

Jan Müra ile Suzi Prion

Opera Sinemasında :

85

Güzellik Kraliçesinin milyoner kocası

Cen Miller gayet güzel ve ikbalperest bir kızdır. Bir gece bir eğlentiden sonra otomobilde bir gençle avdet ederken, kendisini o gencin elinden kurtarmak için otomobilden iner.

Yayan dönerken, Villiam Kelley namında bir şimendifer şoförü Ceniyi lokomotifine oturtur ve evine teslim eder. Vilyam Kellenin işi ile beraber kıza karşı beslediği muhabbet büyür. Bir gün kendisinde bulunan kızın fotoğrafı sayesinde Ceniyi güzellik müsabakasına Mis Missuri olarak intihap ettirmiye muvaffak olur. Cen bir milyonerin yardımıyla dünya güzellik kraliçesi olarak intihap edilir ve Robert Nortonla evlenir. Fakat bu izdivaçtan saadet doğmaz.

İşi ilerlemiş olan Kelley, Parise bir iş için gelir ve arkadaşı, Ceniyi bu betbaht hayattan kurtarmak ister. Kocasiyle bir uzun münakaşadan sonra ayrılırken ertesi günü bu meselenin halli için tekrar geleceğini söyler. Gider gitmez Norton kıskançlığından kendisini tutamıyarak karısına hücum eder ve Ceniyi baygın bir halde şatoda bulunan vahşi köpeklere atmak ister. Kızı seven bir hizmetçi bunu görür, ve Nortonu revolverle öldürür. Cen serbesttir ve Kelliyi bekliyor.

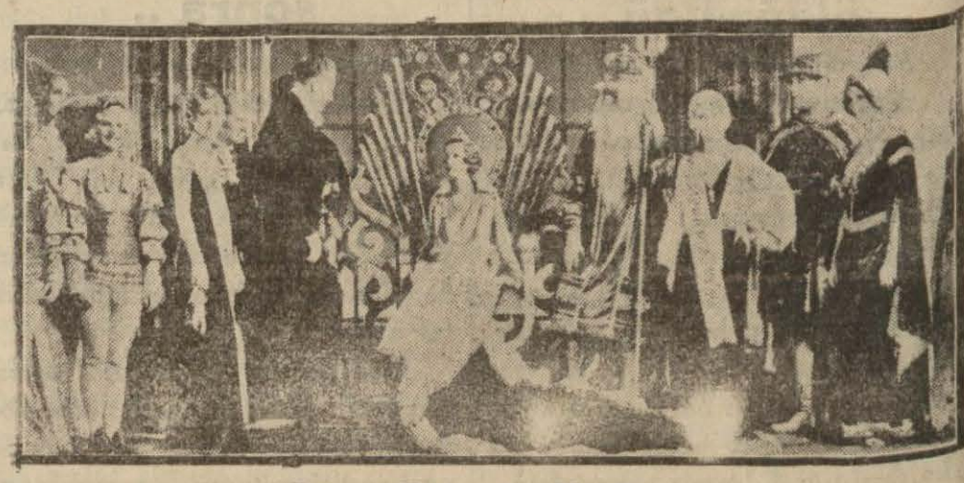

Joan Bennet, Kraliçe

GENÇLIK

Gençlerle Baş başa

Istanbulspordan Tevfik Bey diyor ki:

Istanbul sporu geriliyor, Anadolu sporu ileriliyor.

Oldukça kalabalık bir salon.... Çiftler mütemadiyen dansediyor - lar. Bütün İstanbul sporlular hep bir arada..... Sağımızdaki masada birinci takım oyuncularından ba - zıları hemşire ve akrabaları ha - nımlarla yavaş yavaş bir şeyler konuşuyorlar. Solumuzdaki ma - sada heyeti idareden bazıları ai - lelerile gelmişler. Hasılı bu ge - ce bütün Sarı Siyahlılar bir ara - da..... Bu akşam İstanbul sporun Halk fırkası Fatih kaza merkezi binasındaki lokalinde çaylı dans var....

Hemen bir ânda aklıma geli - verdi. Uzun müddettenberi spor- cularla mülâkat yapmadım.

Öyle ya, haftalardanberi bütün amatör artistlerle mülâkat yapıyo- rum da sporcularla mümkün ola- mıyor.

Dikkat buyuruluyor ya, müm - kün olamıyor diyorum. Zira spor- cular artistler gibi uysal adamlar değil..... Atlatmağı çok seviyorlar. Hoş onları bulmak ve görüşmek te büyük bir iş ya....

Gelelim bizim sporcuya, Tevfik Beye..... Tevfik Beye mülâkat ya- pacağımı söylediğim zaman gül- dü:

— Canım, dedi, sırada ağabey- lerimiz var.

— Hayır Tevfik Bey, Ben mülâ- katları yaş sırasile yapmam. O - yuncunun kıymetine göre yapa - rım.

— Teşekkürler ederim.

— O halde suallerimi sorabilir miyim?

— Buyurunuz, sizi dinliyorum

1 — Spora ne zaman başladı - nız?

— Dört sene evvel İstanbul sporda başladım ve o zamandan - beri top oynuyorum ve bir sene - denberi birinci takım sağaçığı oy - nuyorum.

2 — Hangi sporlarla meşgul o - luyorsunuz?

— Diyebilirim ki, her sporla meşgul oldum, fakat beni en ziya -

Futbolcü Tevfik Bey

de tatmin edeni deniz ve futbol - dür.

3 — Yerli ve ecnebi oyuncular - dan kimleri takdir edersiniz?

— Ecnebilerden Yunek ve Putç, bizimkilerden İstanbul spordan Salâhattin, Fahri, Orhan, Aziz, Fenerbahçeden Fikret, Niyazi, Ga- latasaraydan Nihat, Rebii.

4 — Son senelerde Türkiyede başlıyan spor cereyanını nasıl bu- luyorsunuz?

— Türkiye birincilikleri için Ankara ve İzmir seyahatlerinde şuna kani oldum ki, İstanbul spo- ru tedennî, Anadolu sporu terakkî ediyor. Bu da sırf her sporcu gi- bi ben de söylemeden geçmiyece- ğim, inhisarcılıktır, artık bu inhi- sarcılık kalkmalıdır.

5 — Gayeniz?

— Çok mühim bir şey sordunuz, evvelâ İstanbul sporun birinci ta- kımında ölünciye kadar oynamak, hali hazırda yerimi terketmemek, bu benim için bir düşüncedir, e- ğer şansım yaver olursa millî for- mayı taşımak isterim, fakat en çok düşündüğüm şey İstanbul sporu ecnebilere karşı bir Fener — Ga- latasaray takımından daha yük- sek tanıtmaktır, işte benim ga- yem.

Melih Nazmi

Sultanahmet Gençler klübü nasıl çalışıyor?

Sultanahmet futbol takımı

Sultanahmet spor klübü 928 se- nesinde teşkil edilmiş (Gayri fe- dere) bir klüptür. Şimdiki halde yalnız deniz, tutbol, valeybol, at- letizm kısımları hali faaliyettedir. Hali hazırda denizcilik kısmının tek çifte, iki ve üç çifte olmak üze re üç fıtası ve bir kaç tane de ka- yıkları vardı. Yazın kendi arala - rında canlı faaliyetler göstermek tedirler.

Futbol takım halindedir. Voley bol kısmı yeniden ihya edilmiş ve kıymetli ellere bırakılmıştır. Klüp bu ay içinde senelik içtimaını ya- pacak ve birçok yeni şubeler aça caktır.

Gençler n şikâyetleri:

Haliç sahillerinde oturan mek- tepli karilerimiz bize müracaat - la Haliç vapur şirketinden şikâ - yet etmişlerdir.

Şirket; vapurları tarife haricin de ya geç ya erken tahrik etmek te mektebe gitmek mecburiyetin- de kalan talebe çok sıkıntı çek - mektedir. Şirketin gençlik nâmına nazari dikkatini celbederiz.

Sarıyer Gençler müsameresi

5 Kânunusani 933 perşembe günü akşamı "Sarıyer Gençler Mahfeli,, gençleri ikinci müsame- releri olarak Faruk Nafiz Beyin (Canavar) isimli piyesini temsil edeceklerdir. Kendilerine muvaf- fakiyet dileriz.

Genç nesille baş başa

Ressam Muzaffer Bey muvaffakıyet kazan- mış bir gençtir

Merdivenleri çıkıyorum. Bir çok sesler geliyor, demek ki faaliyet hararetli. Nihayet merdivenleri çıktım. Büyükçe bir salondayım. Herkes faaliyette bütün Cümhu- riyet Gençler Mahfili âzaları faa - liyette gözlerimle Muzaffer Beyi arıyorum. Fakat hayret göreme - dim. Acaba nerede dersiniz. Hal- buki mahfelin böyle faaliyetlerin- de onun bulunması icap ederdi.

Kolay iş değil sene başı eğlen - cesinde mahfelin vereceği eğlence için salon hazırlıyorlar. Bu sırada başıma bir mukavva düştü. Bere - ket versin mukavva o kadar acıt- madı. Başımı yukarı kaldırdım ki- mi görsem beğenirsiniz. Muzaffer Bey merdivenin üstüne çıkmış bir şey çiviliyor.

— Merhaba Muzaffer Bey...

— Merhaba!....

— Sizinle biraz görüşmek isti- yorum.

— Hayır ola.

— Mülâkat yapmak istiyordum.

Muzaffer merdivenden indi ve suallerimi sormıya başladım.

1 — Resme olan hevesim birden bire doğmamış daha ilk mektep sı

Muzaffer B.

ralarımda yaptığım küçük resmile- i mektep arkadaşlarının ve mu- allimlerin beğenmesile başlamış- tır. Resim sanatı sahasının her şubesinde çalışabilirim. Zaten kendisine biraz güvenebilen bir ressam da kendine verilecek her - hangi canlı cansız bir modeli ya - pabilir. Yalnız daha ziyade mu - vaffak olduğu eserler başkadır. Meselâ bir san'atkâr tabiî manza- raları muvaffakıyetle yapar. Fa - kat ayni san'atkâr ayni san'ati bir figürde gösteremez. Bir küçük a- matör heveskâr olduğum için her şubede muvaffakıyetle çalışabili - yorum. Bu meyana tezyinat ta da- hildir.

Modern resim asrı hazır stili - dir. Nisbeten san'atın inceliği bu stil de takdir edilmezse de göze hoş göründüğü için herkes tara - fından beğeniliyor.

Gayem hayatımı bununla ka - zanmak değildir. Tâ san'atkârane yazıdan başlıyarak her şube ve tarzında ayni muvaffakıyet ve günden güne artan bir hevesle ça - lıştığım bu san'at belki günün biri —diğer arzu ile öğrenilen şeyler gibi— benim hayatımı kazandıra- bilir. Fakat gene san'ata karşı şev- kim kırılmaz.

Mektepliler ligi

Perşembe günü Kadıköy lisesi futbol takımı Feyziati takımını yendi

İlhan B.

Kadıköy lisesinin tertip ettiği mektepliler arasındaki futbol mü- sabakalarına bu Perşembe de de- vam edilmiş Kadıköy lisesi Feyzi âtiye 3 — 0 galip gelmiştir. Feyzi âti talebesi Taksim de de maçları olduğundan tamam kadro ile çık- mamışlardır. Kadıköy lisesinin mu hacimleri muvaffak olan oyuncu- lardır. Bilhassa Kadıköy lisesi be- şinci sınıf talebesinden 106 numa- ralı İlhan Bey üç golü de atmak suretile muvaffakıyet göstermiş - tir.

İkinci maç Galatasarayla inkı - lâp arasında yapılmıştır. İnkılâp lisesi talebesi gelmediğinden Gala- tasaray hükmen galip ilân edilmiş- tir. Bu perşembe İstanbul lisesi — Beyoğlu Rum ve Pertevniyal lisesi ile Göztepe Türk kolleji çarpışa- caklardır.

Genç gözile

Millî Marş

Her milletin bir millî marşı var- dır. Bu marş çalınırken diğer mil- letler dahi ayağa kalkmak mec- buriyetindedirler. Bu bir insanın riayet edeceği medenî bilgilerden biridir. Ve hele bilhassa o millet efradı millî marşını bütün hürmet ve kıymetile dinlemelidir. (Bu mil- lî marş) meselesinin çok şayanı dikkat bir nümunesine geçen gün tesadüf ettik. İpek film müessese- sinin hazırladığı (Bir millet uyanı- yor) filmini seyrediyorduk. Büyük sinema lebalep dolmuş münevver, mektepli, ve her sınıf halkın dol - durduğu salonda film nihayetin - de İstiklâl Marşı çalınırken yüz- lerce kişi içinden kaç kişi ayağa kalktı biliyor musunuz? Tam beş kişi...

Bu beş kişi de ayağa kalkınca arkadakiler:

— Ne var? Ne oluyorsunuz? O- turun görmeyoruz. diye bağırmı - ya başlamışlardır.

Maalesef gençlik dahi oturarak, hattâ çoklarının başında şapkası cigara içerek dinlediği bir tango değil bizim millî marşımızdı. Millî marş çalınırken herkesi tutup ko - lundan kaldıramayız ya.. Millî marşa hürmet her vatandaşın, ve her insanın borcu ve vazifesidir!.

Nusret Safa

ÇOCUK

Bilmecede kazanan Talililer

Dört hafta evvelki bilmeceyi doğru halledip gönderen okuyu- cularımızdan Pertevniyal lisesin- de 322 numaralı Cemal beye bir kol saati hediye edeceğiz. Cemal Beyin perşembe günü öğleden sonra idarehanemize gelerek mü kâfatını almasını ve gelirken bir de fotoğrafını getirmesini rica e- deriz.

Birer mürekkepli kalem kazananlar

1 — Eyüp Balibaba mahallesi 17 numa- rada Ayşe, 2 — Devlet matbaasında Hasan Mübeccel bey vasıtasile Şerife, 3 — Fatih Çarşamba caddesi Nuri bey ve hanımlar.

Birer kitap kazanan 15 okuyucu

1 — Yeşilköyde Nermin Salim, 2 — Ye - şilköyde Ferit bey hanesi Nevvare Ferit, 3 — Afyon Karahisar maliye tahkik şube- si şubesi kazanç memurluğunda S. Sırrı, 4 — İnegölde İsmet paşa mektebinde 165 Hidayet, 5 — Mersin posta kutusu 44 Ha- bipzade İmadettin, 6 — Tıbbı adli umum müdürü doktor Halit beyin oğlu Aytekin 7 — İstanbul 11 inci ilk mektep 5 inci sınıf 7 numaralı Salâhattin, 8 — Feyziati lisesinde 85 Güzide Necdet, 9 — Beyoğlu 38 inci ilkmektep sınıf 5 numara 46 Nimet İsmail, 10 — Tokat 8 inci kolordu kimya- geri Mustafa bey kızı Nadide, 11 — Salihli Altınordu mektebinde 4 üncü sınıfta (43) Ayşe, 12 — İzmirde helvacı ve şekerci Avni efendi oğlu İzmir ilkmektebinde be- şinci sınıfta Çetin, 13 — Anadolu Kavak- ta Fikriye, 14 — Kayseri Talas Amerikan mektebinde 72 Ragıp Kâmil, 15 — Adapa- zarı jandarma kumandanı Hasip bey mah- dumu Hayrettin bey ve hanımlar.

Birer paket çikulata kazanan 15 okuyucu

1 — Selçuk kız san'at mektebinde 3 numaralı Semiha Ahmet, 2 — Beyoğlu 37 inci ilkmektep 3 üncü şubeden 60 numaralı Sabahattin, 3 — Bakırköyde Yenimahalle- de üçüncü sokakta 56 numarada Vedia Şükran, 4 — İstanbul Haliçfener Tabak yokuş sokağı Soğuk tulumba 16 numara- da harbiye mektebi 3 üncü sınıftan Ziya, 5 — Kadıköy Gazi Kemal mektebi 3 ün- cü sınıf Ertuğrul Lûtfi, 6 — Ferikköyünde cami sokağında Kamber, 7 — İstanbul kız orta mektebi 121 Halise, 7 — Feshane fab rikasında Zeynep, 8 — Taksim Gümüşsuyu fen mektebinde Bekir Vecihi, 9 — Perte- vniyal lisesi 7 inci sınıf 194 Naci, 10 — İstanbul kız orta mektep 284 Muazzez, 11 — Şişli Takolı oğlu sokak 6 numaralı su deposu Nadide, 12 — Kabataş lisesi 2 inci sınıf C şubesinde 10 numarada Habip, 13 — Kadıköyünde Yeldeğirmeni Kâmil, 14 — Erenköy Bağdat caddesi Hulki bey kerimesi Nüveyde, 15 — Üsküdar Selimiye Ali bey oğlu Hüseyin Kâmil bey ve hanım- lar.

Birer kutu bisküvi kazanan 15 okuyucu

1 — Kadıköyünde Mısırlıoğlunda Rasim- paşa mahallesinde Halit ağa sokağında 4 numarada Meliha, 2 — Kabataş lisesinde 4 B den M. Nihat, 3 — Kasımpaşa Değir- menci sokak 31 numarada Ali, 4 — İstan- bul ticaret lisesi 2 inci sınıf M. Cavit, 5 — Beşiktaşta Yenimahallede 4 numarada E - mine, 6 — Eyüp camiikebir Kapıçi çeş- mesi 64 numarada Cemal, 7 — Pertevniyal lisesi 3 üncü sınıf 483 Necip, 8 — İstanbul 6 mcı ilkmektep 313 Ahmet Necdet, 9 — Ziraat mektebi son sınıf talebesinden Ah - met Hidayet, 10 — Adana ziraat mektebin den 46 İhsan, 11 — İzmir Karantine hacı Kasım sokak 21 numaralı hanede Necati B. mektebi talebesinden Müzehher, 12 — İz - mirde Ali Kâmil bey kerimesi Nuriye, 13 — Ankarada Yenişehirde Mustafa Nuri bey kerimesi Rana, 14 — İstanbul Cerrahpaşa- da Ali Namık, 15 — Beşiktaş Köyiçi Na- zım bey oğlu Naci bey ve hanımlar.

Kartpostal kazananlar

Kartpostal kazanan karileri - mizin hediyeleri bu posta ile gönderilmiştir.

Dikkat

Bilmecede kazananların hedi yeleri her perşembe günü öğle - den sonra idarehanemizde veril- mektedir.

Üç hafta hediyelerini almıyan ların hakları zayi olur.

Derhal hediyelerinizi alınız.

Hikâye

Yılbaşı Piyankosu

Nakleden fa.

Dört kişi idiler. Hepsi elleri şakaklarında düşünüyorlardı. Hayat pek güçleşmişti. Artık çalışmaktan da zevk duymuyorlardı. Neş'e olmayınca, hiç bir şeyin tadı kalmıyor.

Dördünün de genç yüzlerinde, vaktinden evvel ihtiyarlıyanlara mahsus endişeli bir ürkeklik vardı. Sanki şimdi, odaya yanakları kırmızı, güler yüzlü, göbek tarafı üzerinde altın bir kordon bulunan yeleğini insanın burnuna kadar haksız bir ısrarla sokan birisi girecek, acemî parmakların da zarif yapmağa çalıştığı sahte bir vekar ile tuttuğu puronun dumanları tüterek onlara:

— Ne diye böyle arpacı kumruları gibi düşünüyorsunuz? Hem sizin bu dünyada işiniz ne?... Çekilin, gözüm sizi görmesin... Pek yufka yürekliyimdir, kederle uzamış yüzler görmeğe dayanamam.

Diyecek imiş gibi çekingen, azar işitmeğe hazırlanan birer çocuk halleri vardı.

İçlerinde gözleri en parlak olanı, İhsan, dargın bir sesle sordu:

— Paranız var mı?

— İkisi cevap verdi:

— Yok!

— Yok!

Ötekilere nisbetle en az kederli olanı, Cemal ilâve etti:

— İki yoktan ne çıkar, fikredelim bir kere!

— Yani cemal ne demek istiyorsun?

— Cümhura muhalefet, kuvvei hatadan gelir, demek istiyorum. Bende de yok!

Sükût.

Kof bir sükût.

— İhsan, niçin sordun?

— Neden olacak. Yarın sene başı! Bu gece herkes eğlenecek. Biz ne yapacağız?

Sükût.

Dolu bir sükût.

Cemal, birdenbire yerinden sıçradı.

— Çocuklar, 125 şer kuruşunuz da yok mu?

— Bende var.

— Bende iki lira var.

— Bende de.... Fakat bundan ne çıkar?

— Ne mi çıkar? Hepsini toplar, bir piyanko bileti alırız. Büyük ikramiye (500.000) lira! Ortaklaşa bir bilet alırız, bir düşerse!.....

— Amma, saat şimdi altı, gece yarısı çekilecek, bilet bulabilir miyiz?

— Buluruz, benim tanıdığım bir bayi var, hem sokaklarda da satıyorlar.

Hepsinin yüzlerinde bir ümit bir neş'e parldı. Elli bin lira! Derhal hesaplar yapılıyor. Adam başına on iki bin beş yüz lira!...

Fakat İhsan homurdanıyor:

— Bizde tali olsaydı, annelerimiz kız doğururdu. Geliniz vazgeçiniz, beş lirayı toplıyalım da şuradan biraz rakı, meze filân alalım, eski ihtiyar seneyi bir kahpe gibi boğalım, ondan doğacak yeni sene de bir cenin halinde doğsun!

Cemal yapacağı itiraza kuvvet almak ister gibi arkadaşlarına bakarak:

— İhsan, gel oyun bozanlık etme... ne çıkar?

— Hem efendim, on iki bin beş yüz lira ile ne yapılabilir ki?...

— Ne mi yapılır?

Ve bir sürü nazariyeler.... Plânlar ve saire.... İhsan, nevmit noktai nazarında sabit... Nihayet:

— Bir şartla, diyor, razı olurum. O da şu: Büyük ikramiye çıktığı takdirde, aramızda bir anonim şirket yaparız. Elli bin lira sermaye ile de hep beraber çalışırız.

— Hay hay... Razıyız.

— O halde mukaveleyi yapalım.

Kahkahalar arasında masa başına geçiliyor, mukavele yapılıyor. Cemal piyanko fikrini bulan, İhsan da şirket meselesini ileri atan olduğu için, birisi meclisi idare reisi, birisi de murahhas aza tayin edilerek beş lira kendilerine tevdi ediliyor ve bileti almağa gönderiliyorlar.

* * *

1933 senesinin ilk dakikası, dört arkadaşın 1932 senesinin son dakikasına kadar beslediklerı ümitleri doldurmadı. Büyük ikramiye onlara çıkmadı. Fakat şirket fikri kaldı. Bu dört genç, talii, şirketlerile yenmeğe karar vermişlerdi.

Kıssadan hisse:

Çocuklar! Şirket yapalım!

İktısadî Bahisler

Belediye kooperatifi mi, Memurin kooperatifi mi?

Belediye kooperatifinin işe başlamak üzere olduğunu biliyoruz. Liman Şirketi memurinin vücuda getirdiği istihlâk kooperatifinin Eminönünde açtığı satış mağazası yalnız ortaklarına değil İstanbul halkına da hizmete sa - vaşırken belediye meurmlarının da böyle bir hizmet sahasına atılmaları hiç şüphesiz şükran ve takdir ile karşılanır.

Bu yeni teşekküle en sıcak duygularla bağlıyız; ve gayretli mü - teşebbislerine her zaman muvaffakiyet dileriz.

Ancak Belediye koperatifinin yapacağı hizmetleri tadat eden bir akşam refikimiz bizi bu nok - tada tevakkufa mecbur etti. Bu arkadaşımız diyor ki: "Belediye kooperatifi açacağı mağazanın satış fiatlarında hariçteki fiat - lardan daha ucuz satış ga - yesini takip etmiyecektir. Bele - diye, kooperatifile hariçteki es - nafı ziyana sokmıya çalışmıya - caktır. Yalnız piyasadaki fiatlara nâzım rolü oynamakla iktifa edecektir.,,

Belediye kooperatifinin haki - katen maksadı bundan ibaret o - lup olmadığını bilmiyoruz. Fakat bu gazete havadisi kooperatifin gayesine uygun ise üzerinde biraz durmak mecburiyeti tahassül e - der.

Bir defa Liman memurin kooperatifine ihtirasen nasıl Li - man kooperatifi deniliyorsa be - lediye memurininden müteşekkil belediye memurin kooperatifine de belediye kooperatifi denilebi - lir. Bu kooperatife belediye ismi ilâve olunmakla belediyenin şe - hirde yapması lâzım gelen her - hangi bir vecibeyi tekabül etmiş olmaz.

Belediyemizin iktısat müdiri - yeti teşkilâtile piyasada nâzım rolü oynaması işi kooperatifçilikten pek uzak ve tamamile fazla sermayeye, başka bir usul ve dü - şünüşe tevafuk eden bir iştir.

Şimdiye kadar tahsisat veril - memesi yüzünden yapılamıyan bu büyük işlerin bir istihlâk koo - peratifi çerçevesine girmesine bittabi imkân olamaz. Piyasaya nâ - zım ve müessir olabilmek için her hangi bir maddeyi külliyetlice ithar etmek ve sonra bunları ica - bında kârsız ve bazan da şehir halkı nefine ziyanla satmak icap eder.

Bir memurin istihlâk koope - ratifi ise böyle sırf umumî hiz - met gayelerile kurulmayıp ancak ortaklarının nefine kurulur. Ve bu nefiden binnisbe halk ta istifade eder.

Memurinin mübayaa edeceği mahdut hisse senetlerile ve mahdut bir sarmaye ile ortaya atılan kooperatif herhalde memurine hariçteki piyasadan daha ucuz istihlâk eşyası temin etmelidir ki ortaklar da bu kooperatiften istifade etmiş olsun. Belediye memurin kooperatifi bir belediye kopperatifi değildir ki hariçteki esnafın ızrarını veya ziyanını düşünsün. Böyle bir kooperatif te - şekkül etseydi, onun ismi İstan - bul şehri kooperatifi olur ve ortakları da bilâkaydü şart dahil olmasını arzu eden İstanbul halkı olurdu.

İstanbul şehrinin muhtelif sınıfta halk takabasile temsil eden belediyemizin belki kooperatif - lere yapacak yardım hizmetleri vardır. Meselâ herhangi biri işle meşgul olursa olsun İstanbulda temekkün eden herkesin hasta - sına, çoluğuna çocuğuna içirdiği bir süt işi vardır ki senelerce hallolunamamış gitmiştir. Bu ayni zamanda kâr ve ziyan işi olmayıp sıhhat işidir. İşte belediyemiz bu işle uğraşmalı hattâ kooperatif te olsa süt istihsalini ve süt satışını emin bir ele tevdie yardım etmelidir. Burada belediyenin yapacağı doğrudan doğruya bir sermaye vermek olmayıp böyle bir teşekkülün vücut bulmasına yardım etmek, meselâ sütlerin ancak şu veya bu şekilde satılabileceğini tahdit etmektir. Belediyemizin kooperatiflere yapacağı yardım kooperatif faaliyetlerini teshil edecek mukarrerat ittihazından ibarettir. Halkın ihtiyacatını tehvin sadedinde yapacağı işler tamamile başka bir cephe arzeder ki bu az çok sermayelere, tahsisatlara ve başka maksatlara tevecküh eder. İstanbul halkının yalnız fıkarasına tevzi edilmek istenilen kömür işi başka bir iş olduğu gibi İstanbulun umum halkına pahalılık veya ihtikâr zamanında tevzi edilen kömür gene başka bir iştir. Birincisinde tamamile fedakârlık vardır. İkincisinde hiç kazanç gözetmemek gayesi vardır. Ve böyle bir şehrin yalnız kömür işi ise kim bilir kaç binlerce liraya tevakkuf eder. Şimdi artık belediyenin bu memurin kooperatifile kömür işinde de piyasaya nâzım olabileceğini siz tasavvur buyurun.

Gene söylüyoruz, belediye kooperatifi bir belediye memurin kooperatifidir. Çok fayda vermesini temenni ettiğimiz mesaisi de ancak sermayesi nisbetinde herhangi bir istihlâk kooperatifinin faaliyeti kadrosunda kalır.

Maamafih biz gene yukarıda söylediğimiz gibi belediyemizin bu memurin kooperatifile böyle bir maksat takip ettiğine kani değiliz; nasıl kani olalım ki belediyemizin herhangi bir ihtikârı takip ve tecziye etmek imkânlarına esasen ötedenberi maliktir. O halde belediye kooperatifi tamaimle kooperatifçilik gayesi altında kurulacak ve o gaye dahilinde çalısacaktır. Tekrar muvaffakiyet dileriz.

— Kooperatif —

R. Y.

Doktorlar

Doktor
A. Horhoruni
Beyoğlu mektep sokağındaki muayenehanesini tamamen kapamştır. Eminönünde Valde kıraathanesi yanındaki muayenehanesinde hastalarını sabahtan akşama kadar bizzat tedavi eder. Telefon: 24131

Doktor
Cavat N. Zekâi
Sinir mütehassısı
Cuma ve pazardan maada günlerde saat 3 ten 6 ya kadar hasta kabul olunur. Muayenehanesini Babıâli karşısında Ankara caddesi No. 47. ye tevsian naklettmiştir. Telefon muayene: 23469. İkametgâh: 60740

Doktor
Emin Şükrü
Dahili hastalıklar mütehassısı
Istanbul Sultanmahmut türbesi, Babıâli caddesi, No. 10. Telefon muayenehane: 22622 — Telefon ev: 4.3125
"Her gün öğleden sonra saat 14—18,,

Üroloğ-Operatör doktor
Fuat Hamit
Böbrek, mesane ve idrar yolu hastalıkları mütehassısı
Muayenehane: Türbe, Mahmudiye caddesi. No. 10. Telefon 22622

Doktor
Kapikyan
Muayenehanesi: Sirkeci Muradiye caddesi No. 26 Tel. - 21077 İstanbul

Operatör - Ürolog doktor
Mehmet Ali
İdrar yolları hastalıkları mütehassısı Eminönü (Sabık Karakaş) hanına naklettmiştir. Cumadan maada her gün hastalarını kabul ve tedavi eder.

Doktor
Hafız Cemal
Dahili hastalıklar mütehassısı
Divanyolu No. 118 Telefon: 222398

Göz hekimi doktor
Süleyman Şükrü
Birinci sınıf mütehassıs
Babıâli (Ankara Caddesi Numara 60)

Diş doktoru
Zeki Halit
Muayenehanesi: Kadıköy Altıyol ağzı

Diş tabibi
Zeki Nuri
Her gün hasta kabul edilir. Her nevi diş rahatsızlığı tedavi olunur. Muayenehane: Üsküdar Ahçıbaşı Mektep sokak No. 50

Devlet Demiryolları ilânları

75 adet Ankara tipi makas göbeğinin kapalı zarfla münakasası 30 ikinci kânun 1933 pazartesi günü saat 15 te idare binasında yapılacaktır.

Fazla tafsilât Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde beşer liraya satılan şartnamelerde yazılıdır. (6882)

Askerî Fabrikalar ilânları

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğünden:

30 Ton elektrolit bakır

1 — Yukardaki malzeme pazarlık suretile 2-1-933 tarihinde saat on dörtte ihalesi yapılacaktır.

2 — Bu malzeme takas ve kontenjana tabi olmıyarak memlekete ithal edilebilecektir.

3 — Bedeli malın kat'î teslimini müteakip hiç bir merasime tabi olmadan derhal banka vasıtasile tediye ettirilecektir.

Taliplerin bu husustaki şartnameyi görmek üzere Ankarada Askerî fabrikalar satınalma komisyonuna müracaatları. (6825)

Zayi

Nüfus teskeremi çaldırdım. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü olmadığını ilân ederim. (6096)

Refahiye Cengerli nahiyesinde Pusans köyünde Saralı oğullarından Yusuf oğlu Tursun 330

İstanbul Ziraat Bankasından:

No,	Semti	Mahallesi	Sokağı	No.	Cinsi	Hissesi	Hisseye göre M. K.
73	Galata	Kemankeş	Karaoğlan	13.15	Kârgir 3 hane ve 1 dükkân	1/3	9000 T. L.
		Kara Mustafa paşa	ve Şeftali	16 18	Hane	Tamamı	500
74	Beyoğlu	Kurtuluş	Kır	38			
75	"	"	"	13.13	Hane ve dükkân	1/3	700
				1			
76	"	Yenişehir	Peren	58	Hane	Tamamı	500
77	Fatih	Hoca Hayrettin	Karaman	26.28	2 kârgir dükkân üstleri hane	3/4	2250
78	"	Dülgerzade	"	34	Dükkân	2/3	340
79	Beyazıt	Beyazıt	Kalaycılar	2	Kârgir mağaza	1/3	250
80	"	Emin Bey	Oçular başı	63	Kârgir bir dükkân üstü hane	Tamamı	1500
81	Yedikule	Imrahor Ilyas B.	Istasyon	41.43	Hane, Dükkân	3/8	1500
82	"	"	Yokuş başı	24	Hane	1/8	250
83	Büyükâda	Karanfil	Karakol	8	Arsa metrosu 75,50	Tamamı	500

Pey akçesi ve ihale bedeli nakten veya gayrimübadil bonosile ödenmek üzere yukarıda yazılı gayrı menkullerden 73 sıra numaralısı kapalı zarfla ve diğerleri açık arttırma suretile şartnamesine tevfikan 2 - 1 - 933 pazartesi günü saat on beşte ihale edilmek üzere açık arttırmaya konulmuştur. Şartname bankamız kapısına asılmıştır. Arzu edenlerin bankamızda müteşekkil satış komisyonuna müracaatları. Pey akçesi banka teminat mektubu olarak ta kabul olur. (6574)

satan eşhası if'âsı hükûmet münadisi addederim. Binaenaleyh evvel emirde halka Istanbulda emrini infaza kadir bir hükûmeti kaviyye mevcut olduğunu göstermek için idarei örfiye kararnamesinin hükûmeti askeriyeye verdiği salâhiyetten istifade ederek tütün kaçakçıları hakkında pek şedit hareket edeceğimi ve alenen perakende kaçak tütün satanlarla büyük mikyasta kaçakçılık edenlerin derdest edildikleri takdirde Istanbuldan teb'id olunacaklarını ilân ettim ve bir hafta zarfında bu gibi eşhastan dört ve nihayet beşini teb'it ettirdiğim gibi Saray burnunda yakalattığım bir kaçakçı kayığı içindeki eşhas divanı harbi örfi tarafından mahkûm edildiler. Bu icraat esnasında Istanbulda âdî hırsızlık vukuatı bile nevadir derecesine geçti ve halk istanbul ve mülhakatındaki hane ve köşklerinde kemali emniyetle yaşamağa başladı.

2 — Istanbulumuzun pek müstekreh bir âdeti vardır: erkeklerin vapurda, köprüde, çarşıda, sokakta, mesirelerde tesadüf ettikleri islâm kadınlarına bi edebane harfendazlık etmeleri.

Buna bazı ihtiyar kadınların biraz hüsnü tabiata delâlet edecek derecede güzel giyinmiş ellerile tecavüz etmelerini de ilâve edebiliriz. Bu hanımlarımıza karşı lisanlarile ve hatta bazan ellerile tecavüz etmelerini de ilâve edebiliriz. Bu menfur itiyat hakkında da çocukluğumdanberi bir gayzı mahsus hisseder ve hükûmetin buna nasıl

Istanbul muhafızlığı

23 Kânunusanı 913 : Teşrinisani 917

Mahmut Şevket paşadan Istanbul muhafızlığını deruhte için emir aldığım sırada Nazım paşa merhumun cenazesi henüz sadaret seryaveri odasında bulunuyor ve sadrı sabık Kâmil paşa ile şeyhülis'âm Cemalettin efendi ve dahiliye nazırı Reşit ve maliye nazırı Abdurrrahman beyler dairei sadaretteki odalardan birinde oturuyorlardı. O sırada dahiliye nezaretini vekâleten ifa etmekte bulunan Talât beyle kısa bir müzakere neticesinde Nazım paşa merhumun cenazesini Gülhane hastahanesine naklettirmeğe, Kâmil paşa ile şeyhülis'âm Cemalettin efendiyi haneleri ne göndermeğe ve aleyhlerinde ihtilâcilerin şedit bir hissi nefret ve intikam besledikleri dahiliye nazırı Reşit ve Maliye nazırı Abdurrahman beyleri, muhafazai hayatları için, bir iki gün kadar Istanbul muhafızlığında misafir etmeğe

bir kaç mektup teati edildi ki bu mektpları münderecatlarının ehemmiyeti hasebile aynen dercediyorum. Muhaliflerimiz hakkında nasıl bir fikri itilâf ve müveddet beslemiş olduğumu ispat etmek için doktor Rıza Nur Beyden aldığım mektuplardan bazılarını da dercetmeyi muvafık gördüm.

Birinci mektup 17 Şubat 1913 otel Metropol Viyana

Miri mekârım perverim efendim hazretleri:

Lûtufnamenizi aldım. Bakiyei harcirah olarak gönderdiğiniz 1090 kronluk çek de melfuf idi. teşekkür edrim.

Necabeti hissiyatınızı, selâmeti fikrinizi takdir etmemek elimden gelmez. Teessüf ettiğim gerek zatıâlinizin ve gerek zatıâlileriniz gibilerin daha dört sene evvel bu mevkide bulunmayışları bu işlerle meşgul olmayışlarıdır, çünkü öyle olaydı bu memleket birçok bisud, hatta mühlik nifaklara nahak yere maruz kalmazdı, belki de bazı felâketlere uğramazdı. Neyse, meza mameza Muhatıbım hem namus, hem irfan sahibi bir asker olduğu için size şifahen arzettiklerimi tahriren tekrar eylerim. Vatandaşlarımızdan hiç bir ferde zerre kadar adavet besliyenlerden değilim.

Şimdiye kadar yazdıklarım, yaptıklarım bana karşı nahak yere vukua gelen taarruzlara muktezai fıtret şiddetlice bir mukabelei kalemiyeden ibarettir. Esasen bu ihtilâfın baisi ne fikirdir, ne de başka bir endişei manevîdir. Mahza Nazım, Cahit, Baban zade Beylerin ya bimana bir garezleri, ya kuru bir hıkt ve hasetleridir rekabeti kalemiye, bahusus memleketimizde her rekabet gibi çirkin ve adidir. Vaktile Halet efendiler, Akif paşalar bu yolda yekdiğerini astırmaya kadar çabalarlarmış, Naci efendiler, Ekrem Beyler de bir zürriyet evveli yekdiğerine o derece aduv idiler. işte biz de o yolun salikiyiz. Yoksa emin olunuz ki iptidayı inkılâbımızda bu rakımı aciz buruf ta, ikdamda ittihat ve terakkinin en ciddî hadimi, hayırhavahı idik.

. . . . . .

Cevdet Beyin ricasına binaen dünden beri ikdama yazı yazmaya başladım. Bu yazılarda yukarıdan beri arzettiğim meslekten ayrılmıyacağıma, artık asla o ihtirasata kapılmayacağıma kanaat buyurunuz, memuriyete tayinimden itibaren ise bittabi siyasetten büsbütün tevakki ile yalnız ilmî, edebî, tarihî yazılar yazmak mecburiyetindeyim. . . . . .

Ali Kemal

Hatıralar ve Vesikalar

Cemal Paşanın hatıratı üzerine tetkikler

"VAKIT" gazetesinin forma halinde tefrikası

1933

tiğim doktor Nihat firara muvaffak oldu Rüfeskasından bir çoklarını derdest ettirdim. Onlar da ikinci parti olarak divanı harba sevkolundular.

Prens Sabahattin bey, oradan kayboluşu, Ingiltere sefareti baş tercümanı Fig Moris ile atışemiliteri binbaşı "Tiril" tarafından mazharı himaye olarak Ingiliz müessesatı resmiyesinden birine olduğunu haber alıyordum ama bittahi bir şey yapmak mümkün değildi.

Pek büyük bir cürʼette suikast teşebbüsünde devam eden Prensin nasıl olup ta birdenbire ürkerek pılanlarını terk ile firar etmiş olduğunu anlıyamamışım. Bu defa Istanbuldan Berline gelirken yolda zemini muhavere bu vakʼaya gelmişti. Talât Paşa gülerek "Sen delili madiyi tedarik ederek Prensi tevkife karar verir vermez ben de kendisine pek itimat edecegi bir zat vasıtasile heuen firar etmesi lâzım gelecegine dair haber gönderdim. Bu suretle doktora Prens kaçabildiler" dedi

[VAKIT — Talât paşanın bu sözleri Itıhat ve terakki erkanı arasındaki münasebetin karakteristik bir tezahürüdür. Kıger Sabahattin bey ve arkadaşları hakkıaten masum idiyseler Talât beyin (Paşa) Cemal Paşayı ihna etmesi lâzım gelirdi. Ortada bir suikast teşebbüsü var diye ve bu teşebbüste Sabahattin bey ve arkadaşlarının münasebeti bakkında kafi delil bulunuyor idiyse artık bir taraftan hükümetçe takibat yapılırken diger taraftan Talât beyin gizlice suikast

düşü etti. Beni görür görmez " Cemal B. oğlum, rica ederim, şimdi Istanbul muhafızlığını deruhte et ve payıtahtın temini inzıbatı için her ne tetbir ittihazını münasip görürsen, dakika fevtetmeksizin, kâffesini icra et ", dedi. Pek büyük bir kıymet ve ehemmiyeti haiz olduğuna kani olduğum Istanbul muhafızlığını deruhte ettiğimden itibaren memleketin siyaseti umumiyesinde doğrudan doğruya âmil olmıya başladığım için hatıratıma bu tarihi mebde ittihaz ediyorum.

olup ta care bulamadığına bir türlü aklım ermezdi. Bu hal de hükûmetin zaaf ve kuvvetile mütenasıp bir surette artar, eksilir.

Istanbul muhafızı olduğum sıra duçarı teca-vüz olan bir kaç ailenin rüesası bunun menʼi esbabını benden rica etmişlerdi. Kanunun cezanın bu husuta pek zayıf olduğunu nazarı dikkate alarak gene idarei örfiye karanamesinin hükümeti askeriyeye verdiği selâhiyete istinat etmek istedim. Harfendazlık edecek erkeklerle kadınlara tecavüz edecek kadınların dahili memleketetebit olunacaklarını ilân ettim. Dört beş tebitden sonra kadınlarımız sokaklarda duçarı tecavüz olmaktan kâmilen kurtuldular. Ve işte o zamandan itibaren Istanbulda Türk kadınlarının hürriyeti hakkiyesine doğru gayet metin adım atılmış oldu. Hürriyeti nisvanın, daha doğrusu kadının da cemiyeti beşeriyede bir uzvu nafi olduğu hakkatının artık memleketimizde de anlaşılarak bidemat umumiyet memleketlerinin kadınlarımızın da temini iştirâki fikrinin en aleşli mürevviclerinden olduğumu Istanbul mukafizlığım esnasında tamamen gösterdim ve hatta bundan dolayı bilâhara bazı zevatın duçarı envai müfteriyat olduğum. Maahaza benim Istanbul muhafızlığım esnasında başlıyan hareketi nisviye tevakkuf etmiyerek ilerledi ve bu harbi umumi esnasında memlekete pek nafi hidemat temin

ikinci mektup 4 nisan 1913 otel metropol Viyana

Mîri mekârimperverim efendim hazretleri

Lütufnamenizi aldım. Efkârı saibenizi, mesaiyi vatanperveranenizi cidden takdir eyler ve muvaffakiyetinize candan, gönülden dua eylerim. Emin olunuzki Istanbulda iken zatı saminize söylediklerim pek samimi idi. Bu nifaklarımızdan mahza selâmeti vatan için cihanda en müteessir bir fert varsa o da benim, himmeti kermekârinizle yavaş yavaş tecelli eden vifakı hazırımızdan gene aynı endişe ile en çok sevinen de benim. Bu hüsnü netice, bu safveti hareketime şimdi lehülhamt Hüseyin Hilmi paşa hazretleri gibi sizin de sevdiğiniz bir zatı şahit tutabilirim.

Ahmet Cevdet bey özünü, sözünü saklamaz ciddi bir adamdır. Başkalarını pek sevmez. Fakat Adanada ilk ef'al ifazlınızı gördüğünden ve gördüğü gibi ikdamda yazdığından beri her fırsatta mezayanızdan, kemâlatınızdan samimiyetle bahseyler. Bu günlerde müdüründen pek mütelaşiyane haberler aldığı için ikdamın ademi devamından telaşa düştü, lâkin adlinize itimadı olduğu için müteselli oluyor, müdürün yazdıklarını mübaleğaya hamlediyor.

o'acağını söyledim. Evlerinden yatak ve yiyecek celbetmelerine müsaade ettim. Ve Filhakika iki gün sonra her ikisini de serbest bırakarak hanelerine kadar emniyeti kâmile ile gönderdim. Bir iki gün sonra gerek onlar gerek Kâmil paşa ile Cemaleddin Efendi Istanbuldan çıktılar.

Muhafızlığımın ikinci günü merkez kumandanlığına giderek orada mevkuf bulunan Ali Kemal Beyle Sinop meb'usu doktor Rıza Nur ve Gümülcüneli Ismail Hakkı Beyleri ziyaret ettim. Her üçüne de kendi haklarında, bundan sonra münasebetsiz şekilde muhalefet yapmaktan sarfı nazar etmek şartile, hiç bir tehlike bulunmadığını, memleketin bu felâketli zamanlarında bilâkis bütün münevverlerin müttehiden çalışmaları lâzım geleceğini ve bu fikrime iştirak ettikleri takdirde kendileri için namuskâr birer muhiti mesai temin edebileceğimi söyledim. Ali Kemal Bey Avrupada bir memuriyet istedi. Doktor Rıza Nur Bey Pariste tababet tahsili için şehri tahsisatı kâfiye verilmesini rica etti. Ismail Bey memlekette serbest bırakıldığı halde ta hali tabiînin avdetine kadar hükûmete karşı hiç bir vaz'ı muhalefet almıyacağına dair namusu üzerine yemin etti. Doktorun masarifi tahsiliyesini temin ettim. Ve Parise gönderdim. Ali Kemal Beyi de yol masarifini vererek Vıvanaya yolladım. Viyanaya muvaseletinden sonra aramızda

karar verdik. O sırada Kâmil paşanın damadı sınıf refıkım kaymakam Naci bey dairei sadarete gelmişti. Kendisini görür görmez: — "Kayınpederiniz afiyettedir, merak etmeyiniz. Kendisini alıp konağa götürebilirsiniz. Fakat bir çılgının hedefi tecavüzü olmasına mahal kalmamak için bir müddet Istanbulu terk edip memaliki ecnebiyeden birine çekilirse fena olmaz„ dedim.

Heyecanla teşekkür etti. Kâmil Paşa ile Cemalettin molla bu suretle evlerine gittiler ve Reşit Beyle Abdurrahman Bey de istanbul muhafızlığına naklolundular, Cenaze Gülhane seririyatına gönderildi. Ben de istanbul muhafızlığına gelerek o gece sabaha kadar tedabiri inzıbatiye ittihazile meşguloldum. Hatıratımı faidesiz tafsilâtla ıtnap etmiş olmamak için bu kısımları meskût geçeceğim.

Gülhane seririyatında bulunan etıbbadan Nazım Paşa hakkında alelûsul bir rapor aldım. Ve Nazım Paşanın sureti katli hakkında bir zabıt varakası tanzim ettirdim.

Nazım Paşanın cenaze merasimi

Muhafızlığa tayinimin ertesi günü Nazım Paşa merhumun cenaze merasimini icra ettirdim. Merasimin pek parlak olmasına bilhassa itina

Muhafızlık esnasında bazı icraat

Bu teşebbüsatım neticesinde dört beş gün sonra mevkuf muhaliflerin kâffesi hapishaneden çıkarılmış, Mahmut Şevket paşa kabinesi de büyük bir ciddiyetle işe başlamıştı.

Istanbul muhafızlığı aynı zamanda Çatalca önünde bulunan ordunun üssülhareke kumandanlığını da ifa etmekte bulunduğundan ben bir yandan bu vazifeyi yapıyor ve bir taraftan da şehrin inzıbatını ve bahusus Mahmut Şevket paşa kabinesi aleyhine yeni bir darbei hükûmet yapılamamasını temin ile iştigal ediyordum. Ittihaz ettiğim iki mühim tetbiri burada zikretmeden geçemiyeceğim:

1 — Benim kanaatimce Istanbulda hükûmetin duçarı zaaf olduğuna delâlet eden bir hal vardır:

Tütün kaçakçılarının Istanbul sokaklarında ve bilhassa Mahmutpaşa yokuşunun alt başında Sultanhamamında, Sirkecide, Beyazıt meydanında reji paketleri içinde alenen kaçak tütün satmaları.

Kapağı açılmış tütün paketlerinin içindeki sarı tütün saçaklarını göstererek "ikilik kuruşa!. ikilik kuruşa!„ teranesile biperva kaçak tütün

ett. Memlekete en seri ve müfit tarakiyatı medeniyenin vasıtaı nısvan ile ıthal edilebileceği, kadınları esaret altında bulunan milletlerin durgın felâket olacağı bakkındaki fikrim ıdgetezelzeldır.

Talihi Hükümet

Istanbul muhafızlığına tayinimden sonra payıtahta mütenesir gazetelerin baş muharrirlerini nezdime davet elmış ve memlekette sükûneti ıhlal edebilecek makalelerden tevakki etmek şartile gazetelerde pek hafif bir askeri sansürden başka bir muameleye tabi tutulmıyacakıdeı sözleynış ve menafii memlekete müteallik mahkât ile efkârı umumiyenin tenvirini, Edinemiyi kurtarabilmek için milletin muhtaç olduğu taze kuvveti uyandıracak neşriyata bilhassa itina etmelerini rica etmişim. Sabık kabine zamanında intişar etmekte olan "Almadar„ gibi en şedit aleyhtar gazetelerin bile devamı intişarına müsaade vermişim. Bunlar gene arasıra tuğyan etmekle berber müdürü mesullerine, baş muharrirlerine şifahi ihtarratta bulunmaktan başka bir şey yapmıyordum.

Hükûmet, milletin hissiyatı cengâveranesini arttırmak, Balkan müttefiklerine karşı gırışıtğı-

ran geccesi, daha doğrusu 26 Hazıran sabahı saat iki taddelerinde Nişantaşında bayma>yıncılıge rmabsus olan onaata bir kıraı mulaesana dalmışım. Başkatıp Halit Ziya Şeyyetleon edip bir muhim meselenin müzakeresi zımınında beyeti vükelâdan bazı zevatın ikimizi ziyaret etmek istediklerini ve kendisinin uykudan uyandırıldığını bildirdi. Ben elbisemle oturmakta olduğumdan evinde (Halit Ziya Beyin) birlerşmek üzere o zevata telefon etmesini cevaben ifade eidm. Birkıg dakika sonra müttasıl olan başkıtabet konağına g tıtım.

Halit Ziya Beyle taanı elkâr ve tahminat edeken bir otomobille dahiliye nazırı Hacı Adil, posta ve telgraf nazırı Talât ve evkaf nazırı Hayrî Beyler geldiler. Hacı Adil B., söz alarak Levazım reisi Ismail Hakkı Paşanın ihtilâsundan dolayı - mumaileyhin âmiri sıtatle - Mahmut Şevket Paşaya mecisi mebûsunda bir sürü suallerırad edilik müşarunileyh pay vraya cevrilecegıdıen (ayrıen nakledıyorum) ıtıhat ve terakkî firkası namına Mahmut Şevket Paşanın nezdine gıtdıp yırmi dört saat zarında istıa etmesini tavsiye etiğini ve maksadı zıyaretleri harbiye nazırının şahsiyeti meıumesi hasebile zatı şahaneyi bu istıfaya bazırmamakhğımız olduğunu beyan etti. Halit Ziya B. ve âcz hayret içinde kaldık. Hermiz de bu Fevkalâde hadisenin tevlit edeceği netayicin dır ve dıraz düşünülüp düşünülmediğini sual ettik. Fırkadaki cereyana tabi olan nazır Beyler bu bapta mukni bir cevap vermediler. Bize tevdi olunan vazıfeyi ertesi sabah nezdi şahanede ifa ettik. Harbiye nezareti vekâletini bahriye nazırı Hurşit Paşa derohte etti. Muktedir, faal ve affı olan bu büyük vatanpervere karşı itıhat ve terakkinin mumaleyi gayet gırkin ve şayan nefretti. Mahmut Şevket Paşanın sahnei faâliyetten çekilmesi mebdei felâketi memleket oldu.] Sadaret iç kapısı önünde Telât Beyle bana tesa-

VAKIT

Gündelik Siyasi Gazete

Istanbul Ankara Caddesi, VAKIT yurdu.

Telefon numaraları

Yazı işleri telefonu : 24379

Idare telefonu : 24370

Telgraf adresi Istanbul — VAKIT

Posta kutusu No. 45

Abone bedelleri

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
6 aylık	750 „	1450 „
3 aylık	400 „	800 „
1 aylık	150 „	300 „

ilân ücretleri

Resmî ilânların bir satırı 10 Kuruş

Ticarî ilânların bir satırı 12,5 „

Ticarî ilânların bir santimi 25 „

Küçük ilânlar

Bir defası 30 iki defası 50 üç defası 65 dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilân verenlerin bir defası meccanendir. Dört satır için gecen ilânların fazla satırları beş kuruşsan hesap edilir.

hükümetle prens Sabahattin bey arasında bir zemini itilâf bu mak için Talât beyle mukâemeye bir tarafta da benî, Talât beyi, Mahmut Şevket paşayı ve sair sanadidi itihad ıldürmek için müfrerit ve umumî (Complot)lar tertibine memur edilmişti. Zevahiri pek zarif olan doktor bu İki yüzlü yılan sıyasetini pek güzel ifa ediyordu. O kadar ki cmayet teşebbüslerinden gündü güdün ne haberdar o'duğum, kendisini hatvebehatve takıp ettiğim halde itilâf mûzakerelerini pek ziyade ilerı götürmüş olan Talât bey verdiğim ma'lûmata bir türlü inanamıyor, vesaıt takıbiyemin beni aldatmakta olduğunu zannediyordu. Nihayet kendisini tamamen temin edecek bir delîli maddi göstardim:

Bir gün itilâf mûzakkerat için Talât beye muayyen bir saatte mülâkat vadetmişti. Ayni günde ve Talât beye tahsis ettiği zamandan iki saat evvel bizlerin aleyhine sulhsat etmeleri muharrer olan eşhas ile de bir mevrîdi mülâkat kararlaştırmışlı. Sulhsat rüfekasıyle mûzakerenin tarzı cereyanından pek memnun olan doktor, caniyane bir teheccümle: " Haydi bakalım, şimdi de Talât beyle itilâf mûzakereslnel " demişti. Bu manzaraya Talât beyin bir adamına aynen müşahede ettirdim. O zaman şüphesi kalmadı, Fakat tam kendisini derdest ettireceğim sırada takibatten şüphe etmiş olduğunu zannet-

lerde gördüğüm bazı kimselerin maaşlarının katedildiği havadisinin hakkı acizide de tatbik edilmiş olması zehabını hasıl etmiştir. Esasen zatıâlileri ile angajmana girmiş ve sizin sözünüze itimatla bareket etmiş olduğumdan katı maaş vaki değilse lütfen geçmiş olan temmuz ve miadı gelen ağustos maaşlarımın lütfu mutatları veçhile irsaline delalet buyurmalarını, yok vaki ise esbabının lütfen işarını rica ederim . . . . .
. . . . . Doktor Rıza Nur

Üçüncü mektup 3 şubat 914 Paris

Aziz ve muhterem Paşam.

Iltifatnamei cevabilerini aldım. Lisanı muhalesetinizin tarzı mahsusu samimisine karşı pek hassas olduğumu arza lüzum görmüyorum. Mu vaffakıyyatımızın her gün mütezayit bir surette haddi kusvaya doğru suudunu bütün şamimiyetimle temenni ederim . . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Baki afiyet ve muvaffakiyetinizi temenni eder ve ihtiramatı mahsusamın kabulünü rica ederim Paşam efendim.

Doktor Rıza Nur

etmiş, istanbulda bulunan bütün erkân ve umerayı askeriyenin ve vukelâ ile memurini müdkiyenin ve düveli ecnebiye ataşemiliterlerinin cenazeye iştirak etmeleri lüzumunda ısrar eylemiştim.

O gün hava mağmumdu. Kalbimde amik bir yeis vardı. Bulgarlar Çatalca önünde; Yunan donanması Çanakkale boğazını kapamış; düveli muazzama sefaini harbiyesi, her dakika istanbulu işgale amade olarak, Beşiktaş önünde demirlemiş; biz idarei devleti aciz ve meskenet âmillerinin elinden kurtarabilmek için bir çarei kanuni bulamamışız, bir darbei hükûmet yapmışız. Ve bunun neticesi olarak harbiye nazırı ve bahusus ordunun baş kumandanı olan bir zatın sebebi mevti olmuşuz; ve bütün bu teşebbüslerden, fedakârlıklardan sonra da memleketi kurtarabilip kurtaramıyacağımız meçhul [VAKIT — Cemal Paşanın bu ifadesi son derecede dikkate şayandır. Çünki bu ifade o vakıt Edirneyi düşmana teslim ediyor diye Babıali basıldığı sırada ittihat ve terakki fırkası erkânının bu teşebbüste muvaffak olabileceklerine dair kuvvetli bir fikirleri bulunmadığını gösteriyor.] işte Nazım Paşanın cenazesi arkasında Fransız ataşemiliteri kumandan "Mukor,, ile yanyana yürürken zihnimden geçirdiğim hazin levha bu idi. Ayasofya meydanından geçerken gayri ihtiyarî olarak Mukora hitaben dedim ki:

"Bakınız aziz dostum, bu cenazenin yegâne mesulu siz Avrupalılarsınız. Meskenet ve esa-

Mahmut Şevket paşa da bu fikirde bulunuyordu.

[VAKIT — Sait paşa hükûmetinin istifası üzerine iktidar mevkiine geçen o vakıtki itilâf ve hürriyet fırkası ittihat ve terakki mensuplarına karşı pek çirkin takıbatta bulunmuştu. Bu vaziyete göre bu defa ittihat ve terakki fırkasının bir hükûmet darbesile iktidarı tekrar eline alınca mukabele bilmisil yapası ihtimali kuvvetle hatıra gelirdi. Bununla beraber bu yolda hareket edilmiyerek şiddet politikası yerine itilâf ve müveddet politikasının takip edilmesi sadece haricî bir düşman karşısında bulunmaktan mütevellit olmasa gerektir. Biraz evvel Cemal paşanın ifadesinden anlaşıldığı veçhile darbei hükûmetle iktidar mevkiine geçen ittihat ve terakki erkânı giriştikleri büyük davada (Edirneyi Bulgarlardan kuvvetle geri almak) ne dereceye kadar muvaffak olabileceklerinden emin değillerdi. İşte bu emniyetsizlik ve tereddüdün tutulan itilâf ve müveddet siyasetinde büyük bir tesiri vardı. Bununla beraber biraz sonra görülecektir ki bu siyaset o vakit memleketi saran fırkacılık ihtiraslarına nihayet vermemişsir. Bilâkis ittihat ve terakkinin darbei hükûmeti muhalifleri tarafından aynı silâhla mukabele teşebbüslerini uyandırmıştır]

Bunun üzerine benden bir mülâkat talep eden Abdurrahman Beyi nezdime celbetettim. Kendi baklarında hiç bir tehlike olmadığını, şimdiki müsaferetleri ancak bazı müfritler tarafından kendilerine bir fenalık yapılabilmesine mani olmak fikrinden ileri geldiğini ve iki gün sonra hanelerine avdet edebileceklerini ve şu kadar var ki gerek Reşit Beyin gerek kendisinin bir müddet için İstanbulu terkedip memaliki ecnebiyeye çekilmeleri daha ihtiyatkârane bir hareket

Memuriyeti acizaneme dair lütfen yaptıklarınıza teşekkûr etmemek kabil değil . . . . . .
. . . . . .

Evvela, siz ne derece sarfı inayet buyursanız o memuriyet işi öyle kolay kolay olmaz, o olduncuya kadar teklifi mün'imaneniz veçhile ilerdeki maaşıma mahsuben mi, ya başka bir suretle mi olur bendenize bir mıktar para gönderiniz, şu barı müzayakayı üzerimden defeyleyiniz. . . . . .
. . . . . .

Safveti fikir ve vicdanınızı yazdıklarınızdan, yaptıklarınızdan anladığım ve takdir ettiğim için mamafi bir çok tereddütlerden sonra bu hususiyatı ahvalimi böylece size yazmaya cesaret eyledim, hareketimi mazur görünüz. . . . .
. . . . . .

Vaktile Fethi bey şahittir. Cavit, Cabit, Nazım beyler benimle itilâf ve ittihadı menkûben ve makhuren hatta ses çıkarmıyaraktan Avrupanın bir köşesinde yaşamaklığım tarzında anlıyorlardı. Bu sefer öyle olmadığımı siz filen isbat buyurdunuz, minnettarımızım. Onun için mes'ulü acizanemi is'af buyuracağınızdan eminim. Hatta bu derecede tafsilata giriştiğimden bile mahcubum, çünkü elarifi yekfihülişare, fakat samimiyeti fikir ve hissime delil olduğu için bu sözler nezdi daverilerinde mazur görülür ümidindeyim. Baki ikbal ve muvaffakıyetinize dua eylerim miri muhterem efendim hazretleri.

Ali Kemal

mız ikinci sefer esnasında hiç olmazsa Çatalca önündeki Bulgar ordusunu mağlup edebilecek bir ordu vücude getirmek için son gayretlile çalışıyor, bir tarafan Müdafaai Milliye cemiyeti teşkil ederek taraf taraf vesaiti maddiyei barbiye tedarikine ve ordunun kuvvei maneviyesinin tekemmülüne gayret ediyor, bir tarafan da düvel muazzamadan bazılarının menafii Osmaniyyi muhafazaya hadim olmalarını temine himmet ediyordu.

Adana valiliğim zamanındanberi benimle pek samimi münasebat dostane idame etmekte bulunan Fransız sefiri M. Bompart o günlerden birinde ziyaret etmişim. Istanbuldaki İngiliz, Fransız ve Rus diplomatlarının en büyük meşgalesi Inoz-Midiye hattını kabul ederek ve Bahriefit adalarında da vaz geçerek Balkan heyeti ittifakiyesile akti sulha razı etmek idi. Müsyö Bompar gene bu noktai nazardan bir zemini muhabbase açmışt. Bana dedi ki:

"Azizim Cemal Bey, Edirneyi, Adaları muhafaza etmek için neden dolayı bu kadar ısrar ediyorsunuz? işte bir darbei hükûmet yaptınız, Hükûmeti elinize geçirdiniz, ve biliriz ki sizin fikrinız bu memlekette en büyük bir kuvvet amiliidir. Binaenaleyh menafii memlekete muzur görmediğiniz karaarları ittihaz ve icraya sahik kabine gibi müteraddit değildir. Siz bugün her

Hatıralar ve vesikalar

Türkiyede meşrutiyetin ilânı, Balkan ve Trablusgarp ve umumî harp devresi, nihayet mütareknin akdi ile milli mücadele devrinin açılması, Lozan sulhü ile neticelenen büyük zafer ve inkılâbımız evvelki arasında geçen yıtmı, yıtmı beş senelik tarihi vuku'at Türk milletî için ibretlerle dolu bir tarih sahifesidir. O kadar ki bizce, bizşer kelimesi ile ifade edilen bu hadiselerin berbirî üzerinde istikbal tarihi cilleriile esefler yazsa yerdir.

Burunda berber çok eset cellecek bir hakikattır ki koca Osmanlı imparatorluğunun beş on sene zıtında parçalanmak damgasından mes'ul vazıyette olmaların çoğu istikbal tarihine karşı ifadelerini vermekselzin ölmüşlerdir. Yalnız Cemal Paşa gibi bazıları çok dağdağalı şerait içinde ve sırf kendilerini müdafaa mekasadile kısmen hatıra neşredebilmişlerdir. Yahut umumî harbin neticesi felâketli bir mütareketçe müncer olmuş o zamanki meclisi mebusanda yapılan ve fakat kısmî olunamayan parlamento tahkikat zarnında ifade verebilmişlerdir.

Bundan başka bu mühim tarihî vak'alarla alâkadar olan beynelmilel diplomasi mümahereleri vardır ki bunların arasında bekleneen dikkatle müşahaa edilecek olanları vardır.

Üçüncü mektup 30 Nisan 913 otel Metropol Viyana

Mürimekârim perverim efendim hazretleri

Lütfuhamenizi melfufile bercher alâm, teşekkür ederim. Içarı davetenenize imtisalen kariben İstanbula döneceğim. Hamiyetliye, insaniyetinize itimadım berkemaldır. O kadar dilebilirim ki sizin gibi, sizin saffet ve mezziyetinizde beş on kişimiz daha o'sa bu talisiz vatan elbet kurtulur

Evet, hepimiz az, çok günahkârız. Bu hakikatı teslim etmeliyiz. Böyle olduğu için de mazize bir sünger çekerek istikbali düşünmeliyiz, artık o elim nifakhanımıza bir batıme çekmeliyiz. Bu fikirlerimi şifahen arzeylerim.

. . . . . .

Ali Kemal

Doktor Riza Nur Beyin mektupları: Birinci mektup

16 Kânunusani 328 Istanbul

Efendim Hazretleri

Intiyarı zahmetle hapishaneyi teşrif edip tahmiş'erf, demişti) ve bugün bizi kurtarmak Fransa ve Ingilterenin en ufak bir işaretine müteveccih ikenyalnız bundan tevakki etmek değil rüesayı hükümetlerı vasıtasile aleyhimize gülümüm gafiza istimal etmekten çekinmediklerini ve bu kadar muhaceremat karşısında ne yapacağını tayinde müteharyır kalmış olan zavallı Türklerin dahilde yekdiGerini boğazlamaktan başka elerinden birşey gelmiyeceğini bütün bir tehevvürle anlattım. Ingiliz atışemilitleri "Tiril" muhaverecmize kulak kabartıyor fakat yanımıza yaklaşamıyordu. Muhor, samimiyetine şüphe etmediğim bir tarz ile "hakkınız var", dedi. Sustuk ve Nazım paşayı meskeni evdisine kadar takip ettik.

Muhaliler hakkında affı umumi

Dün akşam üzeri polis müdüriyeti umumiyesi muhalif fırka azasından birçoklarını bir tedbiri ihtiyatı olmak üzere tevkif etmiş, merkez kumandanlığına göndermişti. Gerek bunlar ve gerek muhafızlıkta müsafir edilmiş olan Reşit ve Abdurrahman Beyler hakkında bir karar vermek lâzım geliyordu. Arkadaşlardan bazılarile ve bilhassa Talât Beyle cereyan eden müzakere neticesinde onlar aleyhinde şiddet politikası takip etmemeye ve bilâkis aramızda bir itilâf ve müvedded teşisine karar verdik.

retten kurtulup insan gibi yaşamak için sabahı müdadeleye atılmış olan Türk milleti bakkında irtikâp ettiğiniz hakszlıklar bu cenazeye sebep olmuştur. Daha bunun gibi nice cenazeler takip edeceğinize ve belki yarın benim cenazemin arkasından yürüyeceğinize emin olunuz", Maksadımı anlamamış gibi davranarak izlzah etti.

Bittabi nezakeden Fransız ve İngilterenin mesküt geçeren İngiliz, İtalyan ve bahusus Rus entrikalarından ve bunların memleketle tevlit ettiği ihtilâftan bahsettim ve Balkan ittifakının da bu entrikalardan doğmuş olduğunu

(VAKIT — Türkiye aleyhinde Balkan ittifakının vuku'unda şüphesiz ecnebi entrikalarının tesiri vardır. Fakat bunu mukabil o vakitki hükümetlerin Balkanlar vazıyetini siyaseten iyi idare edememiş olduklarını da kabul etmek lâzımdır. Filhakika Osmanlı imparatorluğu zamanında Balkanlarda muvafık olan siyaset Balkan devletlerini birbirlerine yaklaşurmamak. Bunun için de Balkanların tarihi teşekkülünde kâfi derece esbap ve sevaik mevcutur. Makedonyada Bulgarlar Yunanlılar ve Sırplar arasındaki rekabet bu esbap ve sevaikin başlıcası idi. Bunu rağmen o zamanki itihat ve terakki hükümeti neşretiği kilisler kanunu ile Balkanlardaki muhtelif unsurları birleştirdi. Bu vaziyet bilâhare Balkan ittifakı necessini verdi. Hâlâ edebim ki Abdülhamidin istıdat ıdaresi devrinde bile hükümet Bulgarlara Sırplar ve Yunanlılar arasındaki ihtilâfardın istifade edecdi. Bunun için Balkan harbi zuhur ettiği vakit Selânikte Alâuddi Köşkünde mahpus olan Abdülhamit Bulgarlarla Sırplar ve Yunanlıların Türkiye aleyhine birleşeceek harp açıklarını işidince hayrete düşmüş yanında bulunanlara "bu devletler nasıl olmuş da birleşebil-

ilyel âcizanemi emir buyurmalarından dolayı ubdeme terettüp eden vazifei teşekkürü bugün ifaya müsaraat edigorum. mükâlemei vâkıada izhar buyurdukları efkâr ve nezaketi fevkalâdenin amik bir tesir hasıl etmiş olduğunu ve bu tarzda düşünen bir zatı bu güne kadar yakından tanımamış olmakhığın benı müteessir ettiğini vicdanî olarak beyan edcrim. Emrinız vecıhle yarın Köstencye hareket edıyorum. Hayatım, üç beş aydır zaten bıkmış olduğum hayûbuy âlemınden barıç ve kendi âlemime mühbasır olacaktır. Halâsı vatan hususunda muvaffak olmanızı dua eder ve dıger rüfekanızın da - o eski fikir ve hareketi sakımeden feragat ile - zatı âlıerinin hıs ve fikrinde olmalarını ve şu suretle memleketin kurtulmasını temenni eylerim.....

. . . . . .

Doktor Rıza Nur

Iknci mektup 7 âgustos 913: Nis

Muhterem Beyfendi.

Gecenlerde irsalini istirham etmiş olduğum ayhklarımın irsalı hususunda lütfu valıaları bidcrig ve ayrı zamanda bir daha tekahhüret vuku bulmıyacağı vaıt buyrulmuşlu. Halıbuki bu defa talebonin temmuz maası verildiği halde bile henüz bizimki vasl olmamıştır. Bu hal, gazete-

şeyden ziyade dahilde kemali asayiş ve istirahatle memleketin temini terakkisine hadim tedabiri ıslâhiyeye muhtaçsınız. Beş on tarihî kubbeden başka bir şeye malik olmıyan Edirneyi, içinde rumlardan başkasının sakin olmadığı adaları muhafaza için sarfetmekte olduğunuz kuvvei maneviye ve maddiyeyi bu tedabiri islahiyeye hasretseniz memleketinize daha nafi işler temin etmiş olursunuz.,,

Derakap duvarda asılı olan memaliki Osmaniye haritası önüne götürdüm ve Istanbulu muhafaza için hiç olmazsa Edirneye kadar bir hinterland'a muhtaç olduğumuzu Anadolu'yu rum eşkıyasının istilâsından vikaye için de ona yakın olan adaları elimizde bulundurmak icap ettiğini izah ettim. Ve nihayet dedim ki:

"Azizim mösyö Bompar, bu Edirne ve Adalar meselesini biz, istikbalimiz için hayat ve memat meselesi telakki ediyoruz. Bu meselede bize elini uzatacak olan her hangi bir Avrupa devleti bizim ebedî minnettarlığımızı celbedecek ve bizi her zaman kendi yanında bulacaktır. Işte Fransanın şarkta en mühim bir mevkii manevî ihraz etmesini mucip olacak hadise!,,.

Hükûmet Edirneyi kurtarmak için böylece çalışıp dururken muhaliflerin hükûmet aleyhine yeni bir darbe hazırlamakta olduklarına dair her gün havadisler alıyordum.

Balkan harbi esnasında Edirneye Bulgarların girmesi ve o zaman iktidar mevkiinde olan Kâmil Paşa hükûmetinin (Midye-Inoz) hattı üzerinden sulh yapacağı anlaşılması üzerine olmuştur. Bulgar orduları Catalcaya kadar gelmişti. Ancak burada harbiye nazırı Nazım paşanın başkumandan olduğu Türk orduları tarafından tevkif olunabilmişti. Bir aralık düşman askerinin İstanbula bile girmesi tehlikeleri büyük müşkülâtla bertaraf edilebilmişti.

Fakat (Midye - Inoz) hattı üzerinden sulh yapılarak (Edirne) nin terkedilmesini efkâri umumiye inanılmaz bir hâdise gibi telâkki ediyordu. Hiç kimse felâketin bu derecesini kabul edemiyordu.

Balkan muharebesinden evvel işbaşından ayrılan İttihat ve Terakki hükûmeti istiyerek çekilmemişti. O vakit harbiye nazırı olan Mahmut Şevket paşa İttihat ve Terakki merkezi umumisinin teşebbüsile istifaya mecbur edilmiş, fakat yerine bu vazifeyi kabul edecek bir harbiye nazırı bulunamamıştı. Bunun üzerine sadrıazam olan Sait paşa istifasını vermiş, ittihat ve Terakki fırkasını meydanda bırakmıştı. Işte bu suretle ittihat ve terakki hükûmeti işbaşından ayrılmış, ondan sonra o zaman ittihat ve terakkiye düşman olan itilâf ve hürriyet fırkası iktidara geçmişti. Dahili mücadele başlamıştı. Fakat çok geçmeden Balkan muharebesi meydana çıkınca iptida ittihat ve terakki fırkası harici düşmana karşı kendi muhalifi olan hükûmete müzaheret vadetmişti. Hatta ittihat ve terakkinin en yüksek erkânından olan Telât B. (Paşa) Balkan harbi esnasında gönüllü nefer olarak Edirne cephesine gitmişti. Balkan felâketinden sonra ordu Catalcaya kadar geldiği zaman askerî vesaitle düşmandan Edirnenin alınması kabil olmadığı gibi siyasî yoldan da bir muvaffakıyet gösterilememişti. Hülâsa işbaşında olan itilâf ve hürriyet hükumeti Edirneyi düşmana terkederek sulha razi oluyordu.

(VAKIT) meşrutiyetin ilânından sonra cereyan eden vak'alar hakkındaki vesikaları toplıyarak zaman zaman forma halinde neşretmiye karar vermiştir. (VAKIT) okuyucularına hizmet edebilmek için bu tarihî vesikaaırı olduğu gibi takdim etmiyecektir. Bu vesikaları neşrederken bitaraf bir kalemle mütalealarını icap eden noktalara ilâve edecektir.

Bu suretle hem muhterem okuyucular ayni vak'alara dair muhtelif rivayetleri ve müşahedeleri bir yerde toplanmış görecek, hem de bu müşahede ve rivayetler üzerinde dikkat ve alâkayı uyandıracak mütalealarla vukuatın izahı kolaylaştırılmış bulunacaktır.

Yukarda bahsettiğimiz itilâf devletleri arasında cereyan etmiş diplomasi muhaberat arasında hakikaten merak edilecek vesikalar vardır. Meselâ bu muhaberattan bir kısmına göre umumi harp esnasında itilâf devletleri, Suriye cephesi kumandanı olan Cemal Paşaya Suriyede bir krallık ilân ettirmek fikrine düşmüşlerdir. Bu maksatla Cemal Paşayla muhabereye girişerek hükûmeti merkeziyeden ayrı kendisile anlaşmak istemişlerdir. Bununla beraber Cemal Paşanın hatıratında buna dair bir kelime bile yoktur. Umumi harp esnasında bu yolda en küçük bir şayia da duyulmamıştı. Acaba itilâf devletlerinin bu yoldaki teşebbüsleri Cemal Paşanın kulağına kadar gelmemiş midir? Gelmişse neden dolayı hatırında buna dair en küçük bir ima bile yoktur.

Yoksa bazılarının zannettiği gibi Cemal Paşa Istanbulun İtilâf devletleri tarafından işgali, Osmanlı devleti teşkilâtının anî surette sukutu ve inhidamı gibi ihtimalleri nazarı dikkate alarak hakikaten kendi idaresi altında bir Suriye krallığı ilân etmek şeklinde bir fikre düşmüş müdür?

(VAKIT)

Cemal paşa diyorki:

Memleketin siyaseti umumiyesile doğrudan doğruya iştigalim 10-23 Kânunusani 1913 darbei hükûmetile başlar. [VAKIT — Cemal Paşanın hatıratına başlangıç yaptığı 10-23 kânunusani 1913 vak'ası halk arasında (Babıali baskını) tabirile şöhret almıştır. Bu vak'a

Bu havadisler o kadar sıklaştı ve o kadar kuvvetleşti ki nihayet tedabiri takibiye ittibazına mecbur oldum. Bir gün tesadüf elimize Erzurumlu serdar Sıtkı isminde bir zatı düşürdü. Bu, diğer bir zatla beraber Beyoğlunda bir matbaada bir takım beyannameler tabettirmekle meşguldu. Bu grup Prens Sabahattin Beyin himayei maneviyesinde ve Prensin kâtibi hususîsi Boşnak Satvet Lûtfi beyin tahtı riyasetinde çalışıyordu. Gayesi bir darbei hükûmet yapmak, Sabahattin beyin sadaretini temin etmekti. Hepsini derdest ettiğimiz halde Satvet Lûtfi beyi ele geçirmek mümkün olamıyordu. Nihayet onu da Avusturya sefareti tercümanlarından Lazarın apartımanında kıstırarak firarına meydan vermeksizin tevkif ettirdik. Fakat kapitülâsyonlara muhalif olan bu tedbiri idarîden dalayı Istanbul kuvayı inzıbatiyesinin en büyük memuru mesulü sıfatiyle iki gün sonra, Mahmut Şevket paşadan aldığım emir üzerine, büyük üniformayı lâbis olarak Avusturya sefaretine gittim ve Marki Pallariçiniye tarziye verdim.

(VAKIT — Edirneyi kurtarmak için ittihat ve terakki fırkası tarafından yapılan darbei hükûmetin büyük bir kolaylıkla muvaffak oluşu siyasî düşmanların da ayni vasıtaya müracaat hırsını tabiî olarak uyandırmıştır. Bu itibarla taklibi hükûmet teşebbüsü manasıdır. Bundan başka taklibi hükûmet teşebbüsünün bir manası daha vardır ki o da bu zamanlarda memleketi sarmış olan fırka nifaklarının derecesini

"Dil Severlik,, [*]

DİL NEDİR? Topluluğun [1] verimini yaratan kurumların [2] başında "dil,, bulunur.

Dil topluluk verimini yartan her türlü topluca olup bitmeleri [3], tekin [4] topluluktan edindiği duygularla, tabiatten edindiği düşünceleri, tekin şuurunda doğan en kendinin olan duyguları tekler arasında biribirine ulaştırır, yayar. Böylece topluluk şuurunun duyduğu topluca duyguları teklere edindirmek ile hemen hemen topluluk varlığımın meydana gelip büyümesine yarar.

Tekler arasında birlik duygularını böylece onların arasında dolaştırmıya, ulaştırmıya yarıyan dil, bir türlü kültürü edinmiş olan tekler arasında "birlik,, i yerleştirir. Bir budunda [5] birlik o budunun içinden olan tekler arasında o türlü kültür dyguları-nın içten gelen bir coşkunlukla onların arasında yayılmış olur.

Tek kendi şuurunda dilin bildirdiği düşünceleri eksiksiz olarak duymuş, düşünmüş ve o düşünceleri canlı, coşkun bir halde yaşamış olmalı ki özünde güçlü bir dirimlik, canlı bir şuur, şenlikli bir topluca varlık doğmuş, ve o düşüncelerin yayıldığı öteki teklerle kendi arasında, bütün topluluk tekleri arasında bir "tanışıklık,, [6] yerleşmiş, ve böylece topluluk veriminin bir "biribirine dayanış,, [7] meydana gelmiş olsun.

İşte dil, dolayısile tekin topluluktaki yerini topluluğa karşı kökleştireceği gibi, topluluğun yerini de teke karşı yüceltir. Ve böylece doğan "biribirine dayanış,, budunca birliği yapıcıların başlıcalarından biri olur.

DİLİN KARGAŞALIĞI: Dil olup bitmelerinin düzene [8] uymuş olmaması, dilin, dağnık, düzensiz bir kılıkta yapılmış olması, gelişi güzel korallara uymuş bulunması, böyle karışık bir biçimde kullanıla gelmesi o dili konuşan tekler arasında bulunması gerek olan bağı, bağlantıyı eksiksiz olarak ortaya getiremez. Evet, tekler arasında "konuşma, anlaşma,, olmaz değil, fakat o kadarla kalır, yoksa özlerde odlar [9] yakacak, coşkunluklar, atılmalar doğuracak, ve topluca vicdanın [10] duyduğu en yüksek duyguları, budunca biribirine dayanmayı yaratacak en güçlü bağlantıları, yakınlıkları tekce vicdanlara [11] aşılıyacak canlı, güçlü bir vasıta kılığını alamaz.

Bu da dil kurumunun henüz "bakmadan önceki,, [12] zamanda kalıp derlenmiş toplanmış bir dil kılığına çıkamamış olmasındandır.

Toplulukların verimlerinde dil kurumunun geçirdiği ilerleme çağlarının bu bakımdan ikiye ayrıldığını görebiliriz. Birincisi, dilin dağınık, yabancı lâkırdılarla karışmış, düzensiz bir kılıkta kalıp kuralsız, uyduğu öz kurallar bulunup toplanmamış olduğu, gelişi güzel kullanılageldiği çağdır.

İkincisi ise dil kendi yapısını [13] edinmiş, yabancı lâkırdılardan sıyrılmış, bulunmuş olan öz kurallarına uymuş olarak olup bitmeleri düzene girmiş, başına buyrukluğunu [14] almış, ve en son dilde birlik doğmuş olan çağdır.

İşte bu yürüyüş yönünden dilimize bakarsak dilimizin de böyle iki çağa ayrıldığını görürüz. Birincisi bundan önceki "lisanı Osmanî,, çağı, ikincisi de yayılma ve açılmıya başlamış olan bugünkü "Türkçe,, mizdir. Bugünkü Türkçemiz şimdiye kadar uydurulmak istenilen yabancı kurallardan sıyrılmış olmakla beraber henüz kendisinin uyacağı öz kurallar bulunup dil olup bitmeleri o kurallara göre düzen altına alınmamış olduğundan "bakmadan önceki,, [15] çağda bulunan düzensizlik, kargaşalık içindedir.

Bu kargaşalığın ortadan kalkması için bir yandan "Türk dili,, ni bilgi yolile derleme ve toplamaya başlamak, diğer yandan da her eli kalem tutanın kendi benliğinin en yüce varlığını yaratan kendi dilini her dilden üstün tutarak yazacağı şeyleri gittikçe ilerliyeceğine inan [16] getirmek gerek olan yüce dilimizle bugün olabildiği kadar yazmıya olanca emeğini vererek en büyük bir sevgi ile bu yola dökülmesidir.

DİL SEVERLİK: Gerçek bizim asıl öz benliğimizi yaratan, beni asıl içinden yetiştiğim topluluğun bütün varlığına bağlıyan, ve o varlıktan beni her türlü yücelikte yükseklikler ulaştıracak olan topluca verimin bütün gidişlerini, oluşlarını bende yaratacak olan dile bütün varlığımla sarılmak "dil severlik,, tir. Bu dil severlik en çok kendi güzel Türkçemize kavuşmıya başladıkça insanın bütün varlığını sarar.

Bir öğün başımızı geriye çevirip te eski "lisanı Osmanî,, nin kullanılmakta olan çağa bugünkü uyanış gözile bakarsak bizi bu-dunca geri bırakan, bugünkü şenlik acununda [17] bizi her türlü dirimden, varlıktan ilerlemeden alıkoyan şeylerin en başında o kötü, uydurma, yalancı dil bulunduğunu görürüz. İnsanı bir yandan kendi budunundan olan kendi gibilerile anlaştıracak, diğer yandan da bulunduğu zamanın şenlikli [18] budunlarile kendi budunu arasında bağlantılar, yakınlıklar yapacak ve böylece bütün bir şenlik acununu biribirine birleştirecek olan dil bizde tersine olarak bizi bütün bunlardan alıkoymuştur. Hele bugünkü şenlik acununun yürümüş, ilerlemiş ve her gün biraz daha yürüme de ilerlemede bulunmuş olan "bilgisi,, ile bizim aramıza kendi düzme varlığını koyarak bizi o bilginin iyiliklerinden, yararlıklarından geri bırakan o düzme dile karşı içimizden ne kadar dargınlık duyarsak güzel Türkçemize karşı o akdar sevgimiz artar. Ve bu sevgi bize her an yeni bir hız vererek güzel dilimizin bütün lâkırdılarını, unutulmuş ve atılmış olan bütün yarar sözlerini canla başla aramıya ve derlemiye başlarız.

Bu işe koyulup ta çalışmıya başladığımız vakit bizi alıkoyacak he türlü geriletici sözlere hiç aldırmamalıyız. Çünkü biliyoruz ki insanları kullanan şeylerden biri de "alışkanlık,, [19] tır. Eski alışkanlığı bırakıp ta yeni bir şeye alışmak hele kendini kullanmayı bilmiyen kimseler için oldukça zorlu bir iştir. Ve usundan [20] daha çok duygusile oynıyan [21] kimseler için yeni bir yola düzülmek, yeni bir düzene girmek, yeni bir şeye alışmak oldukça güçtür. Bunun gibi eski "lisanı Osmanî,, yi kullanmıya alışmış, ve varlığını salt o dili konuşmak ve yazmakla belli edeceğini sanmakta bulunmuş olan bir takım geri düşünceli kimseler "Türkçe,, ye kolay kolay alışamıyorlar, ve sanki kendi varlıkları Türk değilmiş, kendi dilleri Türkçe değilmiş gibi kendilerinden salıkları [22] olmıyan bir dalgınlıkla [23] eski Osmanlıcaya bağlanıp kalıyorlar. O Osmanlıca ki yalnız görünüşten başka bir şey olmıyan ılgım salgım [24] dır. Bu ılgım salgıma koşan zavallılara acınır, ve ondan yardım umanlara, hele onu dil gibi yaratıcı bir varlığı olan başlıca bir topluluk kurumu sananlara şaşılır. İşte bu gibiler kendilerinin hiç te duymadıkları aramadıkları, ve aramayı uslarına getirmedikleri yeni Türkçe lâkırdılarla yazılmış yazıları görünce bunların henüz pek az olduğunu söyliyerek sanki bu içten gelen savaşı, dil severliği küçük görmek isterler. Bunun geçici bir istek olduğunu söylerler.

Bu yeni atılmayı böyle geçici sanan o geri düşünceliler ne olur biraz da öteki ileri dillere baksalar da nasıl o dillerin de bu çağlardan geçtiğini, ondan sonra içindeki yabancıları atıp ta bugünkü yaşı buyruk çağa geldiğini görebilseler artık hiç durmadan onlar da yola gelirlerdi.

İmdi dil severliğin yapacağı en büyük işlerden biri de kendi bulduğu doğru yolda hiç bir engelden yılmadan irğilmeden yürümetkle beraber, bu gibi henüz kendini bulamamış, kendine gelememiş olanlara, bir düzüye onlara kendi vrlıklarını yaratan dilimizin yüceliğini, güzelliğini, üstünlüğünü anlatarak dil severliği her yurttaşa aşlamak emeğinden hiç geri kalmamaktır.

Halil Nimetullah
Darülfünun müderrislerinden

---

[*] Geçen gün günlük bir gazetede eski ve yıpranmış bir yazıcı: "..... Biri çıkıp kaideye kural diyor.....,, diye aykırı bir şeyler yazıyordu. Eğer bu sözleri "kural,, lâkırdısını ben kullanmakta olduğumdan benim için yazmış ise, böyle kendini unutarak bir düşüncesizlikte bulunduğunu anlayınca bu yavan dalgınlığından dolayı utanmış ve sıkılmıştır sanırım.

[1] Cemiyet.
[2] Müessese.
[3] Hâdise.
[4] Fert.
[5] Millet.
[6] Sempati.
[7] Tesanüt.
[8] Nizam.
[9] Ateş.
[10] İçtimai vicdan.
[11] Ferdi vicdan.
[12] Kablelmüşahede.
[13] Bünye.
[14] İstiklâl.
[15] Kablelmüşahede.
[16] İman.
[17] Medeniyet dünyası.
[18] Medeni.
[19] İtiyat.
[20] Akıl.
[21] Hareket eden.
[22] Haber.
[23] Gaflet.
[24] Serap.

Büyük Tayyare Piyangosu
6. ıncı keşide:
11 kânunu sani 1933 dedir.
Büyük ikramiye; 200.000 liradır
Ayrıca: 50.000, 30.000, 20.000, 10.000 liralık
büyük ikramiyeler ve 100.000 liralık bir mükâfat vardır.

Istanbul gümrükler muhafaza başmüdürlüğünden:

1 — Satın alıdacak olan 4452 çift çorap kapalı zarfla kırdırmıya konulmuştur.

2 — Kırdırma şartları kâğıdının tastikli suretleri Istanbul gümrük muhafaza başmüdürlüğü satınalma komisyonundan alınacaktır.

3 — Kırdırma Istanbul gümrük muhafaza başmüdüriyetinde kurulacak alım satım komisyonu tarafından yapılacaktır.

4 — Kırdırma 10-1-933 tarihine rastlıyan salı günü saat 15,30dur.

5 — Teklif mektupları kanundaki hükümleregöre gün ve saatınden evvel mezkûr satınalma komisyouna verilecektir.

6 — Kırdırmıya girecekler yerli fabrika mümessil veyà vekili hakkında vesika göstereceklerdir.

7 — Her istekli, biçilmiş bedelin % 7,5ğu olan 106 lira 85 kuruşluk muvakkat güvenmelerile "teminat,, belli saatten evvel komisyona gelmeleri.

8 — örneği Istanbul gümrük muhafaza başmüdürıyetindedir. istekliler orada görebilirler.

9 — Belli olan saatte tutulması âdet olan zabıt kâğıdı doldurulduktan sonra hiç bir teklif kabul edilmiyecektir. (6646)

KARYOLA ve madeni eşya fabrikası 12½ liraya Lâke karyola
Sirkeci Ebüssuut caddesi Tel. 22652
Çocuk, Kesme, Kemerli, Amerikan sistemi çelik yaylı, beyaz lâke ve muhtelif renklerde karyolalar hastane ameliyat odaları malzemeleri ucuz fiatla satılır. Her türlü ölçüye göre sipariş dahi kabul edilir. Fabrikada ve Eminönü, **Selânik Bonmarşesi ve Yerli Mallar Pazarında** da aynı fiatla satılır

Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğünden:

1 — Satın alınacak olan 8910 metre çamaşırlık bez kapalı zarfla kırdırmağa konulmuştur.

2 — Kırdırma şartları kâğıdının tasdikli suretleri Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdiriyetindeki satınalma komisyonundan alınacaktır.

3 — Kırdırma Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdiriyetinde kurulacak alım satım komisyonu tarafından yapılacaktır.

4 — Kırdırma 10-1-933 tarihine rastlıyan salı günü saat 10 dadır.

5 — Teklif mektupları kanundaki hükümlere göre gün ve saatinden evvel mezkûr satın alma komisyonuna verilecektir.

6 — Kırdırmaya girecekler yerli fabrika mümessil veya vekili oldukları hakkında vesika göstereceklerdir.

7 — Her istekli, biçilmiş bedelin % 7,5 ğu olan 218 lira 95 kuruş'uk muvakkat güvenmelerile "teminat,, belli saatten evvel komisyona gelmeleri.

8 — örneği Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdiriyetindedir. Istekliler orada görebilirler.

9 — Belli olan saatte tutulması adet olan zabıt kâğıdı doldurulduktan sonra hiç bir teklif kabul edilmiyecektir. (6645)

Selânik Bankası
Tesis tarihi: 1888
Sermayesi: Tamamen tediye edilmiş
30. 000. 000 Frank
Türkiyedeki Şubeleri:
Galata. Istanbul. Izmir. Samsun
Mersin. Adana
Yunanistandaki Şubeleri:
Selânik. Atina. Kavala. Pire
Bilûmum Banka muamelâtı. Kredi mektupları. Her cins nakit üzerine hesap küşadı. Hususi kasalar icarı.

Yerli ve Avrupa kumaşlarından kusursuz
Ismarlama elbiseler 20 liradan başlar.
Hazır pardesü ve elbiseler fevkalâde ucuzdur.
Eminönü, Kazmirci Ali Rıza müessesatı

Istanbul ve Trakya

Şeker Fabrikaları

Türk Anonim Şirketinden:

Alpullu şeker fabrikasının Istanbul depolarından kristal toz şekeri atideki fiatle her isteyene bin kilodan eksik olmamak üzere satılır.

Kristal toz, kilosu 36, kuruş 30 para

Taşradan vukubulacak siparişler yüzde yirmisi peşin ve mütebakisi hamule senedi mukabilinde ödenmek üzere derhal gönderilir. Depodan itibaren bilcümle masarif ve mes'uliyet müşteriye aittir. Müşteri isterse sigorta ettirir.

Adres: Istanbul, Bahçekapı 4 üncü Vakıf Han, 4 üncü kat, Telgraf adresi: Istanbul Şeker - Telefon 24470 - 79

Hasan zeytinyağile Hasan kolonyasile ve Hasan kremile yapılmış

HASAN SABUNLARI

birer şaheserdir. Halis limon çiçeklerinin ve hakikî, tabiî yaseminin ve Isparta güllerinin insana hayat ve ruh veren kokularını cami olup cildi yumuşatır. Bilhassa nermin ve nazik ciltli kadınlar ile çocuklara şayanı tavsiyedir. Avrupanın terkibi meçhul yağlarından yapılmış sabunlardan tevekki ediniz. Veche ve cilde taravet ve letafet bahşeden zeytin yağlı ve Gliserinli Hasan sabunlarından istimal ediniz.

Hasan ecza deposu

Fatih Malmüdürlüğünden:

Kocamustafapaşada muhterik altı mermer karakolunda mevcut taşlar açık müzayede ile satılacaktır.

Müzayede müddeti 25 inci birinci kânun 932 tarihinden 14 ikinci kânun tarihine kadar yirmi gündür. Talip olanların 14 ikinci kânun 933 tarihine müsadif Cumartesi günü saat onda Fatih malmüdürlüğünde müzayedat ve ihalât komisyonuna müracaatları. (6802)

Pendik Bakteriyoloji Enstitüsü Müdürlüğünden:

Pendik Bakteriyolojihanei baytari müessesesi dahilî elektrik tesisatı tadilâtı olbaptaki keşif ve projesi mucibince 25 - Kanunu sani - 933 tarihine müsadif çarşamba günü saat on dörtte alenî münakasa suretile ihale edilmek üzere münakasaya konulmuştur. Mezkûr tesisatı yapmağa talip olanların keşif ve proje ile şartnamesini görmek için her gün müessese müdiriyetine ve münakasaya iştirâk etmek istiyenlerin yevmi ve saati mezkûrda Fındıklıda Güzel san'atlar akademisinde Yüksek mektepler muhasebeciliğine müracaat eylemeleri. (4)

HEDENZA

Ameliyatsız basur memelerini kurutur. Kanı keser. Acıyı durdurur.

Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdürlüğünden:

1 — Satın alınacak olan 2670 metre astarlık bez kapalı zarfla kırdırmağa konulmuştur.

2 — Kırdırma şartları kâğıdının tasdikli suretleri Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdiriyetindeki satınalma komisyonundan alınacaktır.

3 — Kırdırma Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdiriyetinde kurulacak alım satım komisyonu tarafından yapılacaktır.

4 — Kırdırma 10-1-933 tarihine rastlıyan salı günü saat 14 tedir.

5 — Teklif mektupları kanundaki hükümlere göre gün ve saatinden evvel mezkûr satınalma komisyonuna verilecektir.

6 — Kırdırmaya girecekler yerli fabrika mümessil veya vekili oldukları hakkında vesika göstereceklerdir.

7 — Her istekli, biçilmiş bedelin % 7,5 ğu olan 67 lira 15 kuruşluk muvakkat güvenmelerile "teminat,, belli saatten evvel komisyona gelmeleri.

8 — Örneği Istanbul Gümrük Muhafaza Başmüdiriyetindedir. İstekliler orada görebilirler.

9 — Belli olan saatte tutulması adet olan zabıt kâğıdı doldurulduktan sonra hiç bir teklif kabul edilmiyecektir. (6644)

SEYRISEFAIN

Merkezi idaresi Galata köprübaşı B2623
Şube A. Sirkeci Mühürdar zade Han 22640

izmir - Pre - iskenderiye Postası
(EGE) 3 - ikinci kânun salı 11 de.

Trabzon postası
(Karadeniz) 4 ikinci kânun çarşamba 18 de Galata rıhtımından. Gidişte Zonguldağa Dönüşte Tireboluya da uğrar.

izmir - Mersin Postası
(Konya) 4 - ikincikânun çarşamba 10 da Idare rıhtımından kalkar. (7031)

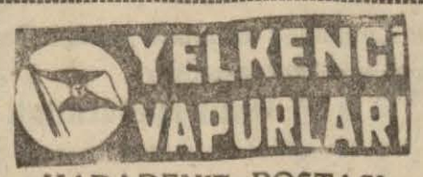

KARADENIZ POSTASI

VATAN

vapuru 2 Kâ.sani **Pazartesi** günü akşamı Sirkeci'den hareketle (Zonguldak, inebolu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Hopeye) ye azimet ve avdet edecektir.

Fazla tafsilât için Sirkeci Yelkenci Hanındaki acentalığına müracaat. Tel: 21515

Istanbul Asliye üçüncü hukuk mahkemesinden: Emine hanım tarafından kocası Bursada Çırpan mahallesinde 309 No. lu hanede mukim iken elyevm ikametgâhı meçhul Ahmet efendi aleyhine açtığı terk sebebile boşanma davasının tahkikatı 2-2-933 Perşenbe saat 10 na muallak olduğundan mezkûr günde Ahmet efendinin mahkemeye gelmesi gelmediği takdirde gıyaben bakılacağı ilânen tebliğ olunur. (6100)

HiLMi Kitaphanesinin

Ramazana Mahsus Tenzilâtı

Yeni harflerle Dinî kitaplar

Türkçe Kuran

Tercüme ve tefsiri

Türkçe Kuranı Kerim tercümesi — Yeni harflerle Darülfünun ilâhiyat Fakültesi reisi fazılı muhterem İzmir'li ismail Hakkı Bey tarafından şerh ve izahlarla gayet açık öz Türkçe ile dilimize çevrilmiştir Pek okunaklı bir yazı ile hatasız nefis bir surette basılmıştır.

965 sahifeden mürekkep bu değerli kitap 150, taşraya 175 kuruştur.

ELKURAN

Elkuran — Kuranı Kerimin arapça metnidir Kuranı Kerimin asıl ve metni yeni harflerle pek mahirane bir surette basılmıştır Hilmi Kitaphanesinin icat ettiği işaretlerle arapça Kuranı Kerim gayet doğru ve tecvit üzere tilâvet edilmektedir Salâhiyettar ilmî bir heyet tarafından yeni harflerle çevrilen ve tashih edilen bu mushafı şerif yaldız ciltle ve müzeyyen hediyesi her taraf için 150 kuruştur

Aşağıda isimleri gösterilen kitaplardan yüzde 40 tenzilât yapılır.

Ramazan Armağanı — Müslümanlar için gayet değerli bir kitaptır Amme, Tebareke, Yasin, Fatiha suhreleri, namaz sureleri, namaz duaları, Ramazan duaları, oruç ve namazda okunan bütün dualar hem Türkçe, hem arapça olarak mevcuttur. Türkçeler öz Türkçedir Gayet sadedir. Darülfünun ilâhiyat Fakültesi reisi İzmirli İsmail Hakkı Bey tarafından yazılmıştır. Hediyesi 20 kuruştur. Yüzde 40 tenzilât vardır.

Ramazana Mahsus Hilmi Takvimi — Namaz vakitlerini en doğru gösterir muhtıralı takvimdir. Fiatı 100 paradır.

Amme Cüzü — Yeni harflerle Kuranın metnini ve ayrıca gene Kuran yazısile bildiğimiz Ammeyi havidir. Yanlışsız okunmak üzere işaretleri havidir Hediyesi (20) kuruştur. Ayrıca tenzilât.

Tobareke Cüzü — Yeni harflerle ve ayrıca hattı arabî ile Tebareke cüzünün metnidir. Hediyesi 20 kuruştur. Ayrıca tenzilât.

Amme — Yeni harflerle Türkçe tercümesidir. Hediyesi 15 kuruştur.

Tebareke, Kadseme, Vezzariyatı Cüzleri — Yeni harflerle Türkçe tercümedir. Ayrı ayrı kitap beheri 15 kuruşa satılmaktadır.

Bütün bu tercümeler fazılı muhterem Izmirli Ismail Hakkı Beyindir.

Yasini şerif — Hem yeni harflerle, hem Kuran yazısile fazla olarak tercüme ve tefsiri de havidir. Çok takdir olunmuş bir eserdir. Hediyesi 15 kuruştur.

Halka mahsus din kitabı — (Yeni ilmihal) yeni harflerle basılmış en yeni bir ilmihaldir. Yazılışı pek güzel ve pek sadedir. Çok beğenilmiş bir eserdir. Tabı pek nefistir. Hilmi Kitaphanesi tarafından tertip edilmiş itikat ve ibadete ait en mükemmel ve yepyeni bir eserdir. Fiatı 25 kuruştur.

Mızraklı köy ilmihali — Yeni harflerle köylülerimiz için yapılmış islâm dinini kırk derste toplanmış köylülerimizin medenî insanca yaşamaları için çok faydalı malûmat konumuştur. Büyük bir ilmihaldir. Fiatı 35 kuruştur.

Hadisi şerif — Yeni harflerle basılmıştır. 1170 hadisi şerif gayet iyi tasnif edilmiş, gayet açık sade ve tatlı bir üslûpla herkesin anlıyacağı bir surette Türkçe olarak basılmıştır. Hediyesi 50 kuruştur. Ayrıca tenzilât yapılır.

Şurutussalât — Aptest ve namaz bilgisi hakkında en kısa malûmatı havidir. Hediyesi 10 kuruştur. Bütün bu kitaplar hep yeni harflerledir.

Mevlidi şerif — Bu mevlidi şerif asıl nüshasile tatbik ve tashih olunarak basılmış en doğru ve noksansız tam bir eserdir. Süleyman Dede merhumundur. Hediyesi 15 kuruştur.

Bir buçuk ay için yüzde 40 tenzilât

Nurülbeyan — (Eski harflerle) Kuranı Kerim tefsirinin Türkçe tercümesidir. Bir heyeti fazıla tarafından vücuda getirilmiştir. Kuranı Kerimin hem metnini yani her ayetin aslını ve ayrıca tercümesini havidir. iki büyük ciltten mürekkeptir. Bez ciltlisi 450 kuruştur. Ayrı ayrı iki cilttir.

Ayrıca yüzde 40 tenzilât (270 kuruş) fakat taşradan istiyenler için yüzde 25 posta masarifi zammolunur.

Maanli Kuran — (Eski harflerle) Darülfünun ilâhiyat fakültesi reisi fazılı muhterem Izmir'li Ismail Hakkı Beyin Kuranı Kerim tercüme ve tefsiridir. Tercüme gayet sade ve açıktır. Çok rağbet görmüştür. Mükemmel bir Kuran fihristini havidir. Bütün ayetlerin mebdeleri ve altında tam tercümeleri, daha altta tam tefsir ve şerhleri havidir. Hediyesi karton ciltlisi 300 kuruştur. Tenzilâttan sonra 180 kuruştur Taşra için yüzde 25 posta ücreti zammolunur.

Halka mahsus Kuranı Kerim tercümesi — (Eski harflerle) gayet sade yazılmıştır. Kuranı Kerimin tam bir tercümesidir. Karton ciltlisi 150 kuruştur. Ayrıca yüzde 40 tenzilâttan sonra (100) kuruştur. Bundan posta ücreti alınmaz.

Eczayi şerife tercümeleri — (Eski harflerle) Amme, Tebareke, Kadseme, Vezzariyati cüzleri ceman 100 kuruştur. Güzel Kuran yazısile metni tercümeyi ayrıca malûmatı diniyeyi havidir.

Bütün bu eserler için yüzde 40 tenzilât yapılır.

Yeni kitaplar

Lâle Devri

Müverrih Ahmet Refik Beyin en meşhur ve en güzel bir kitabıdır. Yeni harflerle ve ilâvelerle beşinci defa basılmıştır. Fiatı (75) kuruştur. Posta ücreti alınmaz.

Lenin'in Hayatı

Rus Çarlığı'nı, deviren Bolşevikliği kuran, Rusların en büyük İnkılâpçısı olan meşhur Lenin'in tercümeihalidir.

Avukat Haydar Rifat Bey tarafından pek güzel bir üslûpla yazılmıştır.

Fiatı her taraf için (100) kuruştur.

Hilmi Kitaphanesine müracaat edilmesi